

Tisdagen den 12 oktober

Kl. 13.00–15.58
18.00–19.20

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 13–17, 20 och 21 september justerades.

§ 2 Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att *Catarina Deremar* (C) avsagt sig uppdraget som suppleant i kulturutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om ersättare

Tredje vice talmannen anmälde

att *Kristoffer Lindberg* (S) skulle tjänstgöra som ersättare för Patrik Lundqvist (S) under tiden för hans ledighet den 1 november–19 december,

att *Ulf Lönnberg* (KD) skulle tjänstgöra som ersättare för Christian Carlsson (KD) under tiden för hans ledighet den 15 november 2021–28 januari 2022 samt

att *Richard Herrey* (M) skulle tjänstgöra som ersättare för Magdalena Schröder (M) under tiden för hennes ledighet den 10 december 2021–1 augusti 2022.

§ 4 Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade

att Socialdemokraternas partigrupp anmält Kristoffer Lindberg som suppleant i skatteutskottet under Patrik Lundqvists ledighet,

att Centerpartiets partigrupp anmält Catarina Deremar som ledamot i kulturutskottet samt

att Miljöpartiets partigrupp anmält Elisabeth Falkhaven som suppleant i finansutskottet, i skatteutskottet, i socialutskottet, i kulturutskottet, i trafikutskottet, i näringsutskottet och i arbetsmarknadsutskottet samt Pernilla Stålhammar som suppleant i socialutskottet och i miljö- och jordbruksutskottet.

Tredje vice talmannen förklarade valda till

ledamot i kulturutskottet
Catarina Deremar (C)

suppleant i finansutskottet
Elisabeth Falkhaven (MP)

suppleant i skatteutskottet
Elisabeth Falkhaven (MP)

suppleanter i socialutskottet
Elisabeth Falkhaven (MP)
Pernilla Stålhammar (MP)

suppleant i kulturutskottet
Elisabeth Falkhaven (MP)

suppleant i trafikutskottet
Elisabeth Falkhaven (MP)

suppleant i miljö- och jordbruksutskottet
Pernilla Stålhammar (MP)

suppleant i näringsutskottet
Elisabeth Falkhaven (MP)

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Elisabeth Falkhaven (MP)

Tredje vice talmannen förklarade vald *under tiden den 1 november–19 december* till

suppleant i skatteutskottet
Kristoffer Lindberg (S)

Tredje vice talmannen meddelade att följande skrivelse hade kommit in från finansutskottet:

Till riksdagen

Riksdagen väljer för valperioden riksdagens råd för Riksrevisionen som enligt 13 kap. 8 § riksdagsordningen består av en riksdagsledamot från varje partigrupp som avses i 3 kap. 5 § riksdagsordningen samt suppleanter. Val bereds av konstitutionsutskottet och finansutskottet (tilläggsbestämmelse 13.8.1). Om en plats under pågående valperiod blir ledig ska kompletteringsval genomföras enligt samma förfarande som vid det ursprungliga valet (12 kap. 15 §).

Ida Karkiainen (S) har nu begärt att bli entledigad från sin plats som suppleant i riksdagens råd för Riksrevisionen.

Finansutskottet har därför berett frågan om kompletteringsval av en suppleant till rådet.

Under förutsättning att kammaren entledigar Ida Karkiainen från uppdraget som suppleant i rådet föreslår finansutskottet enhälligt att riksdagen, för perioden fr.o.m. det att beslut har fattats av riksdagen till dess att nya val har förrättats vid början av nästa valperiod, till suppleant i riksdagens råd för Riksrevisionen väljer Adnan Dibrani (S).

Stockholm den 30 september 2021

Elisabeth Svantesson

Vice ordförande i finansutskottet

Kammaren biföll finansutskottets förslag och utsåg därmed för tiden *från och med den 12 oktober till dess att nytt val förrättats under början av nästa valperiod* till

suppleant i riksdagens råd för Riksrevisionen

Adnan Dibrani (S)

§ 5 Meddelande om frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 14 oktober kl. 14.00*.

§ 6 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2021/22:7 för tisdagen den 5 oktober i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från miljö- och jordbruksutskottet.

§ 7 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2020/21:899

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:899 Den skenande gängkriminaliteten
av Alexandra Anstrell (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 12 oktober 2021.

Stockholm den 29 september 2021

Justitiedepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

Interpellation 2021/22:3

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:3 Utförelse av stöldgods
av Kjell Jansson (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 12 oktober 2021.

Stockholm den 29 september 2021

Justitiedepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

Interpellation 2021/22:5

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:5 Strandskyddsutredningen
av Kjell Jansson (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 12 oktober 2021. Statsrådet har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 8 oktober 2021

Miljödepartementet

Per Bolund (MP)

Enligt uppdrag

Egon Abresparr

Expeditionschef

Interpellation 2021/22:14

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:14 Återvändare som säkerhetshot
av Alexandra Anstrell (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 12 oktober 2021.

Stockholm den 29 september 2021

Justitiedepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:18 Migrationsverkets rutiner

av Niklas Wykman (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 29 oktober 2021.

Stockholm den 30 september 2021

Justitiedepartementet

Morgan Johansson (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

Interpellation 2021/22:21

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:21 Vattenfalls köp av ryskt kärnbränsle

av Helena Storckenfeldt (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 19 oktober 2021.

Skälet till dröjsmålet är resa.

Stockholm den 29 september 2021

Utrikesdepartementet

Ann Linde (S)

Enligt uppdrag

Anna Hammargren

Expeditionschef

Interpellation 2021/22:26

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:26 Tullverkets kontroller av yrkesförare

av Thomas Morell (SD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 22 oktober 2021.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 5 oktober 2021

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

Interpellation 2021/22:30

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:30 Klimatpolitiken inför COP 26 i Glasgow

av Jens Holm (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 29 oktober 2021.

Statsrådet har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.
Stockholm den 5 oktober 2021
Miljödepartementet
Per Bolund (MP)
Enligt uppdrag
Egon Abresparr
Expeditionschef

§ 8 Anmälan om faktapromemoria

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:
2021/22:FPM2 Förordning om fiskemöjligheter i Östersjön 2022
COM(2021) 491 till miljö- och jordbruksutskottet

§ 9 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Motioner
2021/22:409 och 1037 till justitieutskottet
2021/22:1149 till utbildningsutskottet

§ 10 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Finansutskottets betänkande
2021/22:FiU8 Riksrevisionens granskning av miljöskatter på lång sikt

Skatteutskottets betänkanden
2021/22:SkU2 Tillfällig skattereduktion för arbetsinkomster för att hantera ökade arbetskostnader till följd av pandemin
2021/22:SkU3 Skattereduktion för investeringar i inventarier anskaffade år 2021

*Svar på
interpellationer*

§ 11 Svar på interpellationerna 2020/21:866, 871, 872 och 873 om veteranbilar som blir klassade som miljöfarligt avfall

Anf. 1 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):
Fru talman! Lars Beckman har frågat kultur- och demokratiministern och finansministern vad ministrarna avser att vidta för åtgärder för att säkerställa importen av amerikanska bilar som används till bland annat cruising runt om i Sverige. Lars Beckman har även frågat kultur- och demokratiministern om ministern anser att den amerikanska bilkulturen utgör en viktig del av vårt kulturarv och om ministern i så fall avser att ta några

initiativ för att hobbyn ska kunna fortsätta utövas i Sverige. Thomas Morrell har frågat finansministern om ministern och regeringen avser att vidta några generella åtgärder för att säkerställa en rättssäker och korrekt hantering när det gäller import och export av begagnade fordon. Slutligen har Jan Ericson frågat finansministern om några åtgärder kommer att vidtas för att det rullande kulturarvet inte ska påverkas negativt och enskilda näringsidkare inte orsakas betydande ekonomisk skada.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationerna, och jag besvarar frågorna samlat utifrån mitt ansvarsområde som miljö- och klimatminister.

Jag vill börja med att säga att det är viktigt för regeringen att vi har ett levande kulturliv i hela landet. Det rörliga kulturarvet ligger många varmt om hjärtat både för sin betydelse i framväxten av det moderna samhället och för sin estetik och nostalgi. Den folkrörelse som har vuxit fram kring det rörliga kulturarvet samlar människor över hela landet och bidrar till en betydelsefull och aktiv fritid. Det pågår flera initiativ för att främja bevarandet av det rörliga kulturarvet.

Jag kan självklart inte kommentera de enskilda fall som interpellanterna refererar till. Men övergripande kan jag säga att import och export av begagnade bilar som inte är trafikdugliga och i gott skick eller som kräver mer än mindre reparationer för att bli trafikdugliga kan falla under avfallslagstiftningen och därmed omfattas av regler för gränsöverskridande transporter av avfall.

Men fordon som bedöms vara veteranfordon undantas från EU-reglerna om gränsöverskridande avfallstransporter. Vid bedömningen av om ett fordon är ett veteranfordon väger man in bland annat fordonets skick och ålder. Om fordonet däremot inte bedöms vara ett veteranfordon, och därmed ska klassas som avfall, gäller EU-reglerna om gränsöverskridande avfallstransporter.

Gränsöverskridande transporter av avfall regleras genom EU-förordningen om transport av avfall som också genomför Baselkonventionen – en global konvention om kontrollen av transporter över nationsgränser och hantering av avfall – samt OECD-avtalet om avfallstransporter. Reglerna syftar i första hand till att skydda människor och miljö från felaktig eller bristande hantering av avfall. Vad som ska klassas som avfall är reglerat på EU-nivå.

Det är Naturvårdsverket som ansvarar för att vägleda om hur EU:s avfallslagstiftning bör tolkas. Naturvårdsverket publicerade nyligen en vägledning som syftar till att förtydliga vad som krävs av den som anordnar eller utför en gränsöverskridande transport av veteranfordon för att fordonet inte ska klassas som avfall. Det pågår just nu ett arbete med att revidera vägledningen efter att det framförts synpunkter på att den är otydlig i vissa avseenden.

Anf. 2 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag vill börja med att välkomna några av dem som berörs av den här frågan och sitter på åhörarläktaren. Det känns bra att ni är här och tar del av debatten. Känn er varmt välkomna!

Fru talman! Jag är djupt bekymrad över att det finns vissa partier som i grunden har ett bilhat. Man hatar mobilitet, man hatar fordon och man hatar bilar. Detta bilhat har nu spritt sig djupt in i vissa myndigheter. Det är bekymmersamt, och det får våra konsekvenser.

I dag ska vi diskutera det svenska kulturarvet i form av amerikanska bilar som importeras till Sverige. Det är en del av det svenska kulturarvet, en väldigt viktig del, och också en viktig hobby. Vi som har varit på Classic Car Week i Rättvik och sett den fantastiska entusiasm som finns där – 10 000 bilar och över 30 000 gästnätter under en vecka – förstår att det är en folkrörelse. Vi förstår också att det är få miljöpartister där.

Vi har alltså hamnat i en situation där det finns myndigheter som anser att importerade amerikanska veteranbilar ska klassas som avfall. Man kunde tro att regeringen skulle agera kraftfullt så fort den fick kännedom om detta. Men det har regeringen inte gjort, och det är bekymmersamt.

Detta handlar om dem som har detta som fritidsintresse. Jag har själv sex vänner från Gävleborg som åkte till Kissimmee och var med på den årliga bilauktion som hålls där i början av året. Dit reser många människor från hela världen för att vara med. Man köper ett fordon där – kanske en kaross eller ett chassi som kan kosta flera hundra tusen kronor. Lite förenklat kan man säga att man tar ut fordonet ur det amerikanska bilregistret och fraktar det över sjön med fartyg. Då har man fraktat en bil, och man importerar en bil. I alla led har man importerat och fraktat ett fordon.

Men då inträffar det helt orimliga: Tullen frågar länsstyrelsen om detta är ett fordon eller avfall, och myndigheten säger att det är avfall. Det är en rättsosäkerhet som är häpnadsväckande. Dessutom finns det undantag i EU-lagstiftningen. Ministern hänvisar till avfallsförordning och annat, men det finns klara och tydliga undantag för veteranfordon i EU-lagstiftningen. Alltså borde den här situationen inte ha inträffat, fru talman.

Jag och ett antal moderater har träffat olika personer som har drabbats av denna myndighetsaktivism. Vi har sett bilder på fordonen. Jag är förvånad över att statsrådet inte är tydligare i sitt svar. Man kan inte säga, fru talman, att man värnar det svenska kulturarvet och den svenska cruisingrörelsen om man sedan inte agerar.

Jag har för mig att Naturvårdsverket uppdaterade sina riktlinjer i lördags. Då kan man konstatera att länsstyrelsen i Västra Götaland nu står mot Naturvårdsverket. Det är alltså två myndigheter som har tolkat samma lagstiftning olika. Just därför, fru talman, måste regeringen och ministern agera och gå från ord till handling.

Min fråga till Per Bolund är: Vad kommer ministern och regeringen att göra?

Anf. 3 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet! Jag ställde en fråga till Magdalena Andersson, men jag fick inget svar i det som statsrådet här redovisade. Jag läser frågan igen: Avser ministern och regeringen att vidta några generella åtgärder för att säkerställa en rättssäker och korrekt hantering när det gäller import och export av veteranfordon?

Vi ska inte diskutera enskilda fall – det är jag fullständigt medveten om. Det finns flera fall, så vi behöver inte peka på något enskilt. Det är godtycke som präglar hela denna process.

Jag själv är engagerad, bokstavligt talat, i fordonsbranschen och har även intresse av veteranfordon. Jag var på en lastbilmässa i lördags och tittade på fina renoverade lastbilar. De har varit med och byggt upp vårt land, det vi känner som en välfärdsstat. Bilarna var från 40-, 50-, 60- och 70-talen. Tusentals timmar i garage har man ägnat åt att återställa fordonen till körbart skick.

Det vi pratar om är ett motorintresse som är unikt, vill jag påstå. Sverige är världsledande när det gäller motorhobbyn. Det finns väl inget här-
ligare än att gå in i ett garage och se när en gubbe i min ålder försöker lära en ung kille eller tjej svetsa eller felsöka i bilelektronik eller hur man ska snygga till en dålig inredning eller om sadelmakeri eller någonting sådant. Det finns ett engagemang över generationsgränser, mellan unga och äldre pojkar och flickor. Det finns en gemensam nämnare, och det är motorhobbyn.

Ur detta kommer duktiga yrkesmän. Det kan till och med vara så att de utbildar sig till någonting annat, till exempel ekonom, för det finns det många. Men de utvecklar ändå en kunskap i plåtslageri, billackering, sadelmakeri, eldragning och så vidare. Då blir man lite så där när man hör svaret från statsrådet. Han säger i inledningen:

Jag vill börja med att säga att det är viktigt för regeringen att vi har ett levande kulturliv i hela landet. Det rörliga kulturarvet ligger många varmt om hjärtat både för sin betydelse i framväxten av det moderna samhället och för sin estetik och nostalgi. Den folkrörelse som har vuxit fram kring det rörliga kulturarvet samlar människor över hela landet och bidrar till en betydelsefull och aktiv fritid. Det pågår flera initiativ för att främja bevarandet av det rörliga kulturarvet.

Ändå ägnar en av regeringens myndigheter sig åt godtycke i denna fråga. Jag ska i mitt nästa inlägg gå in på lite delar kring det. Man följer inte lagstiftningen. Det är det som är så häpnadsväckande. Man tycker en sak, och så ska det vara. Hur skulle det se ut om vi gör så lite till mans? Vi tycker en sak, och då ska det vara så. Vi bryr oss inte om vare sig lagstiftning eller någonting annat. Det håller inte, speciellt inte i myndighetsutövning.

Och så säger statsrådet: Men övergripande kan import och export av begagnade bilar som inte är trafikdugliga och i gott skick eller som kräver mer än mindre reparationer för att bli trafikdugliga falla under avfallslagstiftningen.

Det kan de aldrig göra. De kan aldrig falla under den lagstiftningen. Det finns ingen sådan möjlighet. Man har inte lagligt stöd för det.

Anf. 4 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Det vi kallar för det rullande kulturarvet, alltså gamla fordon, sysselsätter åtskilliga hundratusentals människor i vårt land. Riksdagens fordonshistoriska nätverk har under många år fått rapporter om problem som uppstår till följd av att lagar och regler för vanliga fordon ofta inte är tillämpliga på veteranfordon. Myndigheters bristande förståelse och kunskap när det gäller veteranfordon gör inte saken bättre.

Det finns som sagt flera pågående rättsliga processer på området. Det senaste exemplet i raden rör det uppmärksammade ärendet om import av veteranfordon från utlandet, där ansvarig myndighet beslagtagit importerade veteranbilar som skulle renoveras i Sverige. De som har importerat

fordonen har fått beskedet att dessa värdefulla bilar ska klassas som miljöfarligt avfall och måste destrueras. Dessutom anser myndigheten att importörerna bör bestraffas för att de har importerat miljöavfall utan tillstånd. Myndighetsbeslutet är under rättslig prövning, men helt uppenbart är det något som har gått väldigt fel.

De aktuella fordonen är utförda ur USA med alla nödvändiga och omfattande bilhandlingar. Transportdokumenten är tydliga med att de avser bilar. Det finns tydliga handelskammarintyg rörande fordonen, och bilarna förs in i Sverige som veteranfordon. Enligt gällande EU-regler undantas veteranfordon från vanliga regler för fordonsimport. I Sverige går gränsen för veteranfordon vid 30 år. De aktuella bilarna är från 1950-talet. Det verkar helt enkelt inte finnas något rimligt stöd för att en svensk myndighet plötsligt ska kunna klassa dessa fordon som avfall. Trots detta driver länsstyrelsen frågan rättsligt mot små enskilda näringsidkare. Och till följd av att det är en myndighet som är motpart täcker inte företagarnas försäkring kostnaderna för rättsprocessen.

De aktuella småföretagarna har alltså köpt fordon för stora summor i USA och betalat transporter och juridiska dokument. De tvingas nu också betala förvaringskostnader hos tullen och rättsprocessen mot svenska myndigheter. Så borde det inte få gå till i ett rättssamhälle.

Fru talman! Det är bekymmersamt att miljöministern och olika myndigheter inte verkar riktigt eniga i sin bedömning av gällande regler. Om inte landets myndigheter och ministrar är eniga om tolkningen av vad som är ett veteranfordon, hur ska då en vanlig privatperson eller småföretagare kunna förutse detta?

Det är glädjande att både Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet i en annan aktuell rättsprocess har uttalat att veteranfordon generellt sett inte är att betrakta som avfall och att de därmed går på samma linje som miljödomstolen och rakt emot länsstyrelsens extrema tolkning. Förhoppningsvis kan detta bilda en ny praxis, som kanske också kan hjälpa andra som har drabbats. Men det är samtidigt regeringens ansvar att se till att lagar och regler fungerar.

Vad är meningen med att regeringens förlängda arm, landets länsstyrelser, utan anledning går i strid mot enskilda medborgare och småföretagare? Och varför belastar man rättsväsendet med dessa frågor?

Ingen importerar veteranfordon till Sverige för stora pengar bara för att dumpa dem i skogen. Detta borde till och med länsstyrelsens handläggare begripa. Det hade varit bättre om myndigheten agerat med kraft mot uppmärksammade olagliga deponier och brinnande soptippar, som är ett verkligt miljöproblem.

Fru talman! Tyvärr är det inte bara när det gäller regler kring import och export av historiska fordon som det är ett problem. Det är även problem när det gäller många andra lagregler och föreskrifter. Jag vill därför ställa två konkreta frågor till miljöministern: Delar ministern bilden att dagens regelverk medför problem för dem som importerar, exporterar, renoverar eller brukar veteranfordon i Sverige? Är ministern, om svaret är ja, villig att gå intresseorganisationerna till mötes och kanske tillsammans med kulturministern ta initiativ till att inrätta en arbetsgrupp med företrädare för berörda myndigheter och för folkrörelsen bakom de historiska fordonen? Det skulle då vara en arbetsgrupp som kan identifiera de problem som finns, och tillsammans skulle man försöka ta fram möjliga lösningar

som tillgodoser värnandet av både kulturarvet och miljön – allt för att slippa onödiga rättsprocesser och obegripliga tolkningar av regelverken från tjänstemän på olika myndigheter.

(Applåder)

Prot. 2021/22:14
12 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 5 KJELL JANSSON (M):

Fru talman! Det är anmärkningsvärt att den här hanteringen får pågå i en rättsstat som Sverige, alltså att myndighetspersoner går in och stjälar fordon som har köpts av privatpersoner och bilentusiaster som renoverar gamla fordon och gör dem till riktiga klenoder. Jag uppmanar statsrådet Bolund att åka på American Car Show, ett av de största och finaste evenemangen som vi har i Norrtälje varje sommar. Det är så trevligt där, och jag uppmanar statsrådet att komma på besök.

Miljöpartiet talar mycket om återbruk och svamlar. Det gör man hemma i Norrtälje också. Där bygger man till och med återvinningsstationer med kommunala medel för att konkurrera med andra som driver sådant privat, exempelvis pingstvännerna.

När jag är ute och golfar på sommarhalvåret håller bilentusiasterna på och renoverar sina bilar. De gör ett fantastiskt arbete med detta, och intresset är enormt. Det borde uppskattas, inte straffas. Hanteringen av det här är verkligen inte rättssäker. Jag vill också fråga statsrådet: Varför detta bilhat? Det avspeglar sig i frågor om bränsle, skatter och allt. Det handlar inte bara om de här historiska fordonen.

Fru talman! Detta är ren myndighetsaktivism, och det är faktiskt anmärkningsvärt att regeringen inte går in och hanterar sina myndigheter. Vad är nästa steg? Ska man via bilregistret ta reda på vilka som äger de här bilarna och åka ut till folk, öppna garagen, ta ifrån dem bilarna och säga att det här är skrot? Är det nästa steg?

Anf. 6 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Det rullande kulturarvet, alltså gamla motorfordon men även äldre fartyg, tåg och flygplan, är en hobby och ett intresse som sysselsätter över en halv miljon människor i Sverige. Det är en bredd av entusiastbilar. Det handlar inte bara om amerikanare som Cadillac, Chevrolet och Mustang, utan det handlar även om Fiat 500, Volkswagens bubbla och Land Rover. Det är ett brett intresse som tilltalar många människor.

Under många år har motorföreningar fått rapporter om problem för det rullande kulturarvet, problem som oftast uppstår till följd av att lagar och regler för vanliga fordon inte är tillämpliga på veteranfordon. Myndigheters bristande engagemang i och kunskap om veteranfordon gör det svårt för landets bilentusiaster.

Fru talman! Det senaste exemplet i raden är de uppmärksammade fallen med USA-importerade veteranfordon, där ansvariga myndigheter beslagtagit veteranbilar som skulle renoveras i vårt land. De som har importerat fordonen har fått beskedet att deras bilar ska klassas som miljöfarligt avfall och måste skrotas. Dessutom anser man att importörerna bör bestraffas för att de har importerat miljöavfall utan tillstånd. Jag är ganska övertygad om att de inte håller med om det, och jag tror att de också finns här i kammaren och lyssnar i dag.

Dessutom gick Miljöpartiet för en kort tid sedan ut med att de kräver ett förbud mot bensin och diesel om bara några få år. Det är ett hot mot hela rörelsen, och då menar jag inte bara veteranbilar utan entusiastfordon.

Detta var också det största samtalsämnet när jag var på en bilträff i Kil i sensomras. På Café Freja i Kils kommun i Värmland, där det samlas flera hundra personer, var förbudet mot bensin och diesel det stora samtalsämnet. Kommer träffarna att kunna fortsätta? Är Miljöpartiet helt från vettet?

Fru talman! En del lägger tusentals timmar i sina garage, medan andra bara kör omkring i sina fordon och visar upp dem på träffar och utställningar. Andra lever yrkesmässigt på att renovera objekt. Man kanske inte själv är aktiv bilentusiast, men man besöker gärna en bilträff, precis som jag själv gör. Man kanske tar en tur med ett museitåg eller en gammal ångbåt av nostalgiska skäl. Hundratusentals unga som gamla älskar veteranbilar och motorevenemang.

Fru talman! Tyvärr fick jag inget svar av kulturminister Amanda Lind när vi debatterade frågan för några veckor sedan, om man i samband med bränsleförbudet tänker öppna en ofantlig bilkyrkogård. Jag frågade också hur vanligt folk med alla dessa förslag på käppar i hjulen ska ha råd att ta sig fram på landsbygden i framtiden. Ska vi som bor på landsbygden, med Miljöpartiets politik, gå tillbaka till oxkärror, häst och vagn?

Fru talman! Vi som bor på landsbygden kräver nu svar, och det hoppas jag att jag ska få av miljöminister Bolund.

Anf. 7 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill bara understryka att miljö- och klimatministern representerar regeringen i interpellationsdebatten. Jag har noterat att interpellanterna i egna interpellationer också har uppmärksammat att ministern inte kan svara eller gå in i enskilda myndighetsärenden. Detsamma gäller naturligtvis rättsprocesser, bara som en påminnelse.

Anf. 8 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Tack för svaret från ministern, även om det haltar rätt uppenbart och finns mycket felaktigheter i det svaret. Jag tror kanske att vi kommer att reda ut och förklara en del av dem under den här interpellationsdebatten.

Det är uppenbart att det har begåtts misstag av våra myndigheter och verk, men detta ligger inte bara på myndigheters och verks ansvar. Det stora ansvaret ligger faktiskt på ministern som styr dessa. Det har funnits en passivitet hos regeringen och ministern när det gäller att lösa den här frågan i tid, annars hade vi inte behövt ha den här interpellationsdebatten i dag. Vi hade heller inte behövt ha bilar som hotas att förstöras om regeringen, Naturvårdsverket och länsstyrelsen som ministern är ansvarig för hade skött sitt uppdrag och gjort vad man skulle i tid.

Intresset för veteranbilar är stort i Sverige. Det är hundratusentals människor som är intresserade av detta. Man lägger ned pengar, tid och mycket arbete på att restaurera och bevara våra gamla fordon. Detta ska vi uppskatta. Det är ett arv för framtiden att kunna se och njuta av de bilar som har funnits. Det här är människor som lägger ned sina egna pengar och sin egen tid. Det ges inga kulturstöd till de här människorna, utan det är människor som av egen vilja gör att vi kan bevara detta.

Fru talman! Det är lite anmärkningsvärt. Jag ställde en fråga till ministern och fick svar den 1 september 2021. I svaret hävdade ministern att det finns ett regelverk på plats som möjliggör import av veteranbilar.

Denna förändring av regelverket kom den 19 augusti från Naturvårdsverket. Det skulle ha varit gjort efter 2013. Men den 19 augusti 2021 får alltså Naturvårdsverket och ministern fart och sätter igång att arbeta med frågan för att se över regelverket. Hade man gjort det i tid hade vi inte stått här i dag, utan vi hade haft ett fungerande system utan dessa bekymmer.

Det är allvarligt när personer ska importera bilar och bildelar och regeringens politik och myndigheter klassar detta som avfall och dessutom hotar med att förstöra bilarna. Man vill alltså förstöra någon annans egendom för att man inte har gjort det man ska från regeringen. Myndigheterna får fria händer att tolka utan att regeringen har styrt upp det ordentligt.

Det är en allvarlig brist, och jag hoppas att ministern och hela regeringen tar till sig detta i arbetet. Detta är inget unikt utan något som pågår i många processer. Där finns Cementa och den ännu inte lösta kärnkraftsfrågan. Allt kommer för sent, och ministern och regeringen agerar inte i den takt man skulle ha gjort.

Mantrat från regeringen blir: Vi såg inte heller detta komma, utan vi väntade – och då var det för sent.

Den svenska regeringen har gjort tre fyra allvarliga misstag. Direktivet har översatts, förmodligen felaktigt – och därmed har det blivit felaktiga tolkningar. Varje land har möjlighet att själv göra sin tolkning och implementering. Den möjligheten har regeringen och ministern inte utnyttjat fullt ut. Om andra länder har klarat att importera bilar borde också Sverige ha klarat den saken.

Jag har en avslutande fråga till ministern. Har ministern lärt sig någonting av detta? Vad tänker ministern vidta för åtgärder för att detta inte ska upprepas?
(Applåder)

Anf. 9 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag vill tacka alla interpellanter och andra deltagare för debatten. Den är viktig. Det är glädjande att vi delar en gemensam passion. Jag tycker också att veteranbilar är fantastiska, ofta otroligt vackra, och alla entusiaster som bygger bilarna besitter en fantastisk kompetens. Det är imponerande vad man kan åstadkomma med något som i andra människors ögon bara är en hög skräp av rostande metall, men det kan göras om till det mest fantastiska fordon som förgyller våra vägar.

Jag börjar med att konstatera att jag håller med om mycket av det som har sagts av interpellanterna från talarstolen. Det är välkommet att vi förhoppningsvis kan enas om att hitta en väg framåt för att på alla sätt göra det möjligt att utöva denna fantastiska hobby och värna det kulturarv som fordonen utgör.

Låt mig få poängtera några felaktigheter. Det var en del påståenden om mitt parti som jag hoppas att interpellanterna kan dra tillbaka eftersom de över huvud taget inte stämmer. Det finns många bilentusiaster även i Miljöpartiet, inte bara jag. Lagstiftningen omöjliggör inte heller import av veteranbilar till Sverige. Faktum är att det importeras mellan 5 000 och 6 000 veteranbilar till Sverige varje år.

Det finns uppenbarligen problem, vilket jag är tacksam över att interpellanterna har uppmärksammat. Det finns ett fåtal fall där lagstiftningen skapar svårigheter för människor som försöker göra något som i mina ögon är bra, det vill säga ta hand om bilar som annars skulle rosta sönder och förfaras. I stället görs de om till något vackert och användbart.

Eftersom det ofta blir förvirring i frågan är det viktigt att poängtera att avfallsdefinitionen, vad som betraktas som avfall, inte regleras på nationell nivå. Det är inte lagstiftning som har antagits i riksdagen. Det är EU-lagstiftning, nämligen avfallsdirektivet, som definierar vad som är avfall och vad som inte är det. Det är viktigt att poängtera att det inte går att ändra i nationell lagstiftning. Om vi ska ändra i lagstiftningen som ligger till grund för vad som betraktas som avfall eller inte av myndigheterna måste det göras på EU-nivå.

Däremot finns det möjlighet att tillämpa lagstiftningen. Om det har uppstått icke önskvärda svårigheter får man se över hur regelverken ser ut. Det är precis det som just nu pågår.

Vi verkar vara eniga här i kammaren om att vägledningen inte har fungerat. Eftersom Naturvårdsverket också har sett problemet och uppenbarligen anser att dagens vägledning inte är tillräcklig kan verket ta fram en ny vägledning. Den förhoppning jag uppenbarligen delar med interpellanterna är att vi därmed kan undvika dessa problem i framtiden och att alla bilentusiaster, inte bara de 5 000–6 000 som importerar veteranbilar, kommer att kunna utöva sin hobby utan svårigheter.

På EU-nivå finns också ELV-direktivet, End-of-Life Vehicles, som öppnar en del möjligheter. Det är bra om det går att använda sig av de regelverken.

Jag fick också andra frågor, exempelvis från Marlène Lund Kopparklint, om bränslen. Där kan jag lugna Marlène Lund Kopparklint att det kommer att finnas bränsle till veteranbilar även i framtiden. Den utredning som har tagit fram förslag säger att det kommer att finnas fossila bränslen kvar efter 2040 för till exempel veteranbilar som inte kan tankas med förnybara bränslen.

Anf. 10 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Ord har betydelse. Hur en regering och ett statsråd agerar och uttrycker sig har betydelse. När ett av regeringspartierna har ägnat sig åt ett korståg mot bilismen i sju år är det klart att det får betydelse för hur våra myndigheter agerar. Det finns en formell myndighetsstyrning, och det finns en informell myndighetsstyrning. Här finns uppenbarligen svenska myndigheter som agerar, möjligtvis i strid med vad statsrådet säger här och nu i dag.

Men det är regeringen som innehar hela makten, och det är regeringen som kan lägga fram förslag till riksdagen om att stifta lag. Det är regeringen som kan skriva regleringsbrev, och det är regeringen som kan instruera sina myndigheter. Om statsrådet menar allvar med sitt engagemang för veteranbilar måste också statsrådet agera. Annars blir det bara tomma ord i plenisalen.

I Sverige råder näringsfrihet. Det betyder också näringsfrihet. Det betyder att det finns duktiga företagare, stora som små, som har som sitt livsverk att importera amerikanska bilar. Man åker över till bilauktioner i Kissimmee i Florida, hittar ett objekt, köper objektet, för ut det ur det ameri-

kanska bilregistret, fraktar det över sjön som en bil, kommer till tullen i Sverige, importerar det som en bil, och helt plötsligt klassas det som avfall.

Fru talman! Det är en helt absurd situation. Dessutom slår det undan benen för de småföretagare som har det här som ett livsintresse, livsverk och inkomst. Precis som mina kollegor i interpellationsdebatten har sagt; inte nog med att inkomsten stoppas, utan det krävs också betalt för förvaringen. Det finns ett antal sådana fall i Sverige. Jag håller med fru talman om att enskilda fall eller enskild rättskipning inte ska diskuteras här, men det här är en principfråga.

Min fråga till ministern blir som den jag har skrivit i min interpellation, nämligen vilka initiativ ministern tänker ta för att denna hobby ska kunna fortsätta att utövas i Sverige. Om han menar allvar med att han inte representerar ett parti som hatar bilar, mobilitet och bilism måste han agera. Det duger inte att säga vackra ord i interpellationsdebatten, utan regeringen måste med hela sin kraft och auktoritet agera och styra sina myndigheter. Det vore intressant att få veta på vilket sätt statsrådet har kallat till sig företrädare för den myndighet som agerar på det sättet, inte mot ett fall utan mot ett antal fall. Vad är det regeringen har gjort? Sitter man på händerna och passivt följer utvecklingen, eller agerar man proaktivt?

Jag tror att alla som sitter på läktaren och följer debatten i *SVT Forum* är intresserade av vad regeringen gör. På vilket sätt agerar regeringen proaktivt? Hur säkerställer man näringsfriheten i Sverige? Hur säkerställer man det rullande svenska kulturarvet, den fantastiska cruisegrörelse som finns i Sverige. Ni som har varit i Rättvik och hört mullret förstår kraften i den svenska folkrörelse som cruising innebär.

Bortsett från de fina orden i kammaren, vill jag veta vad ministern gör konkret för att rädda det svenska kulturarvet och agera i frågan.

Anf. 11 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag fick inte svar på min fråga, så jag får väl ställa den igen. Avser ministern och regeringen att vidta några generella åtgärder för att säkerställa en rättssäker och korrekt hantering när det gäller import och export av veteranfordon?

Vad vi har att göra med, det vi diskuterar, är alltså enskilda individers hopplösa kamp mot myndigheter som inte har förstått att läsa innantill i lagstiftningen.

Man kan också roa sig med att läsa vad en annan myndighet skriver. Transportstyrelsen, en annan av regeringens myndigheter som är expert på just transporter och fordon, skriver så här den 9 juli i år:

”Transportstyrelsen beslutar i frågor om till vilket slag av fordon ett fordon skall höra. Mandaten för dessa klassificeringsbeslut finns i 3 § lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner, samt 3 § förordningen (2001:651) om vägtrafikdefinitioner.

Eftersom avfall inte finns som slag av fordon kan inte ett fordon byta klassificering från exempelvis personbil till avfall.”

Man kan alltså inte bedöma ett fordon som avfall. Enda gången man kan få ut avfall ur ett fordon är när det är skrotat och det finns ett skrotintyg, och när ett fordon är skrotat finns det i regel en 8, 10, 12, 13 högar av olika material som sedan återvinns eller säljs på begagnatmarknaden som reservdelar. Men man kan alltså inte definiera ett fordon som avfall.

Det här säger alltså Transportstyrelsen den 9 juli. Hoppsan! Då måste man undra om inte länsstyrelsen kan ringa till Transportstyrelsen och ställa frågan. Jag kan också inse att det kan vara svårt för en enskild tjänsteman att avgöra i vilken grad ett veteranfordon som man får in är renoverbart. Men det finns ju expertkunskap på området, så varför frågar man inte?

Det finns ju bilar som kommer in i garage där det i princip går att ställa sig på golvet. Det finns alltså inget golv kvar i bilen, utan man står på verkstadsgolvet. Sedan återuppbygger man ett fordon som ser ut som nytillverkat när det kommer ut ur verkstaden efter många tusen timmars arbete av entusiaster. Precis som sas tidigare tar man pengar ur egen ficka för att renovera något som vi andra har möjlighet att njuta av och se hur det var förr.

Jag tycker att det här är skamlig hantering. Jag vet att åtminstone en som sitter på läktaren här triggas av att ju sämre bilen är, desto roligare är det att ta sig an en renovering. Så är det ofta i de här kretsarna – man triggas av svårighetsgraden i att återställa fordonet till ursprungligt skick, och det är detektivarbete på hög nivå att hitta delar. Ibland lyckas det inte, och då kanske man får nytillverka. Men man har det som hobby och sport, kan man säga, att hitta alla delar som behövs för att återställa bilen till ursprungligt skick.

Det här är på väg att raseras av godtycke. Jag hoppas innerligt att ministern tar detta på allvar efter den här debatten och ser till att det blir ordning och reda så att de som importerar veteranfordon kan känna trygghet i att myndigheter sköter det på ett korrekt sätt och följer lagstiftningen.

Anf. 12 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag glädde mig lite åt att miljöministern talade om en gemensam passion. Men det förpliktar också.

Att miljöministern säger att det är bra om vi kan enas om en väg framåt är också positivt. Samtidigt tycker jag att det är regeringen som har ansvaret för sina myndigheter och som egentligen borde ta initiativet för denna väg framåt. Då är jag tillbaka till mitt tidigare förslag, som jag återkommer till.

Jag måste också ifrågasätta lite grann när ministern talar om att avfallsregler beslutas i EU. Ja, så är det ju, men det har faktiskt inte med den här frågan att göra över huvud taget eftersom EU gör undantag för veteranfordon och detta undantag regleras av nationell rätt och inte av EU-regler. Det är alltså varje land som självt avgör var gränsen går för veteranfordon. Därför är den här avfallsfrågan egentligen helt ointressant.

Men, fru talman, jag konstaterar att miljöministern inte riktigt verkar veta vad som gäller rättsligt. Det är inte så konstigt, för det är det faktiskt ingen annan som vet heller. Naturvårdsverkets och Riksantikvarieämbetets nya yttranden här har ställt saken lite grann på sin spets.

Frågan är om ministerns vackra ord om den gemensamma passionen för det rullande kulturarvet kommer att ha någon politisk betydelse. Om man ska kunna lösa praktiska problem måste man samla alla intressenter och tillsammans gå igenom *alla* de problem och hinder som finns – inte bara import och export utan allt annat också. Det finns många problem för dem som renoverar och brukar äldre fordon, inte minst om man ska använda dem på olika sätt och låta andra människor åka med, och det måste finnas viktigare saker för svenska myndigheter och domstolar att ägna sin

tid åt än just detta. Men tyvärr är den aktuella frågan om problemen för det rullande kulturarvet i allmänhet och importen av veteranfordon i synnerhet bara toppen på ett isberg.

De två huvudansvariga ministrarna i den här frågan är alltså kulturministern och miljöministern. De tillhör också samma parti, Miljöpartiet, och som regeringsparti har Miljöpartiet ett stort ansvar för de här frågorna och stort inflytande över dem. Jag oroas av att jag upplever att Miljöpartiet tar steg efter steg mot ett mer totalitært samhälle där människors liv kringskärs alltmer. Många av Miljöpartiets förslag förskräcker. Så sent som i partiledardebatten i söndags svarade Per Bolund som enda partiledare ja på frågan om han och hans parti var beredda att begränsa människors rätt att köra bil för att motverka klimatförändringar. Det var bara Per Bolund som svarade ja på en sådan konkret fråga, och det ligger nära till hands att tro att nöjeskörning av veteranfordon är en av de saker som löper risk att förbjudas om Miljöpartiet får bestämma.

Miljöpartiet föreslår också totalförbud mot fossila bränslen 2025. Det gör det i praktiken omöjligt att köra veteranfordon i ett sådant läge. Ministern säger att det kommer att finnas sådana bränslen, men frågan är hur man ska få tag i dem om alla bensinmackor har lagts ned.

Vilken typ av bilkörning är det Miljöpartiet vill förbjuda? Kan miljöministern garantera att Miljöpartiet inte kommer att föreslå ett förbud mot att nöjesköra med veteranfordon? Om svaret är ja, vilken annan typ av bilkörning är det Miljöpartiet vill begränsa människors rätt till? Jag tror att svenska folket och alla de hundratusentals svenskar som ägnar sig åt detta intresse gärna vill ha besked om detta – ett tydligt besked.

Slutligen: Kan miljöministern garantera att det i framtiden inte bara kommer att finnas traditionella bränslen att tillgå utan att man också kommer att kunna få tag i dem? Kommer det att finnas någon form av distribution av fossila bränslen ut på landsbygden så att den som har ett veteranfordon i övre Norrland också kommer att kunna få tag i bränsle till detta fordon?

Anf. 13 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Det är relevanta frågor som mina kollegor ställer. Var ska man få tag i bensin och diesel när förbudet kommer?

Fru talman! Minister Bolunds kollega tyckte att det var bra att det blivit ett rättsfall av de beslagtagna bilarna. Jag tycker inte att det är bra, för jag tycker inte att det skulle ha gått så långt. Det finns ingen rim och reson i att det ligger som det gör.

Jag vill också väcka en annan fråga i den här debatten: Hur ska det gå för alla andra motorentusiaster som finns runt om i landet? Då pratar jag inte bara om veteranbilar, utan det finns en rad andra fordon som människor har. Det handlar om ett genuint motorintresse – man skruvar, man mekar, man liksom tycker om fart och att visa upp sina bilar. Hur ska det gå för alla de bilarna?

Det finns många frågor i den här debatten som behöver besvaras, och det räcker inte att minister Bolund talar om för mig att det är betryggande och att det inte kommer att bli några problem att ha veteranbilar om några år. Det är upp till bevis. Minister Bolund måste visa på vilka åtgärder och vilka undantag som regeringen kommer att göra på det här området. Jag vill ha det svart på vitt, helst i går.

Prot. 2021/22:14
12 oktober

Svar på
interpellationer

Det här är viktiga frågor som berör väldigt många människor. Som jag sa är det över en halv miljon människor som berörs av det här intresset, inte minst på landsbygden där man har de här bilarna och åker flera mil för att träffas och umgås med varandra för att man har en veteranbil eller kanske bara vill titta på veteranbilar. Det är många frågor som behöver besvaras.

Anf. 14 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Det är uppenbart att ministern inser att den här frågan är riktigt pinsam. Den blir pinsam med tanke på att det faktiskt är ministern och regeringen som har ansvar för den här delen som man har misslyckats så kapitalt med. Otydlighet och passivitet från regeringen har försatt oss i den här situationen. Det har lett till en passivitet hos Naturvårdsverket från 2013 och fram till nu när man kom fram med det här regelverket. Det har gjort att enskilda tjänstemän på länsstyrelsen själva har kunnat tolka regelverket. Detta är allvarligt, och det har resulterat i denna pinsamma situation.

Vi har också en majoritet här i riksdagen som tydligt har sagt att vi vill återinföra tjänstemannaansvaret. Även den frågan har regeringen förhålat, förhålat och förhålat. Hade vi tagit tag i den biten skulle kanske enskilda tjänstemän ha varit mer noga innan de började tolka lagar och regler och faktiskt stämt av uppåt om vad som gäller innan man gått vidare i sin myndighetsutövning.

Det är inte bara det att detta har kostat mycket för enskilda näringsidkare, privatpersoner och importörer, utan det har också kostat samhället en massa pengar. Nu håller vi på och reder ut i rättsinstanser i Sverige vad som är en veteranbil. Det är helt ofattbart att vi ska behöva sitta och göra det i rättsinstanser. Transportstyrelsen har ju tagit fram riktlinjer för vad en veteranbil är. Det står tydligt, så det är bara att läsa på den raden vad det innebär. Det kan inte vara svårt. Det hade nog ministern och regeringen kunnat ta till sig direkt om man hade tittat igenom den biten.

Vi har också en tydlig majoritet i trafikutskottet som vill underlätta för veteranbilar och hela hanteringen av dem. Jag tror att det vore bra om ministern tog till sig det, och jag tar inviten på allvar om att ministern ändå vill göra något. Låt oss göra det! Och förstör nu inget mer, utan dra lärdom av de här misstagen och se till att lösa problem i tid.

Anf. 15 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Fru talman! Som vi har kunnat konstatera är det här en stor hobby och en stor verksamhet med ett stort antal fantastiskt kreativa och hantverkskickliga människor som gör någonting som i mina ögon är enormt imponerande. Det är värt att konstatera att det importeras många veteranbilar till Sverige. Som jag sa handlar det om mellan 5 000 och 6 000 bilar varje år.

Sedan är det uppenbart, som interpellanterna har lyft fram, att det finns fall där det inte har gått så som man skulle vilja. Ett fall där en människa med gott uppsåt har råkat illa ut tycker jag är ett fall för mycket, och då måste man ta till sig av om det är någonting som inte har fungerat.

När det gäller de här konkreta, enskilda fallen kan jag såklart inte kan gå in i dem, för det skulle vara ministerstyre, och det skulle vara mig främmande. Det finns också överklaganden, och om man i den juridiska prövningen kommer fram till att man har haft fel i de här fallen får vi en ny praxis som kommer att vara vägledande för våra myndigheter och som de kommer att arbeta efter. Det vore ju en väldigt bra utveckling om man kunde se på annat sätt på de här frågorna i framtiden om det är det som domstolen kommer fram till.

Jag vill vara väldigt tydlig mot Sten Bergheden när det gäller att jag självklart inte lägger mig i en juridisk prövning. Domstolarna agerar ju fritt från politiken, och så hoppas jag att inte bara regeringen ser på det utan även oppositionen.

Det är viktigt att se att det inte har stått stilla, utan det har agerats. Som vi har kunnat konstatera kom Naturvårdsverket med en vägledning så sent som i augusti. Efter det, fastän det inte har gått särskilt lång tid, har man beslutat sig för att revidera vägledningen för att man uppenbarligen tycker att det har funnits otydligheter. Man vill göra ytterligare justeringar.

Det är också viktigt att konstatera att det finns människor som gör ett fantastiskt arbete med att rusta upp bilar, som andra kanske skulle döma ut som skrot, till att bli fantastiska skapelser. Deras möjligheter att arbeta ska vi värna.

Men det finns också problem i den andra änden av skalan. Det finns avfallsbrottslighet och människor som är helt skrupelfria och använder hål i lagstiftningen för att finansiera ibland organiserad kriminell verksamhet. Vi har haft en del stora problem med avfallsbrottslighet i Sverige. Tyvärr, som Thomas Morell konstaterade, är det inte på det sättet att en bil inte kan vara avfall. Det exporteras bilar på en internationell arena på ett sätt som kringgår avfallslagstiftningen och där man dumpar bilar som kan vara både en miljö- och en hälsofara. Det är i många fall också bilar som är fyllda med annat avfall, till exempel elektronik, för att man vill bli av med även det skrotet.

Det här måste vi vara medvetna om. Vi ska inte för att vi vill värna bilentusiasternas möjligheter skapa öppningar för kriminella aktörer som vill använda hål i avfallslagstiftningen för att kunna tjäna pengar på ett kriminellt sätt. Jag tror och hoppas att vi kan vara överens om att vi ska försöka åstadkomma det ena utan att öppna upp för det andra.

Det som är positivt är att det nu pågår en revidering av de här lagstiftningarna eller reglerna på EU-nivå. När det gäller detta har det frågats om engagemang och aktivitet, och om det visar sig att de här problemen fortsätter och finns kvar kommer jag att kontrollera i revideringen av EU-regelverken att det inte finns några begränsningar för människor som vill ha möjlighet att importera veteranfordon för att rusta upp dem och kunna förverkliga sin hobby.

Det handlar både om avfallstransportregelverket och om ELV-direktivet, alltså end-of-life vehicles directive. Min ambition är alltså ingen annan än den som interpellanterna uttrycker i talarstolen.

Anf. 16 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Låt mig först vara tydlig. Till skillnad från ministern anser jag inte att bilentusiaster är kriminella. Jag tycker att de gör ett fantastiskt arbete, och jag tycker att de ska vara stolta över det hantverksarbete som

de gör. Jag tror att det finns väldigt få personer som importerar bilar från USA och som är kriminella. Jag tycker att det är ett olyckligt uttalande.

Fru talman! Den här debatten har varit tydlig. Ministern och regeringen har inte agerat i den här frågan. Ministern hänvisar själv till att det är Naturvårdsverket som har gjort en översyn, det vill säga regeringen har inte gjort någonting.

Den informella myndighetsstyrning som har skett de sista sju åren i Sverige och som har gett uttryck för att man ska förakta bilister och känna bilhat tror jag är väldigt olycklig, och jag tror att den har påverkat hur myndigheterna agerar. Det har under många år fungerat med den amerikanska bilimporten. Det är därför vi har en cruisingrörelse i Sverige, fru talman. Vi har Classic Car Week i Rättvik och många motorträffar i Gävleborg för att det har fungerat i alla år. Men någonting har hänt inom de svenska myndigheterna under de sista åren. Man får för sig att amerikansk bilimport skulle vara skrot och avfall.

Det här kommer inte i ett vakuum, fru talman. Det här kommer i en kontext. Och det måste få ett stopp. Vi ska vara stolta över vår cruisingrörelse. Vi ska vara stolta över våra näringsidkare som gör ett fantastiskt arbete med att bevara det svenska rullande kulturarvet.

Jag skulle vilja rikta ett varmt tack till alla entusiaster i Sverige som bevarar det svenska kulturarvet med amerikansk cruising.

Anf. 17 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Det finns väl ingen som på fullaste allvar tror att någon importerar bilar för hundratusentals kronor för att ställa dem i skogen. Bilarna är importerade för att renoveras upp och återställas till ursprungsskick och sedan kunna visas upp på bilutställningar eller vad det nu kan vara.

Sedan förstår jag inte riktigt grejen med att man ska ha en rättslig prövning av det här. Vore det inte enklare att regeringen går in och tydligt talar om vad som gäller? Det är hur enkelt som helst att bara läsa på vad om som står i lagstiftningen. Transportstyrelsen är tydlig i det här fallet. Fordon är med andra ord en bil till dess att åtgärder enligt 26 § har vidtagits. 26 § handlar alltså om skrotning och skrotningsintyg med allt vad det innebär. Då blir det så att säga avfall av bilen. Det är de bilarna som statsrådet hänvisade till och som exporteras till Afrika eller vad det nu kan vara.

Det är ju en helt annan sak. Det är inte det vi pratar om nu, utan det vi pratar om är ju entusiastfordon. Människor lägger ned stora pengar, kanske sina besparingar, varenda krona man har över, för att renovera ett fordon. Man lägger ned tusentals timmar i ett garage tillsammans med sina vänner för att återskapa någonting från förr.

Jag förstår liksom inte att en myndighet bara kan välta allt över ända med godtycke. Det håller inte, utan en myndighet måste förhålla sig till lagstiftningen, precis som alla vi andra. Lagstiftningen är tydlig, och Transportstyrelsen har gett tydliga direktiv. Då måste man ställa sig frågan: Hur svårt kan det vara?

En sak till: Jag fick aldrig svar på de frågor som jag ställde två gånger. Jag hoppas att jag får det nu så att vi kan känna oss trygga med att det blir en översyn som fungerar, så att veteranbilshobbyn får lugn och ro och kan skydda det som är värt att bevara.

Anf. 18 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag måste också återkoppla till detta med avfallsbrottslighet.

Vem importerar bilar för dyra pengar för att dumpa dem i skogen? Jag ställde den frågan förut. Det här har ju ingenting alls att göra med avfalls-export från Sverige till Afrika, särskilt inte i de flesta av de här fallen som faktiskt gäller import till Sverige. Det är inte fråga om export av avfall till Afrika. Det är ju en helt annan fråga.

Fru talman! Vi har väldigt långa handläggningstider i våra domstolar. Ändå läggs alltså tid, kraft och pengar på att processa mot enskilda människor som bara vill utöva sin hobby i fred.

Miljöministern nämner att det är 5 000–6 000 bilar som importeras varje år till Sverige. Men då kan man fråga sig varför just de aktuella fallen har inträffat. Det är faktiskt inte ministerstyret att se problem och att agera.

Ministern svarade inte heller på min fråga om vilken typ av bilkörning som Miljöpartiet vill begränsa. Det är en fråga som jag tycker är oerhört viktig. Om det nu inte är veteranbilarna, är det då kanske motorsporten som Miljöpartiet vill ge sig på? Är det bilsemestern, kanske bilturen till fjällen eller vad är det för annan onödig körning som Miljöpartiet vill begränsa enligt det svar som Per Bolund själv gav i debatten i tv i söndags?

Fru talman! Jag kan konstatera igen att både kulturministern och miljöministern ingår i regeringen, och problemet för importörer och ägare av historiska fordon har varit känt ett antal år. Om man hade velat kunde man ha agerat och tagit initiativ i frågan, men det har man inte gjort. I stället har man suttit passivt och bara sett hur länsstyrelsen har försvårat för privatpersoner att importera veteranfordon utan att bry sig om hur det drabbar enskilda människor. Jag tycker att detta är ett exempel på en empatilös politik.

Om vi offrar allt som är roligt, intressant och givande och motarbetar vårt kulturarv, vad har vi då kvar?

Anf. 19 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Fru talman! Ibland är de här interpellationsdebatterna ganska givande, men ibland får de en närmast absurd utveckling.

Jag var verkligen tydlig med att det finns bilentusiaster som är fantastiska yrkesmänniskor, som gör ett otroligt viktigt jobb med att rusta upp gamla bilar till att bli som nya och vilka är en del av ett kulturarv. Men det finns också andra människor, Lars Beckman, som faktiskt idkar avfallsbrottslighet. För att Lars Beckman verkligen ska förstå vill jag verkligen poängtera att det inte är samma grupp utan att det handlar om två olika grupper, vilket kanske till och med Lars Beckman har förstått den här gången.

Myndigheter förhåller sig såklart till lagen. Och precis som jag har svarat ett antal gånger på frågan pågår översyn. Det pågår en översyn av Naturvårdsverkets vägledning för att det ska bli så tydligt som det bara går vad som är en veteranbil, så att det inte ska bli problem med att den klassas som avfall. Det arbetet pågår. Det pågår också en översyn av EU-lagstiftningen, EU-regelverken, på det här området. Där får vi också se till att det inte uppstår problem eller, om det finns problem, att de kan klargöras i den processen. Det arbete som Thomas Morell efterfrågar pågår.

Prot. 2021/22:14
12 oktober

Svar på
interpellationer

Anledningen till att jag inte svarade på frågan om bilkörning var att den är så absurd. Det finns ingen som har föreslagit att vi ska förbjuda bilkörning. Tvärtom arbetar regeringen enormt intensivt för att vi ska kunna köra bil långt in i framtiden. Vi vill gärna att det ska vara på el, biodiesel eller biobensin, som ju är ett väldigt spännande utvecklingsområde. Det utvecklas nu bensin som kan köras i vanliga bilar men som är biobaserad, vilket ju är ett steg framåt.

Ibland blir man lite bekymrad över att det verkar som att det finns större vilja att missförstå än att faktiskt kunna hitta en gemensam väg framåt. Det är det som är min ambition, och jag hoppas att vi kan fortsätta arbeta tillsammans för att skapa goda möjligheter för veteranbilsentusiasterna.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2021/22:5 om strandskyddsutredningen

Anf. 20 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Fru talman! Kjell Jansson har frågat mig om jag och regeringen har för avsikt att verka för en reformering av strandskyddslagen eller inte. Han har även frågat – för det fall att mitt svar är att det inte är aktuellt att reformera strandskyddet – vilka skäl jag och regeringen har för vårt ställningstagande. Han har slutligen frågat om jag anser att gällande lagstiftning är rimlig i förhållande till äganderätten och, om inte, vilka åtgärder jag tänker vidta.

Utredningen om översyn av strandskyddet överlämnade sitt betänkande till regeringen i december förra året. Betänkandet har därefter varit ute på remiss, och för närvarande pågår den fortsatta beredningen av utredningens förslag. Jag kan inte föregå detta arbete. Av den propositionsförteckning som lämnades till riksdagen den 14 september i år framgår att regeringen avser att lämna en proposition om strandskyddet till riksdagen i december.

Anf. 21 KJELL JANSSON (M):

Fru talman! Tack, statsrådet Bolund, för svaret! Eller tack för ickesvaret vill jag säga, för det är inget svar alls.

Min interpellation skrev jag efter att ha läst utredningen och januariöverenskommelsen. Det är därför jag ställer de här frågorna.

Utredningens förslag är lättnader i Norrland men skärpt strandskydd i Stockholmsregionen. Då kan man fråga sig varför. Ska det vara olika lagstiftning i Sverige eller ska likhetsprincipen gälla? Och vem ska vara domare och döma utifrån den här lagen?

Strandskyddslagen kom 1952, efter utredningar under många år, och den var reaktionär när den kom. Den innebar i princip att man annekterade och fördärvade mark för många människor. Sedan kom strandskyddslagen 1975, och den gjorde det än värre. Och varför ska man ha en strandskyddslag när man redan har artskydd och alla andra lagar som begränsar byggnation strandnära? Det här blir lag på lag. Det är som en trave ved.

Lagen omfattar 42 000 mil stränder längs kust och sjöar i Sverige. Tio gånger jordens omkrets omfattas av strandskydd. Man kan fråga sig om det är vettigt.

Varför ska staten äga makt över privat mark i den här omfattningen? Strandskyddet bör ligga enbart på kommunal nivå. Staten bör inte ha med det här att göra, för det är väldigt godtyckligt. Det är samma här som i förra debatten, att länsstyrelsen går in och gör tolkningar och inte den lokala byggnadsnämnden som har kännedom om mark och hur förhållandena ser ut. Deras ord är underlägsna enskilda handläggares på länsstyrelsen.

Kommunerna skulle enkelt kunna lägga sina översiktsplaner och säga: Det här området är vi rädda om. Här vill vi verkligen inte att man bygger. De skulle ta med området i översiktsplanen och ge en ersättning till markägarna i området i och med att de inte får använda det och det i princip blir för allmänheten eller en död hand. Det vore rimligt med en ersättning, ungefär som vid intrång när man bygger vägar på privat mark.

Strandskyddet är i dag generellt 100 meter, men stora områden omfattas av 300 meter. Det finns öar i skärgården som är strandskyddade tio gånger sin storlek; det är kors och tvärs överallt. Men det räcker inte med öarna. Det är ute i vattnet också; ut i botten är det strandskydd. Vatten rör sig uppåt och nedåt, men just nu är det land som rör sig uppåt. I Stockholmsregionen har vi landhöjning med sex millimeter årligen.

Tyskland har ett differentierat strandskydd som är mer anpassat till verkligheten. Ibland är det 12 meter, ibland 17 meter och ibland 42 meter.

Fru talman! Länsstyrelserna har i dag makt att överpröva kommunala beslut, och vissa överprövningar liknar myndighetsaktivism. Enskilda handläggare gör egna ofta godtyckliga bedömningar och river upp byggnadsnämndens beslut. Det är ett extremt intrång i äganderätten, vill jag hävda.

Frågan är vilket syfte strandskyddslagen har i grunden? Är det att ta bort mark för folk, eller är det att rädda en strand? Eftersom vi har 42 000 mil stränder borde det finnas plats för både och.

Anf. 22 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag tackar Kjell Jansson för en viktig interpellation om strandskyddet och noterar att ministern inte ens försöker besvara Kjell Janssons relevanta frågor.

Fru talman! Jag är en varm anhängare av demokrati, och jag har ett genuint förtroende för alla de förtroendevalda som finns i Sveriges kommuner. Vid sidan av sina jobb sitter de kanske i en byggnadsnämnd eller samhällsbyggnadsnämnd – dessa nämnder benämns ju olika runt om i Sverige – och är kunniga, pålästa, engagerade, bor i kommunen och vill utveckla den. Det är helt fantastiskt. Det är den svenska demokratins själ, och hela vårt demokratiska system bygger på alla dessa tusentals förtroendevalda och deras kunskap och engagemang – plus de kommunala tjänstemännen som jobbar tillsammans med dem.

Fru talman! Därför blir jag bekymrad över att regeringen inte delar denna entusiasm för vår svenska demokrati och våra svenska förtroendevalda utan att regeringen när det till exempel gäller vindkraft säger: Det är så många kommuner som har avslagit vindkraftsetableringar, så vi vill försämra det kommunala vetot. Den synen kan man också ha på våra förtroendevalda. Eller när det gäller strandskyddsfrågan: Nej, vi misstror de

Prot. 2021/22:14
12 oktober

Svar på
interpellationer

kommunala förtroendevalda – precis som Kjell Jansson sa – så de här besluten överprövar vi från staten.

Fru talman! Vi har ett antal sådana exempel i Gävleborg. I till exempel Hudiksvall ville det lokala styret i form av Moderaterna, Miljöpartiet och Socialdemokraterna utveckla kommunen och bevilja byggnation, men staten gick in och upphävde beslutet. Det är alltså motsatsen till demokrati.

I Bollnäs hade man på många år inte haft någon nybyggnation. Men så hittade man ett bra ställe vid Ljusnan, och det fanns en entreprenör som ville bygga småhus. Kommunen ville utveckla sin kommun och beviljade bygglov, kommunen ville ha inflyttning och kommunen ville ge barnfamiljer möjlighet att bo vackert nära vattnet. Men länsstyrelsen upphävde beslutet. Då överklagade kommunen till den regering som Per Bolund sitter i, och regeringen avlog Bollnäs kommuns begäran. Regeringen motverkar alltså aktivt de lokala politiker och förtroendevalda i Bollnäs som vill utveckla sin kommun.

Fru talman! Den demokratisynen kan man också ha. Jag delar inte den.

Det finns ledande politiker i Europaparlamentet som vill avskaffa allmänna val, och det finns andra förtroendevalda som pratar om vikten av klimatdiktatur. För egen del tror jag på lokal demokrati. Jag tror på våra lokala förtroendevalda, jag tror på deras engagemang och jag tror på deras förmåga att fatta beslut om vad som är viktigt för den kommun där de är verksamma.

Fru talman! Därför är det så viktigt att strandskyddet förändras. Det handlar om att flytta makten från staten ned till nästa nivå. Jag vill kanske inte gå lika långt som Kjell Jansson och ge all makt till fastighetsägaren, för jag tycker nog att det allmänna ska få ha någon synpunkt ibland. Men jag är beredd att gå väldigt långt.

Vad anser minister Per Bolund om demokratin i Sverige? Är Per Bolund beredd att ge makten till våra lokala förtroendevalda så att de kan utveckla sina kommuner?

Anf. 23 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag kan inte hålla mig bort från den här debatten heller. Jag talar av erfarenhet från min egen hemkommun Marks kommun i Västergötland och våra grannkommuner i valkretsen. Här ser vi allt fler exempel på hur länsstyrelse, trafikverk och regelverk förhindrar utveckling.

Det handlar inte bara om strandskyddet, även om denna debatt gäller det. Det handlar även om att Trafikverket vägrar möjligheten att göra utfarter till allmän väg, om problem att bygga där det är fornlämningar, om hoten om upphävt veto mot vindkraft som gör att stora områden inte kan bebyggas och, som sagt, strandskyddsreglerna.

Om vi staplar alla hinder som lagar, regler och myndigheter sätter upp för våra kommuner är det väldigt svårt för en liten landsortskommun att kunna utvecklas. Ofta är det de attraktiva boendemiljöerna som gör att glesbygds- och landsbygdskommunerna kan konkurrera med storstäderna när det gäller att locka till sig ny befolkning, och de flesta vill inte bo mitt inne i skogen utan på vackra platser.

Precis som Lars Beckman och Kjell Jansson pekar på är det kommunernas politiker som möter väljarna i affären och som vet hur kommunen ser ut och kan känna av stämningarna i kommunen när det gäller var det är och inte är rimligt att bygga bostäder.

Om man har en sjö i närheten av en större ort vill man säkert skydda den för exempelvis rekreation och dricksvatten, och då är det rimligt att ha strandskyddsregler. Men om man har en liten sjö ute i ödemarken som ingen nyttjar, som är svårt att ta sig till och som kanske bara någon lokal jägare besöker vid den årliga älgjakten är läget ett helt annat.

Med fler vägar ut i naturen till nybyggda fastigheter i närheten av vattendrag ökas ju tillgängligheten till dessa områden. Därför har jag svårt att förstå den generella motviljan mot att få bygga i närheten av sjöar och vattendrag.

I Göteborg, Stockholm, Malmö och andra städer är det okej att bygga hus inte bara på stränder utan ute i vattnet. Där är det inget problem med strandskydd. Men för de små kommunerna ute på landsbygden är det helt hopplöst att komma någonstans över huvud taget.

Jag tycker att detta är en stor och viktig fråga, och jag vet att den ligger på regeringens bord och ska förhandlas. Jag hoppas att de kloka röster som kämpar för att luckra upp strandskyddet och göra det till en mer kommunal angelägenhet kommer att vinna i dessa förhandlingar.

Anf. 24 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag tackar interpellanten och andra debattengagerade och intresserade.

Som jag tydligt svarade arbetar regeringen med denna fråga. Vi har redan lagt fram en propositionsförteckning till riksdagen, och i den är vi tydliga med att vi avser att lämna en proposition om strandskyddet till riksdagen i december. Eftersom detta arbete just nu pågår för fullt vore det fel av mig att föregå detta och här och nu ge svar på exakt vilka avvägningar som ska göras.

Det är precis på det sättet som vi arbetar med att utveckla politik. Regeringen tar fram förslag genom utredningar som vi sedan arbetar vidare med i Regeringskansliet, som vi sedan förhandlar politiskt och som vi sedan lägger fram i form av propositioner på riksdagens bord. Sedan är det riksdagens roll att ta ställning till propositionerna och avgöra om man ställer sig bakom dem eller inte. Den hanteringen kommer vi att komma till i ett senare skede.

Jag håller verkligen inte med om att strandskyddet inte behövs. Tvärtom tycker jag att strandskyddet är viktigt. Det är viktigt för att vi ska ha tillgång till natur, för att kunna idka allemansrätten och för att kunna ha tillgång till friluftsliv. Det syftar också till att säkerställa tillgång för många människor till attraktiva områden där många människor tycker om att vara. Detta tycker jag är lovvärt.

Strandskyddet syftar också till att säkerställa goda livsvillkor för djur och växter, både på land och i vatten. Även där vet vi att det finns stora utmaningar som vi behöver möta. Vare sig man är engagerad i att djur och växter utrotas eller inte har vi en lagstiftning som Sveriges riksdag har ställt sig bakom, med 16 olika miljömål, varav några handlar just om rikt djur- och växtliv och att vi ska ha levande vatten.

Vi har dessutom skrivit under internationella överenskommelser om biologisk mångfald. Jag hoppas och tror att även Moderaterna tycker att vi, när vi har kommit överens om något internationellt, också ska uppfylla det på hemmaplan. Av flera skäl behövs alltså ett strandskydd.

Som har tagits upp i denna debatt ser Sverige inte ut på ett enda sätt runt om hela i vårt land, utan det är ganska stora skillnader mellan olika delar av Sverige. Ett differentierat strandskydd är det som regeringen arbetar efter, och det var också detta som stod med i januariavtalet. Trots att januariavtalet har fallit arbetar vi vidare med denna fråga.

Det är lite svårt att förstå Kjell Jansson, som dels går till storms och inte vill att vi ska ha olika regler i olika delar av landet, dels lyfter upp Tyskland som ett föredöme just därför att de har olika regler i olika delar av landet, för att också Tyskland ser olika ut i olika delar av Tyskland. Jag har lite svårt att hänga med där, så Kjell Jansson kanske kan förtydliga vad han menar.

Det är ganska enkelt att se att i en kommun som Jokkmokk är det 1,4 procent av strandlinjen som är bebyggd. I en kommun som Danderyd är man på väg upp mot 70 procent av strandlinjen som är bebyggd. Det är klart att detta ger lite olika förutsättningar och därmed också förutsättningar att ha mer generösa regler för att bygga i landsbygdsområden där trycket inte är så hårt, men jag anser att det kan finnas skäl att förstärka strandskyddet i de områden där det verkligen är utsatt.

Det är redan så att 28 procent, nästan en tredjedel, av den totala havsstrandlinjen i Sverige är påverkad av bebyggelse. Så var det redan 2019. Jag tycker att det är viktigt att det finns tillgång till strandlinje för alla svenskar och inte bara för dem som har råd att köpa en strandtomt.

Vi kommer som sagt att komma tillbaka till riksdagen med en proposition om strandskyddet i december.

Anf. 25 KJELL JANSSON (M):

Fru talman och statsrådet Bolund! Vad jag sa var att jag vill att kommunerna ska ta över hanteringen, och om de sedan väljer 5 eller 27 meters strandskydd är upp till dem. Det är statens hantering som ska bort. Staten jobbar emot kommunerna och vill begränsa människans frihet, även i denna fråga och inte bara när det gäller de historiska bilarna.

Jag kan dra några exempel. I Norrtälje kommuns översiktsplan har vi tagit beslut om att landsbygden och skärgården ska få växa med mer fastboendebebyggelse för att vi ska få folk att bo där. Det bor bara 3 000 i Stockholms skärgård. Det finns plats för många fler, om man lättar på det här.

Jag har ett exempel från min hemkommun. På en ö bor en entreprenör som kör taxibåt för folk som inte har egen båt, ofta äldre personer som inte orkar hantera det längre. Han vill rusta upp sin brygga, som har legat där i 150 år. Då gick länsstyrelsen in och överprövade kommunens beslut att tillstyrka det och gjorde ett tillägg till beslutet: att bryggan, som ligger på hans privata tomt, måste vara tillgänglig för allemansrätten. Det är anmärkningsvärt. Jag måste ta upp detta för att statsrådet ska förstå hur illa det fungerar.

Vid ansökningar om bryggor på öar säger kommunen nästan alltid ja, om det inte är alldeles tokigt, men då går länsstyrelsen in och säger att man inte behöver bygga en brygga där det går en Vaxholmsbåt. Men turlistan kan ju variera. Om man bor i mellanskärgården kan det gå flera båtar per dag, men om man bor i norra skärgården går det kanske en båt om dagen, och ibland bara på helgen – fredag, lördag och söndag. Och då ska man inte få ha en brygga. Det här är att begränsa människans privatliv.

Det är också stora svårigheter för småföretagare som bedriver marin verksamhet att få utveckla sin verksamhet, kanske med större bryggor, kanske med upptagningsramper etcetera, för att få upp båtar och tonnage som ska renoveras. Vad tycker miljöministern om detta?

Fru talman! Syftet med denna debatt är att jag vill främja en levande skärgård och också stärka äganderätten. Det nu liggande förslaget – att man ska skärpa strandskyddet i Stockholms län och göra det enklare i övriga landet – är helt odemokratiskt. Att man ska göra det enklare i övriga landet tycker jag är jättebra. Det finns inga skäl att ha strandskydd vid älvar, diken och allt möjligt så som det är just nu, men varför ska man vara så begränsande mot Stockholms skärgård, som ligger nära storstaden? Där finns en stor möjlighet för fler att bo fint och för barn att växa upp i en fin skärgårdsmiljö, så som jag själv har haft förmånen att göra, vilket är unikt.

När det gäller etablering av vindkraft vill regeringen ha andra regler. Då ska inte ens kommunernas veto gälla längre, finns det förslag på, vilket också är anmärkningsvärt. Vindkraften med dess vindsnurror som kommer hit från Kina är egentligen det som förstör naturen och skärgårdsmiljön allra mest.

Anser statsrådet att det är rimligt att fastigheter som redan är bebyggda sedan kanske 60–70 år ska prövas för strandskydd när man ska bygga om ett hus, bygga till ett hus, bygga en veranda eller bygga en sjöbod vid en brygga som har legat där i 70 år? Anser statsrådet att detta är skäligt?

Anf. 26 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag förstår inte varför miljö- och klimatministern, som tillika är vice statsminister, misstror alla de tiotusentals förtroendevalda politiker som finns runt om i Sverige. Jag förstår inte hur man kan ha den synen på sina medmänniskor. Varför skulle till exempel Hudiksvalls kommunalråd, eller om hon är gruppleddare, miljöpartisten Andréa Bromhed, vilja skada Hudiksvall? Varför skulle hon vilja fatta beslut för att skada Hudiksvalls kommun, till exempel när man beviljar ett utvecklingsområde nära vatten i Hudiksvall?

Rimligtvis borde det vara så att de som är lokalt förtroendevalda, ihop med de tjänstemän man har anställt och jobbar tillsammans med, vet vad som är bäst. Jag ska vara drastisk, fru talman. Jag har förstått att Danderyd är höjden av ondska på jorden för miljöpartister och andra, men om det är så att även Danderyd vill utveckla ett område och politikerna där i samförstånd bestämmer sig för det måste de väl få göra det.

Jag förstår inte varför man som regering har den centralistiska synen att man vet bättre än de förtroendevalda som finns i kommuner. Jag förstår inte detta, fru talman. Jag tycker tvärtom att vi ska föra makt till kommunerna i strandskyddsfrågan. Det finns mängder av områden där man kan utveckla till exempel bra bostäder eller andra saker nära vatten. Det är klart att man ska få göra det. Av samma anledning är jag fundamentalistisk motståndare till att man ska försämma det kommunala vetot vad gäller vindkraftsutbyggnad. Jag har nämligen den demokratisynen att jag tror att de tusentals förtroendevalda som finns runt om i landet gör bra saker för sin kommun.

(Applåder)

Anf. 27 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag skulle bara vilja tillföra en sak som inte har varit uppe i debatten, och det är den biologiska mångfalden, som miljöministern nämnde, och värnandet av djur och natur. Vi vet att det ute på landsbygden ofta är stora kalhyggen runt sjöar och våtmarker på grund av att det är områden som ingen bryr sig om i övrigt utan som är produktionsskog.

Om det finns bostäder i närheten av vattendrag är jag övertygad om att de som bor där också kommer att bry sig mycket mer om närmiljön. Det är alltså inte bara tillgängligheten som ökar utan kanske också omsorgen om naturmiljön allra närmast vattendrag, att man kommer att bry sig mer om den om strandskyddet luckras upp lite grann.

Jag vill även koppla ihop detta med vindkraften. Nu har vi konstaterat att vindkraften i dag har förtur till nästan allting. Nu är det till och med så att vi som elkonsumenter tvingas subventionera ledningsdragningarna ut till den havsbaserade vindkraften. Vindkraften kan göra precis vad den vill, medan den enskilda lilla människan inte ens får lov att bygga ett hus på sin egen mark ute på landsbygden bara för att det råkar finnas ett vattendrag i närheten. Detta är en orimlig prioritering.

Regeringen måste rimligen styra upp sina myndigheter. Jag nämnde ett antal exempel förut. Myndigheterna ska ju vara ett stöd och en hjälp för landsbygden att utvecklas. De ska inte stjälpa utvecklingen. Myndigheterna har faktiskt blivit en bromskloss för utveckling, där kommunerna ofta står sig blodiga. Kommunerna har en massa fina planer för nya bostadsområden och för utveckling av kommunerna, men olika statliga myndigheter och organ säger tyvärr stopp.

Jag har avslutningsvis en fråga till ministern. Han säger att arbetet pågår för fullt i regeringen när det gäller strandskyddet. Då vill jag veta vilken linje som Miljöpartiet driver i denna fråga. Vill man lindra reglerna, eller vill man skärpa reglerna?

Anf. 28 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att svara på den sista frågan, även om jag inte ska föregripa vad som blir utfallet av den proposition som läggs på riksdagens bord i december. Om allt går som vi planerar är Miljöpartiets ståndpunkt ganska tydlig, och den kan jag gärna upplysa om. Vi vill inte göra det ena eller det andra, utan vi vill göra båda delarna. Vi tror att det finns större möjligheter att bygga och bo på landsbygden, även sjönära, inom områden där det inte är ett stort exploateringsstryck. Men vi tror också att vi behöver se med allvar på den utveckling som sker i andra delar av landet där det är ett väldigt stort exploateringsstryck och där stränderna försvinner i en ganska hög takt även med dagens befintliga regler. Det ges trots allt ett stort antal dispenser i strandskyddsreglerna. Där måste vi se till att vi har stränder med tillgänglighet för alla människor, så att till exempel friluftslivet faktiskt kan idkas även i strandnära områden.

Vi har också en utveckling där den svenska besöksnäringen har en stor utvecklingspotential. Det är många som vill uppleva den svenska naturen, både utländska turister som kommer hit och svenskar som vill hemestra, som det brukar kallas nu för tiden. Då är det viktigt att det också finns tillgång till de attraktiva områden som utgör grunden för den växande näringen och som också ger jobb runt om i hela vårt land.

Jag kan såklart inte gå in i enskilda fall. Kjell Jansson vill gärna få mig att ta ställning till bryggör oavsett hur gamla de är. Det är inte min uppgift som minister att gå in och döma i denna typ av fall, utan det är just därför som vi har generell lagstiftning som myndigheterna sedan gör bedömningar utifrån.

Eftersom vindkraften har tagits upp ett antal gånger vill jag rätta till något slags missförstånd som har uppstått, medvetet eller omedvetet. Det är inte så att regeringen tänker ta bort regleringen av vindkraften. Däremot ser vi att det kommunala vetot har medfört en hel del problem, både för den som vill bygga och i många fall för den som inte vill ha ett vindkraftverk i närheten, där man har hela processen och det är oklart för alla ända fram till det sista beslutet i fullmäktige om det blir ett ja eller ett nej. Denna typ av osäkerhet tror inte vi är bra för någon part, och det är därför som vi driver att man ska ha en annan process för att säkerställa det kommunala inflytandet som är mer tydlig och rättssäker och där alla också kan vara engagerade under processens gång.

Jag hade inte tänkt att jag skulle ge svar till Lars Beckman. Jag försöker i dessa sammanhang att inte bli förolämpad av en del tokigheter som sägs, men jag ska erkänna att det ibland är väldigt svårt. Jag har själv en lång bakgrund som kommunpolitiker, och jag tycker att det är ganska förolämpande att bli utmålade som att jag inte bryr mig om den kommunala demokratin och inte skulle tycka att demokratin i vårt land är viktig. Jag skulle önska att Lars Beckman i nästa debatt kan undvika den typen av fåniga påståenden som inte har någon som helst förankring i verkligheten. Tvärtom tycker vi att kommunerna har en enormt viktig roll. Kommunerna har planmonopolet och ska fortsätta att ha det. Jag har stor tillit till kommunpolitiker runt om i hela vårt land, inte minst miljöpartistiska kommunpolitiker såklart som gör ett väldigt bra jobb.

Det är ändå så att vi, oavsett om vi sitter i riksdagen eller i regeringen, har den svåra uppgiften att göra en avvägning av många angelägna områden. En fråga handlar om att människor ska kunna leva, bo och verka i hela landet. Det är en otroligt viktig fråga för både mig och regeringen. En annan fråga handlar om att vi också ska ha ett levande friluftsliv där människor har tillgång till naturområden. Vi har också åtagit oss att ha ett levande djur- och växtliv i framtiden. Då vet vi att stränderna är viktiga även ur den synvinkeln. Just denna avvägning kommer vi att komma tillbaka till riksdagen med i december i och med vår proposition.

Anf. 29 KJELL JANSSON (M):

Fru talman! Detta utredningsförslag som Catharina Håkansson Boman har lämnat har nu varit ute på remiss, och regeringen har fått remissvaren. Nästan samtliga instanser är negativa, utom Naturskyddsföreningen. Inte minst SKR som företrädar alla Sveriges 290 kommuner är oerhört kritiska till utredningen. LRF, Företagarna, Fastighetsägarna och Stockholmsregionen är kritiska till detta.

Det sägs också att strandskyddet ska skärpas i Stockholms län för att det är hårt exploaterat. Jag kan möjligen hålla med om att det är ganska väl exploaterat ut till Vaxholm. Utanför Vaxholm finns det hur mycket plats som helst att bygga på. Jag kan bjuda ut Bolund på en sjötur för att visa hur det ser ut där ute. Jag kan lova honom att det inte är någon trängsel

där vare sig när det gäller skärgårdstrafik eller bebyggelse. Det är ingen trängsel när det gäller något. Det finns hur mycket plats som helst.

Då kan vän av ordning fråga: Av vilka skäl ska andra regler gälla i Stockholmsregionen än i övriga Sverige? Ska vi ha dubbla lagstiftningar? Och än en gång: Vem ska tolka det? Eller är meningen att man vill göra skärgården till ett Skansen? Många uppfattar det så i dag, i alla fall bland skärgårdsborna.

Varför ska redan bebyggda fastigheter omfattas av strandskydd? Det är faktiskt obegripligt. Det var inte så tidigare. Det borde man ta bort direkt. Det prövades redan när de byggdes. Och byggdes de före strandlagen 1952 står de där suveräna.

Det borde vara en självklarhet att alla ska ha rätt att få bygga en brygga eller en sjöbod på redan bebyggda fastigheter. Att bygga en brygga i skärgården är som att bygga ett garage i Enskede. Och det behövs bara ett strandskydd, fru talman, och det är Nato.

Anf. 30 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag vet inte om jag har så mycket att tillägga i debatten, och jag vet inte heller om det tillkom så mycket nytt i det sista inlägget.

Jag kan bara konstatera att vi också har statistik och inte bara självupplevda upplevelser av om det finns mycket eller lite plats. Jag spenderar själv mycket tid i skärgården och tycker att det är fantastiskt och njuter av att det faktiskt finns möjlighet att få tillgång till stränder. Men det är lätt att konstatera att det är många strandlinjer som har bebyggts. Enligt den statistik som våra myndigheter har tagit fram är det närmare en tredjedel av havsstrandlinjen som är bebyggd redan i dag. Och, som sagt, det byggs fortfarande ganska mycket med dagens regelverk.

Däremot är det såklart viktigt att poängtera att vi också behöver uppdatera lagstiftningen. Det händer mycket i vår värld och i vår omvärld. Inte minst lär vi oss mer av de klimat- och miljöutmaningar som hela tiden förändras i och med att vi också har ett klimat som håller på att förändras. Vi har till exempel klimateffekter i form av stigande havsytor som gör att vi också måste ta hänsyn till klimatanpassning och de risker som finns med att bygga strandnära. Men vi har också möjlighet, som jag ser det, att i större utsträckning medge byggande i strandnära delar av vårt land där det inte är ett stort exploateringsstryck utan där det helt enkelt finns väldigt mycket strandlinje per person.

Men jag anser inte minst att det är viktigt att strandskyddet är utformat så att olika områden som har varierande skyddsbehov också ska hanteras på olika sätt. Det är inte minst viktigt att strandskyddet också är förutsägbart och lätt att tillämpa. Där verkar vi i alla fall vara överens om att det kanske inte är så alla gånger. Men det är någonting som regeringen eftersträvar i den proposition som, som sagt, kommer att lämnas till riksdagen under hösten.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 31 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Fru talman! Marlène Lund Kopparklint har frågat mig hur jag ämnar verka för att bevara veteranbilarna och underlätta för människor som har en motorhobby om och när ett förbud mot bensin och diesel träder i kraft.

Sten Bergheden har även frågat mig vad jag tänker ta för nya initiativ för att verkligen säkra bränslet till våra veteranfordon och hur jag tänker agera framåt för att underlätta för det rullande kulturarvet.

Båda frågorna tar sin utgångspunkt i Utfasningsutredningens betänkande SOU 2021:48. Utredningen föreslår att användningen av fossila drivmedel i inrikes transporter och arbetsmaskiner i Sverige ska vara utfasade senast 2040. Enligt utredningen bör utfasningsåret vara ett riksdagsbundet etappmål. Utredningen motiverar sitt förslag med att en utfasning av fossila drivmedel till 2040 skulle underlätta för uppfyllandet av det av riksdagen fastställda klimatpolitiska målet om nettonollutsläpp i hela ekonomin senast 2045.

Vidare bedömer utredningen att det även efter utfasningsåret kommer att behöva finnas kvar en viss möjlighet för en fortsatt mycket begränsad användning av fossila drivmedel. Det är förmodligen så att den användning av flytande drivmedel som kvarstår längst också är den användning där det är svårast att ersätta fossila drivmedel med förnybara flytande eller gasformiga drivmedel av drop-in-typ. Det kan komma att handla om veteranfordon och äldre bensindrivna arbetsmaskiner som har svårt att använda bränslespecifikationer med ens låga andelar förnybara drivmedel.

Jag vill även lyfta fram den positiva utveckling som sker. Diesel producerad med förnybara råvaror finns redan på marknaden. Det pågår också flera forskningsprojekt om att framställa biobensin från skogsavfall och syntetisk bensin från koldioxid och vatten. Biobensin eller syntetisk bensin kan användas på samma sätt som fossil bensin. I dagsläget är de tillgängliga volymerna mycket små, men om några år skulle de kunna utgöra ett alternativ för exempelvis veteranfordon.

Regeringen har skickat ut utredningens betänkande på remiss och kommer under hösten att arbeta vidare med utredningens förslag.

Anf. 32 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Tack för svaret, minister Bolund!

Det är glädjande att ministern har tagit till sig av de påtryckningar som ändå har gjorts när det gäller veteranbilarna och deras ägare – att man faktiskt har lyssnat på hur det här skulle kunna drabba hela Motorsverige. Men jag känner mig tyvärr inte helt lugn i detta, fru talman. Sverige har redan Europas högsta dieselpriis, och från årsskiftet kommer det att bli ännu högre. Detta påverkar landsbygden generellt men framför allt det rullande kulturarvet, som ofta bärs av människor som bor på landsbygden.

Fru talman! Regeringen måste förstå bilens betydelse för människor ur flera aspekter: när det gäller att ta sig fram, ur ett kulturvärdesperspektiv, som fritidsintresse, i turism och i socialt engagemang. Allt detta kan man koppla till det rullande kulturarvet.

*Svar på
interpellationer*

Jag skulle vilja påstå att regeringens partier är Sveriges mest landsbygdsfientliga och att de saknar respekt för vanliga hushålls behov av att få livspusslet att gå ihop. Bilen spelar en avgörande roll för att hushållen ska lyckas med det. Man ska också förstå att väldigt många hushåll inte har råd att köpa en elbil, utan de kanske precis har råd att låta sina gamla trotjänare rulla vidare.

För den som bor på Södermalm i Stockholm, med tillgång till en bekväm kollektivtrafik dygnet runt, kanske bilhatet är logiskt. Men det är det inte för oss på landsbygden och inte för oss som bor i Värmland, långt borta från tunnelbana och kulturevenemang alla dagar i veckan. Vi åker flera mil för barnens aktiviteter till skolor eller för att kunna träffa likasinnade, njuta av bilträffar och annat.

Det är också i en anda av bilhat som vissa myndigheter nyligen likställt ett antal importerade veteranbilar med avfall och miljöfarligt skrot, vilket vi tidigare har debatterat.

Regler och avgifter samt tillämpningar av dessa ska inte omöjliggöra arbetet med att bevara det rullande kulturarvet, och ej heller ett förbud mot diesel och bensin. Men det blir trots allt så eftersom bensinpriserna ser ut som de gör i Sverige i dag. De kommer också att stiga än högre nästkommande år. Frågan är var det stannar? Det spelar ingen roll att minister Bolund står här i talarstolen och säger att man ska underlätta för detta och att veteranbilar ska undantas om man ändå inte har råd att köra bilarna, träffa andra människor och umgås.

Jag hoppas att alla partier ska bidra till att man inte sätter käppar i hjulen i form av politik som grundas på okunskap, eller vad det nu kan handla om. I stället ska man se till att faktiskt bevara det rullande kulturarvet. Det är dock oroväckande när politiken dikterar vad som är bra eller dålig kultur. Kultur ska inte definieras av politiken, men däremot ska politiken bidra till och främja kulturen. Därmed bör man också göra ett undantag när det gäller de höga bensinpriserna för att det rullande kulturarvet ska kunna leva vidare. Jag skulle ha vilja svar på frågan hur minister Bolund tänker göra för att få det gjort.

Anf. 33 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Tack för svaret, ministern! Jag kommer att gå in på det lite mer konkret efter hand, men först och främst vill jag tala om det som sker i Sverige för tillfället.

Den här regeringen jagar verkligen bilarna, och den vill verkligen inte satsa på vägunderhållet. Skatterna för att ha bil ökar – bensinskatten och dieselskatten är snart högst i världen – trots att vi här i Sverige har de verkligt långa avstånden och trots att det finns en tydlig majoritet i riksdagen för att vi ska ha en levande landsbygd. Det är faktiskt så, fru talman, att alla människor inte kan bo på Södermalm i Stockholm. Sverige är beroende av landsbygden, inte minst för råvaror och för vår mat.

Ändå fortsätter regeringen att jaga folk på landsbygden med högre och högre skatter. Bensinen är nu uppe i över 17 kronor litern, och dieseln ligger runt 19 kronor. Reseavdraget har inte setts över under många år. Familjer på landsbygden behöver ofta flera bilar för att klara av vardagen, och det behövs större bilar för att kunna dra släpkärror, hästvagnar och andra transporter. Dessa människor jobbar året runt med att sköta sina

gårdar och skapa en levande landsbygd – den som ministrar och andra tycker är trevlig att besöka på sommaren.

Trafikverkets bristande snöröjning och bristande vägunderhåll innebär att det behövs bilar som tar sig fram mellan drivor och gropar på landsbygden. Det är nedkörda vägar, sänkta hastigheter och en regering som inte ser problemet. Vi såg det inte komma, säger man.

Dessutom vill regeringen inte ge Trafikverket de pengar de begär för att sköta vägarna, fru talman. Den här regeringen vill till och med minska pengarna till vägunderhållet. Vi har dåliga vägar redan i dag, och om regeringen fortsätter så här – om den proposition som regeringen har lagt fram går igenom – kommer man till och med att minska på vägunderhållet i förhållande till vad Trafikverket har sagt behövs för att de ska klara nuvarande standard på vägarna. Det handlar om 20 miljarder kronor.

Fru talman! Regeringens landsbygdspolitik är verkligen ett hån mot de människor som måste jobba och bo på landsbygden. Köp elbilar, säger Miljöpartiet. Samtidigt har man infört beskattningar och tagit pengar från landsbygden, vilket gör det tufft att ens ha råd att ha de gamla bilar som människor ofta har i dag.

Medan samhället bygger ut tunnelbanan i Stockholm drar man ned på vägunderhållet och järnvägsunderhållet runt om i landet. Detta är ingen bra landsbygdspolitik. Detta gör att Sverige delas och att vi får en diskussion om stad och land.

Fru talman! Jag vill gå vidare med denna interpellation. Vi har ju tidigare diskuterat de misstag som regeringen har gjort när det gäller veteranbilar och importer. Nu gäller det att inte göra om samma misstag när det handlar om att kunna behålla bränsle för våra veteranfordon.

I sitt svar tog ministern upp att det är möjligt att de här bränslena kommer att vara kvar längst när det gäller veteranbilar och annat. Då är frågan: Vad är längst? Är det till 2030 eller 2040, eller är det så länge som man har tänkt att behålla sina veteranbilar och kanske köra dem? Är det om 50 eller 75 år?

Hur ser ministern på tillgången till och distributionen av bränsle till våra veteranbilar långsiktigt? Det handlar inte bara om vad man gör precis nu.

Anf. 34 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag tackar för en väldigt viktig interpellation från Marlène Kopparklint och Sten Bergheden.

Utfasningsutredningen – hör på begreppet! Ni ska alltså fasa ut drivmedel till åkgräsklipparen, gräsklipparen, mopeden, motorsågen, personbilen, den lätta lastbilen och så vidare.

Verkligheten, fru talman, är ju att de förändringar som den här regeringen och andra regeringar har genomfört har gjort att det är väldigt långa avstånd redan i dag. I Gävleborg finns det personer som får åka flera mil för att kunna tanka sin bil. Det finns till och med personer som i dag kan få åka åtta mil tur och retur för att tanka sin bil. De som bor i Järbo, som ligger utanför Sandviken, var väldigt nära att förlora sin mack nyligen, men tack vare många gemensamma krafter lyckades de rädda macken.

Fru talman! Sverige har ju grundlagar som ska skydda oss i befolkningen från övergrepp från staten. Att begå ett övergrepp som gör att exempel-

Prot. 2021/22:14
12 oktober

Svar på
interpellationer

vis min åkgräsklippare eller veteranbil blir obrukbar är ett allvarligt intrång i äganderätten. Jag tycker att det är allvarligt.

Jag besökte en verkstad i Bollnäs. Det är ju inte tillåtet att svära i talarstolen, fru talman, så jag kan tyvärr inte citera exakt vad killen på verkstaden sa om regeringen och ett av regeringspartierna. För att sammanfatta det lite vänligt kan jag säga att han ansåg att man saknar förståelse för konsekvenserna av att man förändrar bränslet redan i dag.

Han tog ut mig på gården och pekade. Jag får ju inte svära, men han sa åt mig att titta på vad de i regeringen har gjort. Han fick stå och reparera åkgräsklippare eftersom bränslet kladdat ihop. Det är helt sanslöst vad de i Stockholm har hittat på, sa han. Till slut var jag tvungen att förklara att alla politiker inte tycker likadant.

Det är viktigt, fru talman, att vi som är förtroendevalda har respekt för olika människors levnadsvillkor, för att människor bor på olika platser i landet och för att man ska kunna leva även på landsbygden i Sverige. Det kommer inte att duga om det finns 20 tankstationer runt om i länen för bensin och diesel, utan det krävs respekt för äganderätten. Man måste naturligtvis kunna köpa bensin till sin motorsåg eller tanka sin veteranbil från 50-talet.

I lördags, fru talman, hade Moderaterna i Ljusdal ett väldigt välbesökt möte. Det var 20 medlemmar som samlades och pratade om valet. Lennart, som han heter, tog ut mig och pekade på sin bil – en känd svensk bil från Göteborg. Han sa att han inte kan tanka bilen i Ljusdal. Han måste tanka 98 oktan, och det kan han inte göra. Nu får han tanka bilen när han åker mot Bollnäs eller Hudiksvall. Detta är dagens situation, fru talman, eftersom vi har ändrat bränslestrukturen. Han hade en 20 år gammal bil. I kvällspressen kan statsrådet läsa listor på vilka bilar som inte klarar det nya bränslet.

Jag skulle vilja fråga statsrådet Per Bolund: Ska man kunna tanka även i framtiden? Och hur vill statsrådet och regeringen kompensera alla människor som kommer att ha produkter som inte går att använda?

Anf. 35 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Miljöministern sa i sitt svar att det även efter utfasningsåret kommer att behöva finnas kvar en viss möjlighet till en fortsatt mycket begränsad användning av fossila drivmedel. Min fråga ligger nära det som Lars Beckman var inne på nyss: Hur ska människor få tag på dessa mycket begränsade mängder fossila drivmedel? Hur ska de distribueras ut i landet? Har man ens funderat över detta?

De flesta bensinstationer lär ju läggas ned om de inte längre kan sälja flytande drivmedel. Hur ska man då kunna få ut dessa drivmedel på landsbygden, och vad kommer de att kosta? De kommer att vara i så små mängder att de blir dyrare, och dessutom kommer distributionen att bli jättedyr.

Hur ska man styrka vem som ska få lov att tanka de här fossila bränslena? Ska man ha någon som står och vaktar på stationen och som säger att någon annan har en för ny bil och inte får tanka fossila bränslen, för Miljöpartiet har bestämt att vi inte ska ha några fossila bränslen?

Vem avgör vad som är ett kulturhistoriskt intressant fordon som man ska få lov att tanka med fossila bränslen?

Utfasningsutredningen innebär ju, precis som Lars Beckman nämnde, ett gigantiskt sopberg av helt funktionella och väl fungerande produkter som inte längre kan användas på grund av att man tar bort bränslet.

Jag måste fråga Per Bolund, som i andra sammanhang har nämnt hur viktigt det är med en livscykelanalys i olika sammanhang, om det verkligen är förenligt med en livscykelanalys att skrota ut mängder av utombordsmotorer, verktyg, maskiner, traktorer, snöslungor, snöskotrar, mopeder, motorcyklar – jag kan räkna upp hur mycket som helst – bara för att man inte längre kan använda de bränslen som man tidigare har använt.

Det här blir ett gigantiskt sopberg som på något vis måste hanteras. Det är dessutom en enorm kapitalförstöring och inte särskilt miljövänligt om man gör en livscykelanalys. Det är heller inte särskilt miljövänligt om man tittar på utsläpp, med tanke på att utsläppen vid tillverkning av produkter är väldigt stora – särskilt när det gäller produkter som inte används så jättemycket.

Det här är någonting som regeringen måste ta med när man tittar på utfasningsutredningen och hur man ska tillämpa den. Jag skulle gärna höra miljöministern utveckla lite närmare hur man funderar kring det här med livscykelanalys.

Jag kan inte komma ifrån en känsla av att man egentligen vill motverka framför allt privatbilismen med denna utfasningsutredning. Jag konstaterar också att ministern inte vill ge besked om vilken typ av bilism som han och hans eget parti vill begränsa politiskt. Då drar jag mina egna slutsatser. Jag tycker att detta är väldigt oroande.

Anf. 36 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag har gett mig in i den här debatten med anledning av säkerställande av drivmedel för våra fordon. Jag har läst interpellationssvaret och även läst frågorna. Det sägs att fossila drivmedel för inrikes transporter och arbetsmaskiner i Sverige ska vara utfasade senast 2040. I Aftonbladet kan man i dag läsa att Miljöpartiet kommer att agera för att de ska vara utfasade redan 2030. Det kan ju vara lite intressant att se var vi landar där.

Det som är viktigt är att människor, var de än bor i vårt land, vet vad det är som gäller framgent. Detta har betydelse för människors val när det gäller var de ska bo. Det har också betydelse för industriella satsningar – har vi tillgång till bränsle, och hur ska vi hantera våra transporter?

Vi har ju sett mackdöden breda ut sig de senaste åren. Jag har mina rötter uppe i Västerbottens inland. Där kan man få åka länge innan man ser en bensinstation där man kan tanka. De människor som bor där uppe har oerhört långt att åka för att kunna fylla sina traktorer och bilar med bränsle.

Vad jag saknar i svaret är också hur man ska säkerställa tillgången till bränsle och hur människor ska komma åt det. Ska man åka iväg med släpkärran och transportera i dunkar om det inte finns några bensinstationer i närheten?

Hur avser regeringen att säkerställa vinteregenskaperna hos det framtida bränslet? Det är nog så viktigt. I Västerbottens inland händer det trots allt att det blir både 30 och 40 grader kallt. Då vill det till att bränslet, om det gäller diesel, inte paraffinerar, för då går det inte att få igång traktorer, grävmaskiner, lastbilar eller vad det nu är.

Hur säkerställer regeringen att även mindre orter ska få tillgång till drivmedel? Etanol fungerar sällan i äldre bilar. Vi har ju pratat om äldre fordon i form av veteranbilar. Det är sällan det går att köra med etanol i dem. Det behöver inte ens handla om veteranbilar, för det finns moderna bilar som inte klarar det heller. Bränslet i sig är ganska aggressivt mot plast, gummi och lättmetallegeringar. Det är inte bara att tippa i det här i bränslet och tro att det löser sig. Det talades tidigare här om någon från västra sidan av Sverige som inte kunde tanka sin bil på orten där han bodde utan var tvungen att åka någon annanstans för att fylla på med 98 oktan.

Det här är en oroande situation. Det krävs naturligtvis att människor som bor på landsbygden vet vad de har att förvänta sig. Jag tycker att det är lite för mycket av tärningsspel i det här svaret – vi får se hur det går, är budskapet. Det finns ingen strategi och ingen tanke om hur man ska lösa det här. Just vinteregenskaperna är jag väldigt nyfiken på.

Anf. 37 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Fru talman! Det verkar finnas många missförstånd att döma av vad som sägs här i talarstolen, och det är ju tråkigt. Därför är jag glad att jag är här och kan rätta till de missförstånd som uppenbarligen har uppkommit.

Det verkar finnas de som tror att Utfasningsutredningen bara handlar om att fasa ut. Då kan jag lugna herrarna och damerna med att Utfasningsutredningen också handlar om att fasa in, det vill säga att vi steg för steg ska se till att vi får nya drivmedel som är biobaserade, så att man kan fortsätta att köra. I dag har vi, om jag inte minns fel, 5 miljoner bilar som rullar på våra gator och är beroende av flytande drivmedel. Självfallet ska de fortsatt ha drivmedel att köra på.

Men det är ju också så att Moderaterna tillsammans med oss övriga partier utom Sverigedemokraterna har ställt sig bakom den klimatlag som Sveriges riksdag har beslutat om och som innebär att vi om bara knappt 24 år ska ha noll nettoutsläpp. Det vore väldigt intressant att höra från Moderaterna, till exempel från Lars Beckman, hur man ska nå noll nettoutsläpp men fortsätta att köra på fossila bränslen ända fram till 2045. Jag kanske inte är tillräckligt insatt i moderat politik för att förstå hur det ska gå till. Ni får gärna förklara det för mig.

Vår ambition är att man ska kunna köra de fordon som rullar i dag och även tillkommande fordon på drivmedel. Men då blir det drivmedel som vi kan producera själva i fabriker i vårt land med svenska råvaror och som kan ersätta den olja som i dag till 100 procent är importerad från andra länder, bland annat Ryssland och andra länder som kanske inte använder pengarna på ett sätt som vi skulle önska. Jag kan se många fördelar med det, till exempel att det ger nya gröna jobb i industrier i Sverige i stället för att ge jobb på oljeplattformar och borrhorn i andra länder.

Det är också viktigt att poängtera hur Utfasningsutredningen tänker sig att man ska komma fram till sitt mål. Det har specificerats väldigt tydligt hur man ska arbeta. Utredningen vill att Sverige ska verka för ett EU-omfattande nollutsläppskrav med tydliga tidtabeller. Då handlar det om att nya personbilar som säljs på marknaden ska vara nollutsläppsbilar. Det föreslås att man ska bygga ut laddinfrastrukturen i hela landet – inte bara på Södermalm, som det har varit populärt att säga här i talarstolen, utan faktiskt även i resten av landet. Det föreslås från utredningen att reduktionsplikten ska förändras, det vill säga den som gör att vi får in mer och

mer biobaserat och mindre och mindre fossilt i det som vi tankar på mackarna. Förslaget är att man ska ha samma reduktionskrav på diesel och bensin, så att vi ökar även biobensinen, och att vi ska utforma reduktionsplikten som ett utsläppshandelssystem i stället, vilket bedöms bli mer effektivt.

Det är helt enkelt flera olika åtgärder som man bedömer kommer att behöva användas. Men det gör som sagt inte att det inte kommer att finnas bränslen att tanka. På den fråga som jag fick, om man ska kunna tanka i framtiden, svarar jag: Ja, det kommer att finnas möjligheter att tanka i framtiden. Min förhoppning är att man ska kunna göra det med svenskproducerade hållbara drivmedel.

En annan fråga var hur länge det ska finnas fossila bränslen. Mitt svar på det är: så länge som det behövs för de fordon som inte kan köra på någonting annat. Men jag hoppas att teknikutvecklingen kommer att gå framåt. Biobensin eller syntetisk bensin ska ju enligt tillverkarna ha exakt samma kemiska förutsättningar och samma funktion som dagens fossila bensin. Det kan inte vara så att det är en förmån eller en fördel att få köra på just fossil bensin om det finns förnybar bensin med samma effekt.

Vi behöver helt enkelt göra mycket för att minska klimatpåverkan från trafiken. Det kommer vi att behöva göra genom elektrifiering men också genom att byta ut bränslen mot mer hållbara för de bilar som redan i dag rullar.

Anf. 38 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Vi har pratat om livscykelanalyser. Det handlar om behovet av att göra analyser för att få kunskap om produkters miljö- och klimatpåverkan, så att man kan göra rätt val. Dessa analyser har under åren blivit kraftfulla verktyg för att ge en helhetsbild av den miljöpåverkan som en produkt har under hela sin livslängd. Det har pratats om hur bilen och dess delar har producerats, hur mycket energi som har gått åt i produktionen och varifrån energin har kommit. Det spelar stor roll hur elbilens batteri har tillverkats – om det har varit med vattenkraft eller kolkraft.

Fru talman! Veteranbilar måste vara de mest miljövänliga bilar som finns. De ger inte upphov till ny produktion över huvud taget, och de kör ett fåtal mil per år. Egentligen, fru talman, skulle kanske minister Bolund ge dem som äger veteranbilar gratis bensin för att deras bilar är så miljövänliga.

Att göra det dyrare att köra bil straffar dem som behöver bilen mest, nämligen de som bor utanför storstäderna. Genom att sänka skatten på bensin underlättar vi för folk i vardagen under tiden omställningen genomförs. I dag är bensinpriset skyhögt, inte minst för veteranbilar, som jag tidigare var inne på.

Fru talman! Jag skulle vilja använda ett par citat. ”Bara för man bor på landsbygden ska man inte vara fast i fossilberoende.” ”Till 2030 ska ingen bil köra på fossilt bränsle. De som inte bytt till elbilar och fortfarande har fungerande bensin- eller dieseldrivna bilar då ska köra på biodrivmedel istället. All användning av fossila bränslen som kol, olja och gas ska upphöra.” Wow, säger jag. Detta publicerades i dag i Aftonbladet, minister Bolund. Och i dag, fru talman, stod minister Bolund och sa alldeles tvärtom: att veteranbilarna ska undantas och att det inte kommer att drabba veteranbilarna över huvud taget.

Fru talman! När jag köper skor åt min femåriga son Willfred är det avgörande inte färgen eller modellen, utan att skorna ska vara snabba. Mitt råd till minister Bolund är att sätta på sig sina snabba skor, springa bort till regeringen och lösa den här ekvationen, för jag får inte ihop det som minister Bolund sa i dag här i kammaren med det som minister Bolund sa i går till Aftonbladet. Det här är frågor som behöver besvaras och som jag tror att en stor del av vår befolkning behöver få svar på, inte minst alla de veteranbilsägare och entusiastbilsägare som finns runt om i landet.

Jag stannar där, så kan ministern få en möjlighet att svara på det.

Anf. 39 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Jag fick delvis svar, men inte tillräckligt.

Ministern sa att vi kommer att ha dessa bränslen så länge det behövs. Men sedan kom nästa steg att man ska göra om bränslena. Då är problemet det som Lars Beckman tog upp. Vissa fordon och vissa motorer tål inte vilka bränslen som helst.

Då är vi tillbaka i den frågeställning som vi hade. Hur gör vi för att garantera bränslen till de fordon som behöver dessa bränslen för att fungera? Det handlar om att vi inte riskerar att äventyra det rullande kulturarvet utan att vi kan garantera entusiasterna att det kommer att finnas bensin och diesel även för de modellerna framdeles. Det vore bra om det svaret kom från ministern.

I övrigt känns det väldigt bra att det är val vart fjärde år. Det betyder att vi kan vara med och påverka detta om ett år. Jag tror inte att en miljöpartistiskt styrd regering kanske är det bästa sättet att lösa den här frågan. Jag tror att man har en helt annan agenda när det gäller både bensin och diesel och hur det ska finnas till våra veteranfordon och annat. Jag är glad att vi vart fjärde år kan förändra detta, förändra inriktningen och se till att ta vara på det värdefulla kulturarv vi har i Sverige när det gäller veteranfordon.

Fru talman! Jag har heller inte fått svar på de frågor som jag tyckte var lite viktiga. Vi har nu diskuterat veteranbilsfiaskot när det gäller importen. Regeringen, Naturvårdsverket och länsstyrelsen var alla för sent ute och fattade en rad konstiga och märkliga beslut som ledde fram till den här pinsamma situationen.

Fru talman! Låt oss inte hamna där en gång till. Nu tycker jag att vi sätter oss ned med branschen och veteranbilsentusiasterna och diskuterar detta. Hur löser vi detta bortanför de olika gränserna? Hur ser vi till att vi har tillgång till de bränslen som behövs, och vad behövs exakt? Hur distribuerar vi detta på ett rimligt sätt så att det verkligen kan finnas ute, så vi kan njuta av bilarna och så att våra barn och barnbarn också kan få se de här bilarna i framtiden? Det är inte meningen att hela vår historia ska upphöra med att Miljöpartiet tog över regeringsmakten. Vi har ett gammalt fint kulturarv som vi vill bevara även om Miljöpartiet har suttit vid makten.

Se gärna till att svara på: Hur sätter vi oss ned? Tänker ni ta några initiativ till samtalen och lösa detta? Det finns en bred kunskap och intresse för de här frågorna i trafikutskottet. Det vore bra om vi politiskt kunde vara överens om hur vi löser ut den här frågan i stället för att hamna i att vi får springa efter när det blir felaktiga beslut.

Hur ser vi till att både tillgång och distribution fungerar? Det gäller att vi väger in aspekterna att vissa fordon inte tål vissa blandningar. Vi måste garantera detta på ett bra sätt ändå och se till att vi inte behöver skrota bilar på grund av en dålig politik.

Det är nog med att dessa människor får slita och jobba med sina bilar för att hålla dem rostfria och igång. Vi som politiker ska väl inte skrota ut bilarna med ett bränsle som inte fungerar till dem.

Fru talman! Låt oss sätta oss ned och lösa den här frågan innan det blir panik, som det var med veteranbilarna som importerades.

Anf. 40 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Det är klart att man möjligtvis kan säga som Per Bolund menar i sitt inlägg: Bad luck, Lennart i Ljusdal! Han har en bil, en Volvo V40, och kan inte tanka den tillräckligt nära.

Om man går in på kvällspressen och tittar ser man att det finns ett stort antal bilmodeller som inte kan tanka den bensin som nu distribueras i Sverige. Man är hänvisad till 98 oktan, och den finns inte överallt. Det är verkligheten. Man kan tycka att det är en tråkig verklighet, men det är verkligheten.

Jag delar helt Sten Berghedens uppfattning att väljarna kan lösa detta i september nästa år. Rösta bort de partier som har den här synen på bilismen och bilar. Rösta bort dem, och rädda Sveriges 5 ½ miljon bilägare från den situation som skulle kunna bli att den som äger en bil helt enkelt inte kan tanka den på rimligt avstånd.

Jag har också sett uttalandet: Köp en elbil! Det kanske man kan tycka om man har den synen. Vi andra kanske tycker att det är värdefullt att Lennart kan köra sin 20-åriga gamla bil i Ljusdal för att ta sig till och från jobbet och kunna leva sitt liv.

Vi andra kanske tycker att det är bra att man kan använda sin motorsåg, gräsklippare och moped. Det finns hur många produkter som helst som går på bensin och diesel. Det måste man kunna göra i framtiden. Det gäller inte minst de veteranbilar som den här interpellationen handlar om. Där måste motorerna helt enkelt ha en viss sorts drivmedel.

Jag tycker att den här regeringen saknar all respekt för människors vardag och all respekt för egendomsskyddet i våra grundlagar. Ett enkelt råd till väljarna är: Byt ut den här regeringen medan tid är!

Anf. 41 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Miljöministern säger att vi ska ersätta dagens fossila bränslen med nya typer av biodrivmedel och biobensin. Då är först och främst min fråga: Varifrån ska vi få alla dessa biodrivmedel? I dag importerar vi en väldigt stor del av våra biodrivmedel från utlandet.

Dessutom har regeringen tyvärr misslyckats ganska mycket när det gäller att skydda det svenska skogsbruket. Om vi inte heller får avverka någon skog är frågan: Varifrån ska vi få alla dessa biodrivmedel som ska kunna försörja 5 miljoner svenska bilar redan om åtta år? Frågan om den ekvationen är miljöministern skyldig att svara på. Hur tänker man sig att få det att fungera praktiskt?

Sedan kan jag konstatera samma sak som Marlène Lund Kopparklint. Miljöministern säger att fossila bränslen kommer att finnas i princip så länge som behovet finns och det inte går att använda andra bränslen. Så länge det behövs fossila bränslen ska de finnas.

Men det är inte vad Miljöpartiet självt säger. I en artikel i Aftonbladet i dag säger Märta Stenevi rakt ut: Sverige ska minska sina utsläpp med två tredjedelar till 2030, alltså om åtta år. Då ska också alla fossila bränslen vara helt utfasade.

Alla fossila bränslen ska vara helt utfasade. Samtidigt säger miljöministern att fossila bränslen ska finnas kvar så länge behovet finns. Ni talar med dubbla tungor från Miljöpartiet. Båda sakerna kan inte vara sanna samtidigt.

Vad vill egentligen miljöministern, som högst ansvarig i Sveriges regering för den här frågan? Det är svårt att lita på det miljöministern säger i den här debatten med tanke på att hans språkrörskollega ger rakt motsatt budskap.

Anf. 42 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet! Egentligen fick jag inte något svar på frågorna som jag ställde. Det gällde bland annat detta med vintergenskaper, som är oerhört viktiga. Fungerar bränslet även om det är 10, 20 eller 30 grader kallt? Vi har områden i Sverige som är så kalla vintertid. Eller ska man helt enkelt gå i ide strax för jul och vakna någonstans vid påsk?

Sedan är det detta med inblandning. Poängen måste vara att man ska få ett nettoresultat, att vi ska minska utsläppen av koldioxid. Då hjälper det inte om man importerar ett ämne och tillsätter i bränslet som i slutändan släpper ut mer än om man hade kört på ren diesel. Då blir ju effekten precis motsatt. Här har jag heller inte sett någon riktig lösning från regeringen.

Sedan har vi frågan hur vi ska säkerställa tillgången. Bor man i ett stadsområde är det kanske inte så konstigt att kunna få tag i bränsle. Men det räcker att åka till Värmland, Dalarna eller Västerbotten, där jag har mina rötter, så är det inte alldeles givet att det finns bränsle att tillgå. Är det då dessutom ett bränsle med låg efterfrågan och höga priser kanske handlaren inte ens tillhandahåller bränslet. Ska jag då koppla en släpkärra till bilen och åka iväg och hämta hem dunkar för att kunna köra ett fordon?

Det finns många frågetecken i det här. Man tycker en massa, men man har inte tänkt färdigt och har ingen strategi. Miljöministern får gärna presentera en sådan om den finns någonstans.

Anf. 43 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Fru talman! Det gläder mig att det finns ett sådant engagemang för Sveriges landsbygd. Det delar vi i Miljöpartiet och även i regeringen. Därför är jag också väldigt glad över att det jag ser i många delar av vårt land inte är den domedagsstämning som närmast verkar råda i den här kammaren. Tvärtom händer det väldigt mycket i stora delar av vårt land. Vi har till exempel det som nu händer i norra Sverige, i orter som Skellefteå, Boden, Gällivare och Kiruna, där man känner en ny anda. Det kommer en nyindustrialisering. Hundratals miljarder investeras som såklart kommer att ge en fantastisk utveckling för arbetsmarknaden inte bara i de orterna

utan också i det kringliggande området, där ju människor bor som pendlar till de här jobben.

Det är en fantastisk utveckling som nu sker på många sätt. Den sker på grund av Miljöpartiets politik – genom att vi har ställt klimatkrav men också genom att vi har stött investeringar, både genom Industriklivet och genom Klimatklivet, som just gör det möjligt att expandera de hållbara industrierna på det sätt som nu sker. Vi har batterifabriker. Vi har två olika projekt för att göra stål med vätgas i stället för kol. Det borde vi kunna glädjas åt. Det är en chans för stora delar av landet, som jag ser det.

Jag tycker också att det är viktigt att det finns tillgång till bränslen och service i hela landet. Bland annat därför har också regeringen i den budget som vi har lagt på riksdagens bord ett speciellt stöd just till service i hela landet, för att det måste finnas, inklusive särskilda satsningar på elladdinfrastruktur på de orter och ställen i landet där det inte finns kommersiell grund. Där det inte är lönsamt i sig självt att bygga ut detta måste staten kliva in och se till att det finns tillgång i hela landet om man ska kunna köra på el inte bara i delar av landet utan faktiskt i hela landet.

Men det är också viktigt att vi når de klimatmål som vi har satt upp gemensamt och som den här riksdagen har ställt sig bakom i väldigt bred samsyn. Då måste vi också se till att det finns hållbara bränslen och att vi steg för steg kan fasa ut det fossila och fasa in de hållbara bränslena i stället. Där har vi en plan, som efterfrågades. Vi vill satsa väldigt mycket på elektrifiering. Många av de nya bilar som säljs är redan nu elbilar, på grund av att Miljöpartiet har infört en elbilsbonus och sett till att det är lönsamt att köpa de bilarna. Det säljs fler elbilar än bensinbilar i Sverige redan i dag, men det är klart att det kan öka ännu mer.

Vi behöver också använda effektivisering, till exempel se hur vi kan göra järnvägen så attraktiv att fler väljer att åka tåg. Det handlar också om att använda sjötransporter och kollektivtrafik i städerna, där de alternativen finns. De finns ju inte på landsbygden, men där de finns är det väldigt bra om de kan användas.

Men vi måste också se till att de bränslen som uppemot 5 miljoner bilar i Sverige i dag är beroende av finns även i framtiden. Där kan jag inte förstå en sak, men interpellanterna och debattörerna kanske kan upplysa mig: Är det jätteviktigt för Moderaterna och Sverigedemokraterna att de bränslen vi tankar måste vara fossila bränslen som importeras från Mellanöstern och Ryssland? Eller kan man tänka sig att vi kan köra på bränslen som faktiskt är producerade i Sverige, från bioenergi?

Det är lite svårt att förstå. Det verkar som att detta är den stora utmaningen, det stora hotet mot Sverige. Naturligtvis finns det olika former av biodrivmedel, men nu utvecklas också exempelvis biobensin som har samma kemiska egenskaper som fossil bensin. Är inte det en utveckling att välkomna? Den möjliggör ju att vi kan köra med bilar som är beroende av flytande bränslen långt in i framtiden men att det kan vara bränslen som produceras i bioraffinaderier i Sverige och som ger jobb i vårt land, här och nu och i framtiden. Det borde väl vara en positiv utveckling. Är det verkligen nödvändigt att utmåla den utvecklingen som ett hot mot vårt land? Den är ju snarare en möjlighet.

Prot. 2021/22:14
12 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 44 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Ett tag trodde jag nästan att jag var på Miljöpartiets partistämman eller någonting. Den här debatten handlar ju om veteranbilarna och bränslet till dem, inget annat.

Från att ha varit väldigt positiv gentemot veteranbilsägarna går ministern till det han känner sig mest trygg i: Miljöpartiets politik. Jag hoppas att alla som tittar på den här debatten hörde att han inte svarade på en enda av de frågor jag ställde i mitt förra inlägg. Hur går det ihop att Miljöpartiet under gårdagen gick ut och sa den totala motsatsen till vad man säger i dag? Jag rådde miljöministern att sätta på sig sina snabba skor och springa över till regeringen och lösa den ekvationen, för jag får fortfarande inte ihop detta.

Jag har några frågor som jag fortfarande inte heller har fått svar på. Var kommer bensinmackarna att finnas för veteranbilarna? Hur mycket kommer den här bensinen att kosta? Vilka skattelättnader kommer miljöministern att se till att få fram, så att man kan ha kvar det rullande kulturarvet?

Det känns väldigt schizofrent när man lyssnar på miljöministern, inte minst det första inlägget och det här inlägget. Men nu fick man faktiskt höra vad miljöministern går för och vilket som är viktigast för miljöministern. Det är inte att värna om det rullande kulturarvet; det är att värna om Miljöpartiets politik.

Anf. 45 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! För att säga det självklara först: Jo, vi är positiva till att det etableras batterifabriker i Sverige och att vi kan gå vidare med nya drivmedel. Men ministern måste vara lika intresserad av det vi tar upp här. Vi måste ha ett bränsle som fungerar i de här fordonen, och vi behöver säkra det redan nu så att det syns att vi kommer att klara av tidsramen, oavsett var den kommer att landa.

Det är den bristen vi ser i dag. I dag ser vi bara skatter på allt detta som gör att människor kan jobba på landsbygden. Engagemanget från Miljöpartiet när det gäller landsbygden är väldigt stort när det handlar om att utöka antalet vargar. Det är väldigt stort när det handlar om att höja bensin- och dieselskatterna. Det är inte det engagemanget landsbygden vill ha.

Landsbygden har det tufft redan i dag med att klara den situation som råder med tanke på de dåliga vägar och de dåliga förbindelser i övrigt som finns. Men de ska producera mat till konkurrenskraftiga priser i världen med de högsta skatterna och de hårdaste reglerna. Det är ingen bra politik för landsbygden. Då klarar vi inte av den delen.

Det är också en klen tröst att man bygger batterifabriker i norr för den barnfamilj i Värmland eller i Skaraborg som har två bilar och ska köra sina barn till fritidsaktiviteter eller till sjukhus, jobb, besök med mera och får betala 18–19 kronor litern för bensinen och dieseln. Det är detta som är problemet. Man kan inte skatta ihjäl de människor som faktiskt ska vara kvar där ute.

Och återigen – jag vill sträcka ut den handen: Vi sätter oss ned nu och löser frågan, innan ni har drivit på så hårt att ni har tvingat människor att förstöra sina bilar med fel bränsle och annat. Ministern borde ju vara intresserad av att vi löser detta i tid och att det inte blir en sådan långbänk som när det gällde veteranbilarna och importen från USA. Ta chansen!

Anf. 46 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Fru talman! Om 24 år ska Sverige ha noll nettoutsläpp av växthusgaser. Det är detta som Moderaterna tillsammans med oss andra partier har ställt sig bakom, och det tänker jag arbeta för att faktiskt genomföra. Jag tar inte lätt på riksdagens beslut, utan jag tar dem på stort allvar.

Då måste vi se vilka källor till utsläpp vi har och måste arbeta hårt med att minska. Trafiken står för ungefär en tredjedel av Sveriges utsläpp, och där har vi ett gemensamt ansvar, som jag ser det. Jag kan i alla fall garantera att jag som miljö- och klimatminister kommer att ta det ansvaret.

Vi har också utredningar som har tittat på hur man skulle kunna genomföra detta. Utfasningsutredningen har sett att det går att minska utsläppen till noll eller nära noll och att gå över till förnybara bränslen. Detta är en väg som jag välkomnar och tror skulle kunna vara till väldigt stor fördel för Sverige och ge många nya jobb när vi inte behöver importera bränslen för tiotals miljarder utan i stället kan producera dem i Sverige.

Jag vill dock vara väldigt tydlig med att det jag refererar till är Utfasningsutredningen, som säger att om det behövs fossila bränslen för att det är det enda man kan köra på kommer de att finnas kvar. Från Miljöpartiets sida vill vi väldigt gärna se att de kan ersättas med förnybara bränslen, till exempel biobensin. Men det är under förutsättning att de går att använda i de fordon som är beroende av dem. Detta kommer vi att arbeta för – att det ska finnas hållbara, biobaserade, svenskproducerade bränslen som man kan använda även i veteranfordon och andra fordon i framtiden.

Jag vill också poängtera att de höga priser vi ser nu inte beror på att skatterna har höjts; det har inte höjts några skatter under det senaste året. Det beror i stället på att vi är i ett fossilberoende, där andra länder bestämmer priset på råolja, som vi importerar, och även på gas, som ju kommer från Ryssland och påverkar el- och energimarknaden i Sverige. Vill vi vara mindre sårbara och ha större energitrygghet är det bättre att vi producerar bränslena själva.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellation 2020/21:899 om den skenande gängkriminaliteten

Anf. 47 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Alexandra Anstrell har frågat mig om jag och regeringen har för avsikt att samla ett nationellt säkerhetsråd i Regeringskansliet och vilka akuta åtgärder jag avser att vidta för att få stopp på skjutningarna i Stockholm och Sverige.

Ett säkerhetspolitiskt råd inrättades redan 2014. Rådet har sedan dess träffats regelbundet för att få en gemensam bild av frågor kopplade till det säkerhetspolitiska läget och för att kunna diskutera frågor som rör Sveriges säkerhet. Myndigheter som är direkt berörda av de frågor som ska tas upp kan bjudas in till rådet, vilket innefattar Polismyndigheten.

Vad gäller Alexandra Anstrells andra fråga delar jag uppfattningen att skjutningarna måste minska. Regeringen ser mycket allvarligt på den grova brottsligheten och genomför den största satsningen någonsin på Polismyndigheten. Vid halvårsskiftet 2021 hade antalet polisanställda

ökat med drygt 7 000 personer sedan januari 2016. Det betyder att Polismyndigheten aldrig tidigare haft så många anställda, och det har aldrig tidigare funnits så många poliser i Sverige.

För att minska antalet skjutningar har en rad åtgärder vidtagits, och ytterligare åtgärder är på gång. Regeringen kommer bland annat att låta utreda frågan om preventiva tvångsmedel. Detta görs för att ge Polismyndigheten ännu större möjligheter att förhindra allvarliga brott som begås av kriminella nätverk, till exempel skjutningar.

Arbetsmetoden Sluta skjut har visat lovande resultat i Malmö och föreslås få ytterligare medel i budgetpropositionen för 2022. Regeringen har också gett Brottsförebyggande rådet, Polismyndigheten och Kriminalvården i uppdrag att sprida strategin bakom Sluta skjut till fler orter i Sverige.

Nyligen beslutade regeringen om en proposition med förslag som ska förbättra polisens möjligheter att göra husrannsakan i förebyggande syfte för att leta efter vapen och andra farliga föremål. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 december 2021. I december kommer också Polismyndigheten att lämna en ny och uppdaterad lägesbild över utsatta områden.

Arbetet fortsätter med full kraft även på straffrättens område. I augusti tog vi emot Gängbrottsutredningens betänkande med ett stort antal straffrättsliga förslag mot brott i kriminella nätverk. Betänkandet är nu ute på remiss.

Jag vill även lyfta fram regeringens 34-punktsprogram mot gängkriminalitet. Det är en viktig del i regeringens arbete för att minska brottsligheten, bryta nyrekryteringen och öka tryggheten i Sverige. Programmet innehåller skärpta straff och effektivare verktyg till de brottsbekämpande myndigheterna men också ett förstärkt och utvecklat brottsförebyggande arbete i hela landet.

Om brottsligheten ska minska räcker det inte med att bekämpa brotten – brottens orsaker måste också bekämpas. Detta är ett ansvar som träffar hela samhället. Regeringens politik är inriktad på att minska segregation och ojämlika uppväxtvillkor – både deras orsaker och deras konsekvenser. Det handlar om att skapa goda livschanser för alla människor i Sverige.

Anf. 48 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! I morse när jag vaknat, satt på mig träningskläder och tagit med mig hunden ut på en löptur var det dags för nyheterna. Flera skott hade avlossats i ett bostadsområde i Farsta i södra Stockholm. Vittnen ska ha sett två gärningspersoner försvinna från platsen på cykel. En timme tidigare hade det kommit ett larm om skottlossning i Visättra i Huddinge. Medan jag förberedde mig här var det misstänkt skottlossning i Gävle klockan 13.24.

Förra söndagen var jag på middag. Strax efter klockan 19 plingade det i mobilen – skottlossning i Jordbro i Haninge igen, bara några dagar efter en tidigare skottlossning i Jordbro.

Fru talman! I Jordbro bor min sons kompis Anton, och mitt hjärta slog fort. Är Tim hos Anton, eller är han hemma? Efter ett snabbt samtal fick jag svaret. Tim var hemma, och även Anton var oskadd. Jag kan säga att mammahjärtat lugnade ned sig rejält. Men, fru talman, jag tror inte att det var bara mitt hjärta som dunkade extra den kvällen, eller någon av de andra kvällarna när man inte säkert vet hur våra tonåringar tar sig mellan sina kompisar och om det är säkert.

Vi kan faktiskt inte ha det så här. Vi måste få ordning på Sverige, och det nu. Vi måste kunna känna oss trygga där vi bor. Gängkriminaliteten måste stävjas – nu.

Jag har frågat minister Damberg om ett nationellt säkerhetsråd och fått till svar att jodå, det har de, och de träffas ibland och diskuterar saker. De diskuterar saker, men det säkerhetsråd som Damberg hänvisar till känns ganska tandlöst. Man verkar inte ha några verktyg för att kunna ta beslut.

Jag tycker att Stockholms län och Sverige behöver mer handlingskraft än så. Man behöver ha ett långsiktigt arbete, med tydlighet och handlingskraft. Jag tror att vi har haft stuprör, försiktighet och revir, som kanske har hämmat samordning och beslutsfattande.

Om det nationella säkerhetsrådet hade bättre handlings- och ledningsförmåga skulle det också kunna agera bättre vid kris eller krig. Nu är vi ju inte i krig, men alla dessa skottlossningar måste man ändå snart kalla inhemsk terror – en terror som måste stävjas och som måste försvinna från våra gator och torg. Vi ska inte behöva vara oroliga för att våra barn ska bli skjutna när de går till sina kompisar.

Regeringen behöver agera mer. Nu behövs ett operativt ledarskap, som faktiskt ger resultat. Regeringen har ändå haft ganska många år på sig, och detta har bara eskalerat.

Jag och många med mig upplever verkligen att otryggheten breder ut sig, skjutningarna ökar och regeringen står handfallen. Bara under 2021 har det skett över 60 skottlossningar i Stockholms län. Detta behöver få ett slut, minister Damberg – nu. Det kan egentligen inte finnas någon viktigare uppgift i dag än att få stopp på gängkriminaliteten.

I augusti sköts två unga män till döds vid ett bostadshus i Tensta. Jag var och fikade i Tensta häromhelgen. Föräldrar i området känner sig maktlösa, och en grupp mammor har gått samman där ute för att lyfta frågan om att hitta en lösning på det dödliga våldet. I SVT säger en av mammorna: ”Vi är oroliga, våra barn dör ju varje dag.”

Var är de akuta insatserna för att trygga människors vardag? Jag undrar vad ministern säger till de oroliga mammorna i Tensta, de oroliga tonåringarna i Haninge och alla andra som känner sig otrygga och är rädda för att bli skjutna när de går hem på kvällen.

Anf. 49 ANDERS ÖSTERBERG (S):

Fru talman! Jag vill tacka för denna väldigt viktiga interpellation. Jag tänkte i denna debatt bidra med några perspektiv från Järvafältet, där jag bor och verkar.

Fru talman! Innan jag blev ledamot arbetade jag på en förskola i Husby. Jag har en kort tid kvar som ledamot, ungefär ett år, och hoppas snart kunna återvända till pedagogiken i någon form.

I Husby finns de mest engagerade pedagogerna och de underbaraste ungarna. Tyvärr är vi alldeles för få heltidspolitiker som bor i det som kallas utsatta områden men som egentligen borde kallas eftersatta områden. Jag vill inte se något av de barn som jag hade i förskolan växa upp och bli gängkriminell eller för den delen offer för gängkriminaliteten.

Sommaren i Järva har varit blodröd. Till slut orkade jag inte längre räkna morden. Vissa av dem var mer brutala än andra. En dag för några månader sedan gick ett av mina gamla förskolebarn – han är nu tolv år – hem från skolan när ett fordon körde upp på Husby torg. Han, tolv år,

kände att de jagade honom och började springa samtidigt som han undrade: Varför är de ute efter mig? Vad har jag gjort? Personerna i fordonen tog fram vapen. Tolvåringen trodde först att de sköt mot honom. Men i själva verket sköt de en man som stod bredvid honom. Gängvåldet drabbar även vanligt folk. Tack vare att han har världens bästa mamma mår han bra i dag. Han har kunnat prata mycket med henne, och hon har varit öppen för hans reflektioner.

Det finns väldigt många världens-bästa-mammor på Järvafältet. Jag vill passa på att tacka inrikesministern för engagemanget för gängvåldet och för dem som drabbas. På ditt initiativ har du träffat mammorna som vi hörde talas om tidigare i debatten. Du har tagit möten med dem. Det har inte alltid varit de lättaste mötena. Folk är frustrerade. Folk säger rakt ut vad de tycker. Men du har tagit dig tiden att lyssna in och bemöta. Jag kommer särskilt ihåg ett möte och en förälder som ville träffa dig dagen efter. På något otroligt sätt lyckades ministern hitta tid för att träffa föräldern, som fick utveckla hur han kände utifrån att ha förlorat sin son.

Inrikesministern stod också under hela den tid som mammornas demonstration varade och lyssnade på deras tal och förslag. På Mynttorget överlämnade mammorna en lista med 34 punkter, som ett komplement till regeringens 34-punktsprogram. Jag vill passa på och fråga inrikesministern vad han tycker om mammornas 34-punktsprogram, som främst fokuserar på det förebyggande arbetet.

Anf. 50 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag kunde inte låta bli utan var tvungen att hoppa in i debatten. Vi har diskuterat det här så många gånger. Gängkriminaliteten sätter en prägel på vårt samhälle och skapar oro hos medborgarna. Sverige skjuter, bokstavligt talat, ut sig jämfört med andra länder i Europa när det gäller gängvåldet.

Alexandra Anstrell tog upp skottlossning i Gävle. Jag läste lite om det nu. Man har avfört en skadad person. Läget är stabilt. Det kan ju betyda i princip vad som helst. Medan jag läste om det dök en flash till upp. Det är misstänkt skottlossning också i Örebro. Vi kan inte ha det så här.

Statsrådet säger att man har ökat antalet polisanställda med drygt 7 000 personer sedan januari 2016. Vi vet att det mestadels är civilanställda. Det säger även Lena Nitz, som är ordförande för Polisförbundet.

Men det finns ännu ett bekymmer. Jag pratar ofta med mina gamla kollegor inom polisen. De säger: Vi skulle behöva ha förstärkning igen, men vi får inte det eftersom budgeten inte tillåter det. Det blir stopp av rent ekonomiska skäl, trots att det polisområdet behöver nyanställa. Men det finns inte pengar i budgeten. Det borde vara en snar sak att lösa om man har ambitionen att få bort gängkriminaliteten.

Det enda sätt på vilket samhället kan knäcka gängkriminaliteten är att möta de kriminella. De har skapat ett parallellt samhälle där de dikterar villkoren. Vi kan bara tänka oss hur tillvaron är för de människor som bor i områdena där det skjuts ständigt och jämt. De har inte en aning om vad som kommer att ske närmast. Vågar de gå ut? Vågar de släppa ut barnen? Merparten av de som bor i områdena är ju vanliga hederliga medborgare. Men villkoren för områdena dikteras av de kriminella. De har skapat en alternativ rättsskipning. Det är alltså inte de lagar som stiftas i det hus som vi befinner oss i som gäller, utan det finns några individer som fungerar

som såväl polis som åklagare och domare, och så finns bödeln som verkställer. Alla skjutningar vi ser är någon form av bestraffning för att man har tagit marknadsandelar när det gäller narkotika eller någonting.

Regionpolischefen i Stockholm, Mats Löfving, sa i går, tror jag att det var, på lokal-tv att de har sett en förändring i modus. Förr kunde man stå på avstånd och skjuta mot någon. Det var inte säkert att man träffade, men man kunde i alla fall skrämma individen. Men nu går man närmare och med flera gärningsmän och siktar direkt mot huvudet. Det är med avsikt att döda, inte för att skrämmas utan för att döda. Då är vi inne på det här med avrättningar.

Interpellanten snuddade vid att vi inte befinner oss i ett krig. Nej, svenska staten befinner sig inte i ett krig. Men det pågår ett krig på våra gator. Regeringen har det yttersta ansvaret för att knäcka det. Då måste man sätta in mer resurser. Det är alldeles uppenbart att det inte räcker. Man får ju inte bukt med skjutningarna. Det smäller närapå varje halvtimme, höll jag på att säga. Så illa är det inte riktigt, men regeringen har inte tagit kontrollen över situationen. Det är de kriminella som dikterar villkoren. Det är oroande.

Anf. 51 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag vill tacka för en viktig interpellationsdebatt om den gängkriminalitet som plågar Sverige.

Tidigare i dag fick vi ta del av Brås nationella trygghetsundersökning. Det visar sig att färre människor upplever att de själva utsatts för brott men att otryggheten ökar något i samhället. Jag tror att den otrygghet som vi har sett växa de senaste åren har att göra med gängkriminaliteten. Det handlar om skjutningarna och sprängningarna som sker i publika miljöer, som plågar bostadsområden och som gör att inte minst kvinnor väljer att inte gå ut på kvällar eller att till exempel gå helt andra vägar till och från jobbet.

Det här är en av de största samhällsutmaningarna vi har. Då menar jag att vi måste orka tala om problemen rakt och tydligt. Jag hade i går en pressträff tillsammans med Mats Löfving, regionpolischefen i Stockholm, där han redogjorde för situationen i Stockholm. Vi kunde konstatera att Stockholmspolisen är inne i en kraftfull offensiv mot de här gängen. Man har slagit ut ett antal gäng och frihetsberövat många ledargestalter som man tidigare inte kom åt. Men våldet sker fortfarande på en väldigt hög nivå i Stockholm. Vi konstaterade också att Stockholm nu får nationella förstärkningsresurser för att hantera den allvarliga situationen. För att minska våldet och öka tryggheten jobbar man målmedvetet med vilka gäng som driver våldet och de röda konflikter som finns i Stockholm.

Politikens uppgift är både att se till att polisen växer i antal och att ge polisen nya verktyg. Inte minst digital bevisning brukar jag tala mycket om. Polisen var länge eftersatt när det gäller det. Men de gängmedlemmar som nu sitter i fängelse gör ofta det till följd av digital bevisning. Jag tror att det var en väldigt viktig prioritering att sätta fokus på det.

Vi skärper också straffen. De straff som utdöms är längre, inte minst för de grova vapenbrotten och för de mord som genomförs. Vi har också Gångbrottsutredningen som med inspiration från Danmark har lagt fram förslag om hur man kan skärpa straffen ytterligare för den gängrelaterade brottsligheten. Allt det där är viktigt.

Prot. 2021/22:14
12 oktober

Svar på
interpellationer

Men det är också viktigt att se att det inte är *ett* beslut som kan vända den här utvecklingen. Det är mycket mer komplext. Det är en samhällsutveckling som har fått bita sig fast i Sverige under lång tid, decennier. Ut-satta områden har fått leva ett parallellt liv. Där ser levnadsvillkoren faktiskt inte ut som i resten av Sverige. Där har polisen inte varit närvarande, och skolorna håller inte samma kvalitet som i resten av Sverige. Där växer många barn och ungdomar upp under mycket torftigare förhållanden än andra.

Det som Anders Österberg tar med i den här debatten är viktigt. Vi behöver inte bara 10 000 fler polisanställda. Vi behöver också tusentals fler mammor och pappor som engagerar sig för sina barn. Därför känner jag, mitt i den här eländiga situationen, ett visst hopp nu när mammorna organiserar sig och funderar över vad de tror behövs, vid sidan av den polisiära utvecklingen, för att vända utvecklingen.

Det är spännande att läsa deras punktprogram. Det fokuserar på helt andra frågor än dem som den politiska debatten handlar om. Det handlar om hur skolorna ser ut, om man kan få ett sommarjobb och om hur man ska få sin första bostad och ha råd att ha en bostad. Det handlar också om den viktiga avhopparverksamheten. En del av de barn och ungdomar som har dragits in i de miljöerna är livrädda för att antingen själva bli skjutna eller kanske bli tagna av polisen, vilket vore bra. De ska få möjlighet att starta om sina liv.

Hur vi minskar nyrekryteringen, bryter segregationen och jobbar förebyggande är också en helt central del i att lyckas med detta arbete. Jag tror att man måste vara lite ödmjuk. Man kan säga att regeringen ska vara operativ, men jag ser nog hellre att det är polisen som är operativ. Regeringen måste jobba strategiskt, strukturellt och långsiktigt för att stärka detta.

Jag delar moderatledarens bild att detta inte kommer att gå fort, men jag har kanske inte samma långsiktiga perspektiv. Han säger att det kommer att ta minst 20 år för att vända utvecklingen, men jag tror att det kan gå snabbare än så.

Anf. 52 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Jag håller verkligen med om att det är en komplex och inte alls lätt fråga att lösa, men man får inte rädas den. Jag håller också med om många av de punkter som de här mammorna lyfter upp. Det är något som de flesta tonårsföräldrar tycker är viktigt och som tonåringarna själva tar upp hemma, det vill säga hur man ska få sin första bostad, hur man ska ha råd med den och hur man ska få sitt första sommarjobb.

Många av dessa ungdomar är sådana som ska rösta för första gången om mindre än ett år. Våldigt många av dem undrar varför ingenting händer, varför man ska behöva känna sig otrygg och varför ens mamma ringer klockan 19.14 och frågar om man är hemma eller inte när det har varit en skottlossning i Jordbro. Ska det behöva vara så här?

Oskyldiga människor faller offer för hänsynslösa attacker som också syftar till att skrämma och kontrollera befolkningen. Avrättningar sker mitt på dagen och mitt bland dagpendlare och barnfamiljer. Det sprids skräck i bostadsområden och stadsdelar. I Jordbro är många oroliga efter de två senaste skjutningarna.

Den grova gängkriminaliteten har blivit Sveriges inhemska terror. Rädslan och oron växer. Terror måste därför mötas med terrorlagstiftning. Jag tycker att regeringen mest gör justeringar i marginalen, medan vi moderater vill införa terrorlagar mot gängen. Dessa terrorlagar skulle leda till att fler kriminella utvisas men också till att fler döms till långa fängelsestraff. Det kostar naturligtvis pengar, betydligt mer än den låga ambitionsnivå som regeringen har för rättsväsendet i höstbudgeten. Vi har dock med detta i vår budget.

Problemet med gängskjutningarna har vuxit, och precis som ministern var inne på har det pågått under lång tid. Sverige har nu en av de högsta nivåerna i Europa. Moderaterna vill satsa på polisen, men självklart behövs även satsningar på rättsväsendet. Vi har i vår budget förstärkningar av rättsväsendet med fler poliser genom högre löner och betald polisutbildning. Vi föreslår också 300 fler åklagare så att fler brott kan klaras upp samt resurser till nya fängelseplatser så att de som döms kan låsas in.

Sedan har vi det här med straffrabatt. Rabatt, fru talman, kan man få när man köper nya skor men inte när man har gjort något brottsligt. Moderaterna kommer att gå fram med skarp lagstiftning i justitieutskottet för att fullt avskaffa straffrabatten för myndiga.

I regeringens höstbudget, som en av kollegorna här i riksdagen precis nämnde, har inte en endaste krona öronmärkts för löner till poliserna, trots krav på att myndigheten snabbt måste locka till sig flera tusen nya anställda. Runt om på stan kan vi se affischer med rekrytering till polisen. Det utlovade löneyftet till svenska poliser riskerar att utebli. Det vore en fatal miss som skulle hota att skapa en ny poliskris. Det hävdade facket i en DN-artikel i går. Vad säger ministern om detta? Enligt polisledningen är höjda löner avgörande om myndigheten ska lyckas nå målet om att anställa 5 000 nya poliser senast årsskiftet 2024/25.

Min lillebror Kristofer har varit polis. Även om jag är jävig var han en rackarns bra polis. Han fick 7 000 kronor mer i månaden när han bytte jobb. Han slutade som polis och gick vidare till att bli kommunal alkohol- och tobakshandläggare – 7 000 kronor!

Även fackets ordförande Lena Nitz menar att det finns en risk att fler slutar. I DN-artikeln sa hon att risken är överhängande att vi återigen hamnar i ett läge där duktiga kollegor lämnar yrket och det blir polisbrist.

Hur avser ministern att lösa problematiken när alla säger sig vilja ha fler poliser men pengar inte finns avsatta?

Anf. 53 ANDERS ÖSTERBERG (S):

Fru talman! För ett par år sedan var Alejandro och Robin ute och gick några hundra meter från den plats där jag bor. Bakom eller framför dem – jag vet inte vilket – kommer en person med pistol fram. Han skjuter. Robin faller död ned till marken. Alejandro överlever men blir förlamad resten av livet. Mördaren har ännu inte fångats.

För mig får ansvarsfrihet inte vara ett alternativ. Det är väldigt bra att ministern har varit tydlig med det. De som begår sådana brott måste åka fast. Det är vi skyldiga inte minst de anhöriga.

Deras mamma har valt att engagera sig. Om hon orkar engagera sig efter en sådan tragik har vi andra ingen ursäkt, utan då måste också vi kämpa. Hon nämnde särskilt metoden Sluta skjut, som ministern också tog

upp i sitt interpellationssvar. Jag vill fråga ministern vad som skiljer Malmö, där skjutningarna minskar, från det som händer i Stockholm.

Anf. 54 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Detta problem är inget man löser på en kvart. Det kommer att ta betydligt längre tid. Biträdande regionpolischef Robert Karlsson sa i något inslag att det kommer att ta 15 år att vända utvecklingen.

Vad man måste göra är att sätta ned spaden i jorden och få en tydlig förändring. Man måste markera gentemot de kriminella att det är staten och ingen annan som äger frågan. Det är staten som har hand om lagstiftningen och våldsmonopolet. Det är staten som har hand om Domstolsverket och fängelserna. Och det är där som straff ska utmätas. Det ska inte finnas utrymme för parallella samhällen eller parallell rättsskipning i ett demokratiskt samhälle. Det ska helt enkelt inte finnas där. För att komma åt dessa figurer måste man agera.

Ja, skjutningarna har minskat i Malmö och ökat något i Stockholm, men tittar man på det i ett lite längre perspektiv kan man se att det svänger upp och ned. Polisen har också konstaterat att de flyttar ut till mindre orter för att få vara lite mer ostörda. Vi vet att de kriminella nätverken byter strukturer och byter platser som de utgår ifrån. Inte sällan finns ett internationellt inslag i detta, det vill säga internationella ligor.

I huvudsak handlar det här om narkotikapengar. Man gör upp om det. Men när någon kommer in och gör en affär i ett område där man inte skulle vara löser det ut en våldsspiral.

Samhället måste stå rustat och möta detta. Jag hävdar att regeringen inte är på bollen.
(forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.58 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 18.00.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 18.00.

§ 14 (forts.) Svar på interpellation 2020/21:899 om den skenande gängkriminaliteten

Anf. 55 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Vi avbröt ju debatten när vi var inne i en diskussion om inte minst de förebyggande insatserna och den bredare diskussionen om vad som behöver göras för att bryta segregation och utanförskap och skapa framtidstro i de här områdena.

Det här är ett område där jag hoppas att vi, på samma sätt som vi i riksdagen i plenum mellan partierna har en ganska bred samstämmighet kring behoven av fler poliser, skärpta straff och fler verktyg för att polisen ska komma åt gängkriminella, också lyckas skapa en större enighet kring de förebyggande insatserna. Det gäller inte minst en likvärdig skola, som enligt polisen är grundförutsättningen för att man inte ska få en grogrund för ytterligare rekrytering av unga in i kriminalitet. Vi har hela frågan om socialtjänstens villkor, som är otroligt viktigt för att kunna stödja föräldrar men också för att kunna gripa in och i vissa fall omhänderta barn. Vi behöver också förändra regelverket så att man kan jobba med mellantvång. Men det handlar också om de lite mer grundläggande frågorna om ytterligare satsningar i de här områdena, så att de som bor i särskilt utsatta områden känner att samhället satsar på skolorna, på bostadsbyggandet och på likvärdiga förutsättningar.

Här hoppas jag att Moderaterna kanske har lärt sig av sin förra budgetvinst. Moderaternas och Kristdemokraternas budget gick ju igenom. Det man började med att skära ned var tyvärr det som mammorna i Järva gärna vill ha mer av, att det byggs hyresrätter som vanligt folk har råd att efterfråga, det vill säga man skar bort investeringsstödet till hyresbostäder. Det tror jag var ett väldigt misstag om man vill ge unga människor en chans på bostadsmarknaden.

Man skar ned det nya anslaget till Delmos, den myndighet som långsiktigt ska bekämpa segregation. Den skulle rikta resurser just till de här bostadsområdena för att de skulle kunna anställa fler socialsekreterare som kan jobba nära skolan och för att kunna göra ytterligare insatser för skolorna med fler pedagoger och vuxna människor som kan hjälpa barn och ungdomar i de här områdena att faktiskt nå sina mål.

Vi har i många omgångar haft en diskussion om arbetsmarknadspolitiken, som tyvärr med M-KD-budgeten slaktades i stor utsträckning. Det finns ju inga områden i Sverige där just insatser för att kunna få en utbildning eller en praktikplats är viktigare än i de socialt utsatta områdena.

Jag hoppas att man lärde sig lite grann av det budgetarbetet och att partierna nu kan enas över blockgränsen om att göra stora investeringar kopplade till ökad likvärdighet och minskad segregation i de här bostadsområdena.

Anders Österberg ställde en viktig fråga om Sluta skjut, ett arbete som har pågått i Malmö under ett antal år med inspiration inte minst från USA. En svensk delegation, som Morgan Johansson ledde tillsammans med Brå, besökte några av de ledande akademikerna i USA och frågade: Finns det någonting i USA som ni tror verkligen skulle kunna fungera i ett svenskt koncept? Då lyfte de fram Group Violence Intervention, en metod som har visat sig vara väldigt framgångsrik i många amerikanska städer för att få ned skjutningarna. Och det är det system som man har prövat i Malmö.

Under tre års tid har skjutningarna minskat med 70 procent i Malmö. Det är klart att det är väldigt intressant för fler städer runt om i Sverige hur man kan sätta den här pressen på de kriminella men också erbjuda en väg ut i form av en fungerande avhopparverksamhet, om det kan minska skjutningarna på samma sätt som vi har sett i Malmö.

Jag är väldigt intresserad av detta. Regeringen driver nu ett arbete där vi satsar på att kunna sprida den här modellen till fler städer som är intresserade av den. Men vi är också intresserade av annat forskningsbaserat underlag för att se vilka förebyggande insatser som kan ge resultat, också på lång sikt, vid sidan av fler poliser, skärpta straff och nya verktyg till polisen.

Anf. 56 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Ministern har i sitt svar talat om ett antal åtgärder för att jobba mot gängkriminalitet och skjutningar. Jag håller med om att väldigt många förebyggande åtgärder behövs, såklart, och som vi pratade om före pausen är det ingen quickfix. Det krävs många saker.

Även om man gör alla de här insatserna fortsätter skottlossningarna att öka med samma styrka. Även om det totalt sett är färre skjutningar hittills i år än under samma period förra året, har fler personer dött i skjutningar. 38 personer har skjutits till döds, hälften av dem i Region Stockholm. Då har jag inte räknat med de skottlossningar som vi har hört om i dag.

Mats Löfving, regionpolischef i Stockholm, som ministern också talade med i går, säger i Sveriges Radio: Förut sköt man för att skrämmas. Nu ser vi skjutningar som sker på nära håll och som är mer avrättningslika.

Vi kan inte ha det så, fru talman.

I somras sköts två barn i benen när de lekte på en lekplats här i Stockholm. För ett par veckor sedan kastades en handgranat in i "fel" lägenhet, där två små barn och deras mamma låg och sov.

Jag har tidigare talat om skjutningarna i Jordbro. Sven Gustafsson, oppositionsråd i Haninge, har bjudit ut ministern till Jordbro men inte fått något svar. Jag hoppas att vi snart får se ministern på plats i Jordbro.

Under regeringens snart åtta år har otryggheten brett ut sig. Skjutningar och bomber börjar bli vardagsmat. Man vet inte längre om man vill öppna tidningen på morgonen eller sätta på nyheterna, för det är inte en fråga om "om" utan en fråga om "var" det har hänt i natt.

De förebyggande insatserna är väldigt viktiga. Men håller inte ministern med om att det behövs mer akuta insatser för att stävja det här?

Anf. 57 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag har i mitt skriftliga svar men också i den här interpellationsdebatten sagt att vi behöver göra mer. Vi behöver anställa fler poliser, vilket vi gör de kommande åren, vi behöver skärpa straff, vilket vi också har förslag om på bordet, och vi kommer att ge polisen nya verktyg att komma åt de kriminella.

Allt det här är viktigt. Därför säger jag att det behöver göras mer i den repressiva delen. Fler måste sitta i fängelse längre, helt enkelt, när de begått den här typen av grova brott. Men det blir lite avslöjande när Moderaterna säger att förebyggande arbete är viktigt, men.

Den lärdom vi måste dra är att vi inte kan hoppa över de förebyggande insatserna. Då duger det inte att dra in på arbetsmarknadspolitiken. Då duger det inte att inte stå upp för en likvärdig skola. Då duger det inte att dra in segregationspengar som går till de kommuner som har störst utmaningar. Vi måste klara allt detta.

Jag tycker att flera partier faktiskt inte förstår att genom att man inte tar det här arbetet på allvar håller man bensin på en brasa som redan brinner i de utsatta områdena. Den lärdomen borde vi ha dragit.

När det gäller statistiken över sprängningar och skjutningar är den fortfarande alldeles för hög, även om sprängningarna minskade redan förra året och vi ser en fortsatt minskning i år, även om vi ser att skjutningarna har minskat i år. Vi får se hur det slutar på årsbasis, men det ligger fortfarande under nivån förra året, då antalet skadade minskade, vilket är bra. Men precis som Alexandra Anstrell säger: När det gäller dödsskjutningar hade vi en enormt blodig sommar. Det är klart att då lider jag framför allt med de mammor som blivit av med och tvingas begrava sina barn.

Det här är ingenting som vi ska vänja oss vid. Det här är ingenting som vi ska acceptera i det svenska samhället. Vi ska driva en kraftfull politik för att bekämpa brottsligheten, men vi måste också orka med att bekämpa brottens orsaker.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2021/22:3 om utförsel av stöldgods

Anf. 58 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Kjell Jansson har frågat mig vad jag anser behöver göras konkret för att förbättra gränsskyddet och Tullverkets arbete för att stävja stöldligorna samt vad jag konkret gör för att tydligt förhindra utförseln av stöldgods från Sverige.

Att slå tillbaka mot stöldligor och bekämpa all form av kriminalitet har varit högt prioriterat för regeringen, och vi har arbetat målmedvetet för att de brottsbekämpande myndigheterna ska ha resurser och effektiva verktyg att göra just detta.

Det är Polismyndigheten som har det övergripande ansvaret för brottsbekämpningen. Kapaciteten i brottsbekämpningen har förstärkts genom att Polismyndigheten har fått omfattande resursökningar de senaste åren. Regeringen planerar också för en fortsatt tillväxt av myndigheten i syfte att nå målet om 10 000 fler anställda till och med 2024.

Även Tullverket har fått ökade resurser, vilket har gjort att myndigheten har kunnat utöka sin personalstyrka. Inför nästa år föreslår regeringen en ytterligare förstärkning av anslaget med 70 miljoner kronor.

Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen har haft ett gemensamt regeringsuppdrag att förstärka bekämpningen av internationella brottsnätverk som begår tillgreppsbrott i Sverige. Det har bland annat lett till en utvecklad myndighetssamverkan och att Polismyndigheten vidtagit åtgärder för att förbättra sitt operativa arbete på området.

Den 1 augusti 2021 fick Tullverket utökade möjligheter att ingripa mot brott som ligger utanför myndighetens ordinarie verksamhet, såsom utförsel av misstänkt stöldgods.

Regeringen har också tillsatt en utredning som ska göra en samlad översyn av Tullverkets befogenheter inom kontrollverksamheten och den brottsbekämpande verksamheten.

Regeringen har därtill gett en särskild utredare i uppdrag att ta ställning till om Polismyndigheten har tillgång till tillräckligt effektiva verktyg i

gränsnära områden eller om de behöver förbättras. Uppdraget ska redovisas senast den 19 november 2021.

Sverige arbetar även aktivt inom EU för att komma åt de utländska stöldnätverken. Detta görs både via Europol och inom ramen för Empact, som är en samarbetsplattform inom EU riktad mot specifika typer av brottshot.

Det bedrivs således ett aktivt arbete från både regeringens och myndigheternas sida, på hemmaplan och internationellt, för att förstärka bekämpningen av internationell, organiserad tillgreppsbrotslighet.

Anf. 59 KJELL JANSSON (M):

Fru talman! Tack för ett tydligt och respektfullt svar, statsrådet Damberg!

Vi har stora problem med internationella stöldligor som kontinuerligt är i Sverige och gör brott. Detta har inte som mycket annat minskat under pandemin utan fortsatt i samma omfattning. Dessa ligor härstammar tyvärr ofta från Baltikum.

Det handlar om hemfridsbrott, i första hand inbrott i villor och fritidshus. Det handlar även om stölder av båtar och framför allt båtmotorer men även av bilar och delar av entreprenadmaskiner.

I min hembygd Roslagen härjar dessa ligor vilt, framför allt nattetid. Extremt fräcka stölder av båtmotorer förekommer årligen, både vår och höst. Senast nu i Håtövik i Frötuna stals 20 båtmotorer i slutet av april. En familj har fått sin båtmotor stulen fyra gånger, enligt ett reportage i Norrtelje Tidning. En god vän fick sin båt stulen i maj på Yxlan. Efter några dagar hittade han den på en ö några distansminuter längre ut. Då var den helt slaktad på all utrustning, och motorn var bortmonterad.

Ligorna planerar noggrant varje stöldattack med att rekognosera området i kanske några veckor innan de slår till. Motorerna själs genom att akterspeglarna kapas eller att bultarna som säkrar motorerna i akterspegeln skärs bort. Därefter lyfts de in i skåpbilar som kör till Kapellskärs hamn och utan kontroll kan lämna landet.

I sitt svar nämnde statsrådet den nya lagstiftningen, men jag tror att den behöver vara skarpare ändå.

Fru talman! Det upplevs att vi har svängdörrar vid våra gränser. Vad jag efterlyser är att regeringen tar fram ett förslag som ger tullen större befogenheter att öppna skåpbilar och lastbilar utan att kalla på polis. Kanske behöver de som jobbar där också vara beväpnade med pistol eller något, för det kan vara en hotfull miljö.

Det är hög tid att säkra även utförsel av varor och inte minst att börja kontrollera allt stöldgods som passerar ut från våra hamnar.

Tullen har tydliga direktiv från regering och riksdag att kontrollera införsel av varor. Det är bra, men det känns som att regeringen är mer angelägen om den fiskala verksamheten än att skydda våra invånare från stöldligor.

Anf. 60 MIKAEL DAMSGAARD (M):

Fru talman! Det är en viktig interpellation Kjell Jansson har ställt till inrikesministern. I den förra debatten pratade vi om gängskjutningar, men nu pratar vi om en annan typ av organiserad brottslighet.

Stöldbrottsligheten är ett allvarligt problem i Sverige, och internationella stöldligor står för en mycket stor andel bostadsinbrott och andra grova stölder i Sverige.

I dag uppskattas dessa ligor ligga bakom drygt hälften av alla bostadsinbrott i Sverige. De står även för upp till 90 procent av andra grova stölder, som stölder av bildelar, båtmotorer och jordbruksmaskiner.

Varje år betalar den svenska försäkringsbranschen ut mellan 6 och 8 miljarder med anledning av exempelvis rån, stölder och överfall.

Med tanke på hur stor del av stölderna som begås av utländska stöldligor kan vi utan tvekan dra slutsatsen att det stöldgods som varje år förs ut ur landet har stora värden.

Den samhällsekonomiska kostnaden för denna brottslighet är naturligtvis än större. När maskiner stjäls från en byggarbetsplats eller ett lantbruksföretag stannar produktionen många gånger i flera dagar. Dessutom lägger företag varje år ned mycket stora belopp på att förebygga och förhindra stölder.

Till det kommer det integritetsintrång och den ökade otrygghet som stölder innebär för de privatpersoner som drabbas.

Stora vinster, liten upptäcktsrisk och låga straff är starkt bidragande orsaker till att stöldligorna kommer till just Sverige. Detta måste vi göra någonting åt.

Tullen har en avgörande betydelse i arbetet mot den gränsöverskridande brottsligheten, inte minst i ett läge när polisen är hårt ansträngd av annan grov organiserad brottslighet. Att Tullverkets tjänstemän till alldeles nyligen har varit förhindrade att kvarhålla tjuvar och stöldgods vid gränsen har varit en stor brist.

Det fanns därför stora förhoppningar på den proposition och lagstiftning som inrikesministern refererade till. Produkten från regeringen blev emellertid en besvikelse för många verksamma.

I dag utgör utförselkontrollerna endast någon enstaka procent av Tullverkets kontroller. Dessutom har Tullverket över huvud taget inte rätt att utföra kontroller i syfte att söka efter stöldgods. Genom den nya lagstiftningen, som trädde i kraft tidigare i år, ges Tullverket bara rätt att ingripa i samband med andra tullkontroller.

Tullverket konstaterade i remissbehandlingen att förslaget inte innebar någon ändring av myndighetens uppdrag och inte i sig föranleder att Tullverket utökar sina utförselkontroller. Den nya lagstiftningen får således endast effekt i de situationer då Tullverket i sina ordinarie kontroller stöter på misstänkt stöldgods.

Vad kan vi dra för slutsats av det?

Ja, vi kan konstatera att trots att problemet med de internationella stöldligorna har varit omfattande och allvarligt i många år kom regeringen med en proposition som förvisso åtgärdar de mest upprörande bristerna i lagstiftningen men som i grunden inte kommer åt problemet med att stöldgods förs ur landet.

Jag vill därför fråga inrikesministern vilken ny lagstiftning inrikesministern vill se för att ge Tullverket ökade möjligheter att genomföra utförselkontroller och i samband med det också aktivt söka efter stöldgods.

Anf. 61 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Nu står vi här igen, statsrådet Mikael Damberg. Den här frågan ligger mig varmt om hjärtat, och vi har diskuterat den åtskilliga gånger.

I svaret hänvisar statsrådet till de åtgärder som vidtas. Men det är bara lite petande här och där och inga kraftfulla åtgärder för att komma åt detta problem.

För en tid sedan skrev vd:n för Larmtjänst att Sverige är ett smörgåsbord för kriminella.

En kriminalkommissarie i Västra Götaland gjorde tillsammans med några kollegor en undersökning av hur de organiserade ligorna arbetade och konstaterade att de har nära koppling till den olagliga trafiken i Sverige.

Man kunde följa upp detta ganska tydligt. En av mina tidigare chefer sa att efter klockan 20 är E6:an helt öppen och att man kan rulla ut med godset över Öresundsbron. Det finns ingen som kan stoppa det. Polisen har gått hem, och Tullverket har inte resurser och heller inte rättigheterna att göra det. Detta skapar förutsättningar för de kriminella nätverken att åka in och hämta det de ska ha. Det fungerar på det sättet att beställning läggs på en bil, en traktor, båtmotorer eller vad det nu kan vara, och så åker de kriminella och hämtar det de ska ha. Redan dagen efter når bilen, båtmotorn eller traktorn sin beställare. Så snabba och effektiva är de.

Man nyttjar den tunga olagliga trafik som de kriminella nätverken har kontroll över. Var och en förstår att det inte kan vara fråga om en Volvo 240 och en släpvagn som tar ut grejerna, utan det är stora fordon som gör detta. Man lastar in dem och döljer med annat gods, och så piper man ut ur landet. Det är ytterst sällan de blir stoppade av polisen eller tullen. Detta har skapat en marknad för aktörerna att i stort sett åka in och hämta det de vill ha.

Det är vi som försäkringstagare och medborgare som drabbas av detta. Det är vi som står för notan. Jag kan inte förstå varför det ska vara en så enorm tröghet från regeringen när det gäller att verkligen sätta in resurser. Vi vet ju om detta problem. Vi har diskuterat det länge. Det är beskrivet i ett oändligt antal rapporter hur de agerar i Sverige. Likväl står vi här och diskuterar. Det blir lite kraftsande här och skrapande där, men det blir inte något helhetsgrepp eller någon tydlig inriktning.

Jag pratar ofta med mina gamla kollegor. Jag gjorde det senast i helgen eftersom vi var på en lastbilmässa tillsammans. De får inte de resurser de behöver för att göra kontroller. Samtidigt rullar bilar fullastade med stöldgods förbi dem ute på vägen, men de har inte kapacitet att ta dem.

Vad man också såg i den utredning som gjordes i Västra Götaland var att godset först går in i en skåpbil, en folkvagn eller något annat, och sedan körs hela bilen upp på en trailer. Det gör att om någon ser något skickas det ut ett signalement på en folkvagn, en Transporter eller vad det nu kan vara, och så tittar polisen efter det. Och sen åker den stora trailerdragaren med bilen ombord och allt stöldgods förbi.

Jag ställer frågan igen till statsrådet: När kommer vi att få se kraftfulla åtgärder för att angripa denna typ av verksamhet? Det här duger inte.

Fru talman! Jag tackar Kjell Jansson från Norrtälje, som har lyft upp en viktig fråga i interpellationen. Jag vet att han kommer från en kuststad som är drabbad av båtstöld och internationella stöldligor och som dessutom har en egen hamn som trafikerar en del av de länder som är vanligt förekommande i dessa sammanhang. Detta är en fråga som jag tar på stort allvar.

Diskussionen handlar ibland om tullens befogenheter. Vi har utvidgat dessa och också tillsatt en utredning som ska se över tullens befogenheter inom både kontrollverksamheten och den brottsbekämpande verksamheten, så detta är på gång.

Om man tittar på frågan räcker det inte att titta bara på tullen, utan man måste titta brett. Vi har verkligen jobbat systematiskt med denna fråga. Dels har vi gett de myndigheter som bekämpar denna typ av brott eller har koppling till det här – både polisen, tullen och Kustbevakningen – ett gemensamt uppdrag att samordna sig och jobba mer systematiskt med frågan.

Vi har jobbat med att se till att polisen och gränspolisen i större utsträckning ska hindra de internationella stöldligorna från att komma in i Sverige. Om de har begått brott i Sverige eller andra länder kan vi neka dem inträde till Sverige, så att de inte ens kommer in här.

Sedan har vi skärpt straffen, för vi har haft för låga straff för den här typen av brott. Från den 1 mars har vi skärpt straffen. Vi har infört det för de systematiska stölderna där man siktar in sig på exakt den här typen av organiserad brottslighet. Där fick vi också in ett nytt häleribrott och dessutom ett nytt straff för inbrottsstöld, som ger en ännu större straffpåföljd för dem som gör inbrott i till exempel en bostad eller ett fritidshus eftersom integritetsintrånget där bedöms som mycket större. Då ska det vara ett extra skärpt straff, för det ska vara ordentliga straff för den här typen av brott.

Vi jobbar med fler poliser. Detta har vi talat om så mycket, så det kan vi hoppa över. Den stora frågan är: Vilka befogenheter ska poliser ha i gränsnära zon? Det är en stor fråga. Att kunna jobba med teknik, följa flöden, lagra uppgifter och se när bilar eller lastbilar kommer till eller lämnar Sverige, för att kunna jobba med internationell samverkan mot de internationella stöldligorna, blir ett helt nytt verktyg, menar jag, för att tull och polis ska kunna bli ännu bättre vid gränsen. Här talar vi om polisens befogenheter och när de ska få gå in i en bil eller lastbil för att kunna kontrollera i gränsnära zon. Vi får se vad utredningen kommer fram till.

Tullen har vi gett ökade resurser, ungefär 30 procents ökning de senaste åren. Till nästa år får de 70 miljoner kronor till. Det är hela äskandet som tullen har haft på den operativa verksamheten, vilket är bra. Sedan hade de ett äskande på tekniksidan, om datorer, som vi vill gå igenom lite mer. Ibland är teknikinvesteringar dyra, och som ansvarig bör man gå igenom dem.

Sedan jobbar vi med internationella samarbeten. Svensk polis säger att de får ut jättemycket i dag av både Europolsamarbetet och Empactsamarbetet för att komma åt detta. Sverige har också haft en lite ledande roll i Empactsamarbetet internationellt, och nu har vi fått tillbaka prioriteringen av internationella stöldligor igen på Europainivå, vilket är bra.

Sedan har vi det som vi kanske inte pratar om så mycket men som är lika viktigt, nämligen det förebyggande arbetet. De båtklubbar som har

gått in tillsammans i grannsamverkan och båtsamverkan får verkligen effekt.

Jag menar att vi måste ha hela greppet. Jag tycker att vi ska göra detta. Vi är inne i en spännande del nu där väldigt mycket händer och där myndigheterna får nya verktyg. Och det kommer mer, inte minst kopplat till Polismyndigheten.

Sedan får vi se vad Tullverkets utredning ger och om de ska få ytterligare brottsbekämpande befogenheter, vilket jag är helt öppen för. Däremot får vi inte glömma bort att tullen också har en viktig roll i den andra diskussionen vi hade just, om att hindra att vapen och narkotika kommer till Sverige. Detta är fortfarande ett viktigt uppdrag för tullen.

Anf. 63 KJELL JANSSON (M):

Fru talman! Det är absolut viktigt att stoppa införsel av skjutvapen och narkotika. Det hotar hela samhället. Knarket är ett stort hot. Folk dras in i kriminalitet, både användare och säljare, också kraftig kriminalitet. Detta vet vi, och det är vi helt överens om.

Jag har lyft upp några exempel från min hemkommun, där vi är hårt drabbade. Det är därför jag interPELLerar. Det finns en frustration hemma över detta. Det är många som drabbas som är så kallade vanliga hederliga människor som aldrig är i närheten av brottslighet annars. De drabbas hårt. Det finns en förtvivlan runt det här.

Många har gjort som statsrådet säger. De har satt igång med grannsamverkan. Båtklubbarna har bevakning dygnet runt. Man går i skift två och två och bevakar. Det är lovvärt, absolut, och det begränsar till viss del. Men vi har enormt många bryggor som ligger ensamma i Roslagen. Vissa områden är mer fritidshustäta än andra, och om folk inte bor där året runt öppnar det upp för den här verksamheten. Det finns en enorm fräckhet. Jag bor nära Blidösundet vid en vik, och i nästa vik har de rensat fyra år i rad. I år har de inte varit där än, men vi får se. Det är inte vinter än.

Jag tror också att det är bra att vi skärper kontrollerna. Från vår sida är det önskvärt att man ger tullen större befogenhet att även öppna skåpbilar utan misstanke. Det är ett förslag som jag har, att man får göra det. Jag förstår att man måste utreda, att Lagrådet ska titta på det etcetera. Så är det om man ska ändra lagstiftningen.

När det gäller skärpta kontroller vid gränserna är det samma sak som i exemplet med Öresundsbron, som vi hörde om här. Det kanske också behövs. Det har varit viss kontroll med anledning av saker som har hänt det sista året, men jag tror att det är bra att ha starkare kontroller. Jag förstår att detta kräver mer personal och budgetförstärkningar, men det är ändå pengar som jag tror är hanterbara för staten.

I slutändan är det försäkringstagarna som får betala allt. Premierna går upp, och det drabbar hushållen. Det drabbar också dem som själva blivit utsatta för både inbrott och stöld och som får vara med och betala. Notan hamnar lik förbaskat, om jag får uttrycka mig så, i knät på vanligt folk.

Anf. 64 MIKAEL DAMSGAARD (M):

Fru talman! Jag har tidigare påpekat att detta är en brottslighet som har blivit alltför vanlig i Sverige, och vi har varit alltför långsamma med att ta tag i dessa allvarliga problem. Sverige har blivit en arena för dessa brottsnätverk på grund av den låga upptäcktsrisken och på grund av milda

straffpåföljder. Sverige har blivit en alltför attraktiv plats för dessa brottsnätverk.

Det är riktigt att det kanske handlar om en bred palett av åtgärder med allt från internationellt samarbete till att polisens befogenheter stärks. Men vi kommer inte ifrån att det ofta är tullen som står där vid gränsen och som finns närvarande mer än andra. Det är lite osjyst att tala om detta eftersom det trots allt är finansministern inom regeringen som har ansvar för Tullverket.

Men vi konstaterar ändå att det går väldigt långsamt. Den 29 april tillsattes denna utredning om en bredare översyn. Denna utredning kommer att presenteras först i maj nästa år, och i bästa fall kan vi förvänta oss en lagstiftning om två år. Samtidigt har detta problem varit väl känt och väl definierat under ganska många år. Likaså har Tullverkets bristande befogenheter och resurser varit väl definierade under många år. Då kan man fråga sig hur det kan komma sig att det tar så lång tid att få fram en effektiv lagstiftning.

När det gäller skärpta straff är de nya reglerna om inbrottsstöld som har kommit välkomna. Det är någonting som vi har efterfrågat under längre tid, och detsamma gäller kring systematiska stölder. Men någonting som fattas och som också behövs är skärpta lägsta straff för grov stöld för att man ska kunna komma åt dessa brottsnätverk bättre.

Anf. 65 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Detta med befogenheter är intressant. Vi kan titta på vad som finns tillgängligt ute på vägarna, nämligen bilinspektörer och poliser med förordnande att göra kontroller av tunga fordon. De har tillträde till bilar när som helst. Vill de gå in i en bil kan de göra det. Det ingår i det som kallas flygande inspektion. De behöver inte ha åklagarbeslut eller någonting annat, utan de kan öppna dörrarna för att se hur det ser ut. Skulle de i detta läge hitta stöldgods får de ta den frågan vidare. Men initialt krävs det inga särskilda beslut för att en bilinspektör eller en polis med förordnande ska kunna göra kontroll av tunga fordon. De disponerar fordonen tills de är färdiga. Det kan ingen göra någonting åt. Där har man ett guldläge att kunna angripa och upptäcka någonting där ute.

Sedan har vi fenomenet att individer byter identitet. Jag kan ta ett exempel från verkligheten. Polisen hade hittat en liga som höll på att agera. Man hade också hittat tjuvgömmen uppe i skogen och vaktade den. Då kom det en trailer, och tjuvarna körde ned fyrhjulingar och annat från skogen och lastade på. Då grep polisen naturligtvis detta gäng. Den som körde lastbilen i detta fall kommer från ett land nere i Europa och hade blivit rapporterad för samma sak tidigare och suttit fängslad i Sverige. Men nu hade han bytt identitet. Men i och med att man hade tagit fingeravtryck hittade man honom.

Sedan byts det identitet på fordon. Dessa personer har ett helt batteri med registreringsskyltar med tillhörande registreringsbevis. Även om de passerar en kamera med ett registreringsnummer åt det ena hållet kan de passera kameran med ett annat registreringsnummer åt det andra hållet. Detta måste man vara medveten om. Det är så dessa personer agerar bara för att skapa förvirring.

Prot. 2021/22:14
12 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 66 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tackar för en bra diskussion. Det är flera delar som måste funka för att Sverige inte ska vara ett attraktivt land för dessa internationella stöldligor att operera i.

Jag tror att man måste inse att vi har haft en situation där polisen och tullen inte har haft tillräcklig bemanning för att göra tillräckligt mycket. Vi ska vara ärliga och säga det. Det gäller på vägarna, men det gäller också gränspolisen och tullen. Det är därför som tullen nu växer och kommer att fortsätta växa med sin operativa verksamhet. De har nyligen fått nya befogenheter, och nu tittar vi på de breda befogenheterna. Framför allt får vi inte tappa bort polisens befogenheter i gränsnära områden. Det är nämligen fortfarande polisen som är den stora och tunga aktören för brottsbekämpning. De kan se länkar mellan olika typer av brottslighet och kan använda gränsbevakningen, vägen och logistikkedjor runt om i Sverige för att komma åt detta tillsammans med tullen. Jag ser därför verkligen fram emot att uppdatera polisens befogenheter och tekniska förmåga i gränsnära områden.

Jag ska bredda diskussionen lite grann. Vad är det som har lett till att en del av dessa verksamheter har minskat i Sverige över tid? Jag tror att grannsamverkan har haft en enorm betydelse för att villainbrotten och inbrotten i fritidshusområden runt om i Sverige har minskat över tid. Nu har vi skärpt straffen, och förhoppningsvis kan dessa brott minska ytterligare. Stängningarna av gränserna fick också effekt, och vi såg att dessa stöldligor inte kunde operera på samma sätt.

När det gäller bilar har antalet bilstöldar minskat. Men på senare tid har bildelsstölderna ökat. Dessa stöldligor varierar alltså sina stöldar utifrån vad de tjänar mest pengar på. Varför minskade antalet bilstöldar? Jo, det gjorde de därför att biltillverkarna tog fram bättre låsanordningar. Det är egentligen en gemensam standard i Europa som har gjort det svårare att stjäla bilar. Om jag får vara lite fräck borde producenterna av dyra motorer ha ett intresse av märkning och sändare. Detta handlar inte om några billiga grejer. Jag hoppas därför att försäkringsbolagen kan ha viss påverkan på producenterna så att samma resa kan göras där och att alla aktörer tar sitt ansvar för att göra detta svårare. Detta är bara en önskan. Jag tror inte att jag kan bestämma över det eftersom det kanske är mer ett europeiskt beslut eller ett internationellt beslut. Men det finns mer att göra, och vi har på andra områden sett att det har haft effekt när producenterna har gjort mer. Det gäller till exempel på låssidan och på bilsidan.

När det gäller båtar och båtdelar har stölderna minskat lite över tid. Men vi har också sett vissa ökningarna som har varierat över tid.

Detta är alltså något som vi tar på väldigt stort allvar. Vi kommer att fortsätta att jobba med frågorna. Och jag ser fram emot den kunskap som finns runt om i Sverige om vad som egentligen fungerar mot dessa stöldligor. Jag har också stora förhoppningar på polisens normala bemanning. Det är klart att om man ser stöldar i en del av Sverige behöver man inte vara Einstein för att räkna ut att de stulna sakerna kommer att transporteras någonstans. Det finns vissa flöden, vissa hamnar, vissa broar och gränspassager som är viktiga. Hur kan vi då få polisen att jobba också nationellt med att slå ut dessa stöldligor ännu mer än man gör redan i dag. Det finns också specialdestinerade åklagare, som vi har talat om förut, som är extra duktiga på denna typ av mål.

Vi kommer alltså att behöva fortsätta jobba med denna fråga. Jag tar era synpunkter på stort allvar. Men jag menar att det behövs ett mer systematiskt arbete också från politisk nivå kopplat till alla dessa delar. Så har vi inte gjort förut, men jag tror att det är helt nödvändigt för att komma till rätta med denna typ av brottslighet.

Prot. 2021/22:14
12 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 67 KJELL JANSSON (M):

Fru talman! Ja, det har gjorts en del grejer, och det behöver absolut göras mer. Jag tror att vi i grunden är ganska överens. Jag önskar en starkare lagstiftning. Om regeringen kommer med förslag om det kan jag, utan att föregripa något, med ganska stor säkerhet säga att Moderaterna kommer att stötta det.

Visst har man gjort mycket med grannsamverkan, som nämndes, för att få ned villainbrotten. Vi kan konstatera att dessa brott har minskat.

Flera motortillverkare har i dag motorlås på motorerna. Man behöver ha en dosa för att låsa upp motorn. Om man inte har det måste motorn koda om. Då måste man ha kontakt med Yamahas agent. Nu nämner jag ett märke här, men det kanske man inte får göra här i kammaren. Men det blev så. Det är i huvudsak ett visst märke som stjäls, som jag nämnde. Och motorerna är på över 100 hästkrafter. Andra märken, som säkert är lika bra, stjäls inte alls. Jag vet inte varför. Men jag inbillar mig att det finns en kunskap om just detta märke i hemländerna hos dem som stjäl.

Stort tack för en bra debatt! Jag hoppas att statsrådet kan vidta de åtgärder som vi önskar. Det var viktigt att få lyfta fram denna fråga.

Anf. 68 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag vill återgälda Kjell Janssons tack, för jag vet att han är väldigt engagerad i den här frågan. I hans valkrets är frågan också verklighet och vardag.

Detta är någonting vi har haft som problem under ganska lång tid. Ett av problemen har varit att Polismyndigheten har varit tillbakatryckt och tvingats prioritera ganska kraftfullt. De har då tvingats prioritera en del allvarlig våldsbrottslighet och annat. När vi nu ser till att Polismyndigheten växer är det min förhoppning att detta fortsatt kommer att vara en väldigt prioriterad del. Sverige ska nämligen inte vara ett attraktivt land för de här internationella stöldligorna. Vi ska stoppa dem från att komma in, vi ska försvåra deras arbete här och vi ska göra det väldigt svårt för dem att få ut grejerna ur Sverige om de har stulit dem.

Vi får alltså fortsätta jobba med den här frågan, men jag tackar för interpellationsdebatten.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellation 2021/22:14 om återvändare som säkerhetsshot

Anf. 69 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Alexandra Anstrell har frågat justitie- och migrationsministern om han har för avsikt att införa samma förfarande som Danmark

använder sig av för att hantera återvändare, där de möts upp av ett avhopp-program i stället för att släppas ut i samhället, samt hur ministern avser att säkerställa att återvändare inte ökar radikaliserings i samhället. Interpellationen har överlämnats till mig.

Frågan om ansvarsutkrävande och lagföring av de individer som har begått brott i Syrien och Irak är en prioriterad fråga för regeringen. Myndigheterna har en väl utvecklad förmåga att utreda sådan brottslighet. För folkmord, brott mot mänskligheten, krigsförbrytelser och många fall av terroristbrottslighet gäller svensk straffrättslig domsrätt oavsett vem som har begått sådana brott och var de har begåtts. Eftersom flera av brotten inte heller preskriberas är det vidare möjligt att utreda och lagföra dem även sedan lång tid förflutit. Regeringen arbetar intensivt med att ge brottsbekämpande myndigheter adekvata verktyg vid bekämpningen av grova brott som dessa. Ett sådant exempel är införandet av verktyget hemlig dataavläsning.

Vid ankomst till Sverige möts dessa personer samlat av bland annat Säkerhetspolisen, Polismyndigheten och socialtjänsten, som vidtar adekvata åtgärder. Varje återvändare bedöms individuellt av Säkerhetspolisen utifrån personens eventuella avsikt och förmåga att begå terroristbrott eller grova våldsbrott, såväl vid själva återvändandet som under tiden efteråt.

Regeringens nationella strategi mot terrorism är utgångspunkten för Sveriges långsiktiga arbete på området. Strategins syfte är att skapa en tydlig struktur för det arbete som krävs för att förebygga våldsbejakande extremism och motverka terroristbrottslighet. De breda politiska överenskommelserna om åtgärder mot terrorism från 2015 respektive 2017 är också viktiga hörnstenar i detta arbete. Majoriteten av de åtgärder som bestämdes har också genomförts. Som exempel kan nämnas att flera myndigheter på uppdrag av regeringen har utvecklat stöd och vägledning för olika aktörer, till exempel personal som arbetar inom skolan, socialtjänsten eller inom kriminalvården.

Regeringen har också inrättat CVE, Center mot våldsbejakande extremism, vid Brottsförebyggande rådet. CVE utvecklar det kunskapsbaserade och sektorsövergripande arbetet med att förebygga våldsbejakande extremism på nationell, regional och lokal nivå, bland annat genom att ge behovsanpassat stöd till lokala aktörer, genom att vara ett kunskapsnav och genom att bidra till att skapa en högre grad av effektivitet och samordning i de förebyggande insatserna.

För att ytterligare utveckla insatserna till individer som är involverade i våldsbejakande extremism eller som är dömda för olika brott har Polismyndigheten, Kriminalvården, Socialstyrelsen och Statens institutionsstyrelse fått i uppdrag av regeringen att förstärka och utveckla arbetet med stöd till avhoppare från kriminella, våldsbejakande extremistiska och hedersrelaterade miljöer. Syftet med uppdraget är att skapa långsiktigt hållbara förutsättningar för att fler individer ska få tillgång till sådant stöd.

Att arbeta förebyggande mot radikaliserings och rekrytering till våldsbejakande extremism samt att lagföra individer som har begått allvarliga brott i Syrien och Irak är frågor som är högt prioriterade av regeringen och av våra myndigheter. Jag har fullt förtroende för myndigheternas arbete med dessa frågor.

Islamiska staten, IS, är en islamistisk, militant terroristgrupp som har begått folkmord och gjort sig skyldig till brutala brott mot mänskliga rättigheter – ja, jag tror inte ens att vi kan upprepa alla hemskheter här i kammarerna. De har också rekryterat krigare från hela världen, bland annat från Sverige. Nu har kalifatet fallit, men hotet från islamismen är inte över än. Säkerhetshotet mot Sverige är förhöjt och bedöms även öka under de närmaste åren.

Det vi vet i dag är att cirka 300 svenskar har rest för att ansluta sig till världens värsta terrororganisation och att Sverige ligger i topp, som nummer tre räknat per capita, när det gäller personer som har anslutit sig till IS. Ungefär hälften av dem som har rest hade i våras kommit tillbaka till Sverige. Nästan ingen har dömts för någonting – mig veterligen är det ungefär tre personer – och miljöerna där de radikaliserats finns kvar. Det konstaterar Säpo i den senaste årsrapporten. Samtidigt bedöms återvändarna ha både förmåga och erfarenhet av att begå attentat.

Det sammantagna terrorhotet mot Sverige ligger kvar på en förhöjd nivå, vilket innebär att terrorattentat kan inträffa i Sverige. Säkerhetspolisen bedömer i nuläget att attentatshotet från den våldsbejakande högerextrema miljön är på samma nivå som hotet från den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön. Det främsta attentatshotet bedöms komma från ensamagerande personer som utöver en ideologisk drivkraft kan ha personliga skäl till sitt agerande. Ett attentat skulle sannolikt genomföras med ganska enkla medel.

Fru talman! Jag blir orolig. De extrema grupperna utgör ett hot långsiktigt, och de ägnar sig även åt stödverksamheter som finansiering av terrorverksamheter, radikaliserings- och rekryteringsaktiviteter. Stödverksamheten ökar tillväxten och handlingsutrymmet för personer inom våldsbejakande extremistmiljöer, vilket i sin tur påverkar attentatshotet.

Jag skrev den här interpellationen för några veckor sedan. Det var precis när det kurdiska självstyret utvisade tre kvinnor på livstid, då myndigheter där bedömde kvinnorna vara ett säkerhetshot. Enligt UD har Sverige en skyldighet att ta emot de svenska medborgarna, vilket vi också har gjort. Det kurdiska självstyret vill att Sverige prövar kvinnorna juridiskt då de bland annat misstänks för krigsbrott.

Det har nu rapporterats i olika medier att dessa kvinnor släpptes efter förhör och är fria att röra sig i samhället. I ett fall kan vi läsa att kvinnan släpptes med en tågbiljett och ett nummer till socialjouren i handen. Hur har man då egentligen kunnat göra en bedömning av om de fortfarande är radikala och kan utgöra en fara för samhället? De här kvinnorna har alltså under många år tillhört den övertygade radikaliserade kärnan av terrorsekten IS. De är de sista som lämnar den. De lämnar den inte frivilligt utan är den sista starka kärnan.

Säkerhetspolisen ser att personer inom våldsbejakande extremistmiljöer utnyttjar luckor i svensk lagstiftning på andra områden och ofta begår även andra brott än ideologiskt motiverade brott. Det kan handla om organiserad brottslighet och ett systematiskt missbruk av välfärdssystemet. All den brottslighet de begår – stöld, häleri, bedrägeri, bidragsbrott och så vidare – genererar handlingsutrymme för tongivande individer, nätverk och grupper inom de våldsbejakande extremistmiljöerna.

Så här kan vi faktiskt inte ha det. Behöver vi täppa till luckor i lagen måste vi göra det. Tryggheten i Sverige måste öka, och vi måste få ordning på Sverige.

Anf. 71 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag delar väldigt mycket av Alexandra Anstrells problem-beskrivning. Den kanske värsta terrorsekten i modern tid har härjat i Syrien och Irak, och de rekryterade människor från i stort sett hela världen – också från Sverige. Vi har nu ett ansvar att ställa dem inför rätta för de brott de kan ha begått.

Den svenska regeringens inställning har varit tydlig hela tiden, nämligen att vi i första hand anser att ansvarsutkrävandet ska ske i regionen. Där är det nära till bevisning, till offer och till dem som är berörda av det fruktansvärda krig som har pågått där nere. Nu visar det sig att det kurdiska regionala självstyret har utvisat ett antal kvinnor och kanske kommer att utvisa några kvinnor till. De kvinnor som utvisas är exakt de kvinnor som det kurdiska självstyret inte har haft bevis för har ägnat sig åt terrorism. Det är dem man utvisar.

Man utvisar alltså dessa kvinnor till Sverige, och då gör vi en bedömning av om vi kan leda i bevis att de har begått en brottslig handling. Där finns det en skillnad mellan Danmark och Sverige som är intressant. Väldigt många av dessa människor reste tidigt till regionen, och det är nu de kommer tillbaka. Faktum är att det blev kriminellt att resa i terroristsyfte först 2016, och då hade de allra flesta redan åkt. De som kommer tillbaka nu åkte alltså innan skärpningen av lagstiftningen.

Jag säger detta därför att jag tror att man måste förstå att Danmark har haft en lagstiftning om samröre med terrorism sedan början av 2000-talet. Det är först nu som Sverige har fått ett samröresbrott, så här finns det en historisk skuld som leder till att en del av de personer som har rest ned inte kan dömas för just den typen av brott. De kan dock dömas för andra brott.

Danmark har det lättare. Har dessa kvinnor haft samröre och rest är det antagligen så att Danmark kommer att kunna döma dem för brott.

Jag tycker att Moderaterna har haft ett väldigt högt tonläge i den här debatten – lite för högt, tycker jag, givet hur allvarlig denna fråga är. Det som är lite komplicerat är att myndigheterna har signalerat, viftat med flaggan och sagt att vi behöver skärpa lagstiftningen. De har sagt att vi behöver ha lagstiftning mot terrorismresor och att vi behöver ha rubricering samröresbrott.

Hade vi haft det när dessa personer reste ned hade vi kunnat döma dem nu. Nu har vi inte det, så nu får vi jobba den långa vägen i stället. Då får vi använda de grova brott som dessa personer ändå kan ha begått. Det kan vara så att även kvinnor till exempel har använt barnsoldater, använt slavar eller tagit fastigheter i besittning i krigsområdena. Detta är ju allvarliga krigsbrott, som de kan dömas för.

Vi i Sverige är väldigt duktiga på åklagarsidan och inom polisen. Vi har specialenheter hos både åklagare och polis som utreder den här typen av internationell kriminalitet. Vi är ett av få länder som har kunnat fälla människor för brott inom ramen för dessa konflikter. Som jag sa i mitt svar finns det ingen preskriptionstid i många av de här delarna, och vi kommer att fortsätta utreda detta för att se om de har begått brott.

Jag vill ändå varna för att beskriva detta väldigt slarvigt. Säkerhetspolisen gör ju individuella bedömningar av de personer som kommer till Sverige, och det är ju inte alla som kommer tillbaka till Sverige som har kvar sin uppfattning sedan tidigare. Vissa är i stället ganska besvikna över sin tillvaro.

Detta gäller dock inte alla. En del är ju radikaliserade och har kommit i kontakt med våld. Då är det viktigt att Säkerhetspolisen har kontroll på det och kan vidta åtgärder om så krävs.

Anf. 72 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

Jag håller med om att det hade varit bra att ha relevant lagstiftning på plats tidigare.

Å ena sidan lägger Säkerhetspolisen ned mycket resurser på att identifiera och bedöma personer som utgör ett säkerhetshot mot Sverige. Ungefär 200 personer har fått ett utvisningsbeslut, men bara en tredjedel av dessa beslut har gått att verkställa på grund av verkställighetshinder. Det innebär att personer som Säkerhetspolisen bedömer utgör ett säkerhetshot fortfarande befinner sig i Sverige och kan ägna sig åt säkerhetshotande verksamhet.

Säpo upplever detta som ett problem – de menar att de inte bara kan strunta i personer som utgör ett säkerhetshot för att utvisningsbesluten inte går att verkställa. Säpo säger att det här påverkar deras effektivitet i och med att de behöver fortsätta att lägga tid och resurser på att bedöma och rikta hotreducerande åtgärder mot de här personerna eftersom de kan bedriva skadlig verksamhet om de är kvar i Sverige.

Å andra sidan tar vi också emot fler personer – i det fall vi pratar om just nu tre personer som utvisades på livstid av det kurdiska självstyret.

Här hemma i Sverige gör Säpo bedömningen att extrema grupper utgör ett långsiktigt hot, då de ägnar sig åt olika stödverksamheter såsom finansiering av terrorverksamhet, radikalisering och rekrytering. Stödverksamheten ökar tillväxten och handlingsutrymmet för personer inom våldsbejakande extremistmiljöer, vilket i sin tur påverkar attentatshotet.

Fru talman! Jag vet inte hur man retoriskt bäst ska försöka förklara det här logiskt, för det är inte riktigt logiskt. Dessa kvinnor har levt i kalifatet och varit stödverksamhet åt IS. Vi vet ju inte hur mycket de har varit involverade. De har kommit tillbaka till Sverige, och vips är det nästan som om allt skulle vara som vanligt. Men jag tror faktiskt inte att det ska vara så lättvindigt.

Peder Hyllengren, analytiker vid Försvarshögskolan, har i Svenska uttalat sig om Sveriges mottagande. Han säger att hanteringen av de återvändande bäst kan sammanfattas som ett fiasko. Enligt honom brister Sverige både när det gäller att lagföra dem som rest till IS och när det gäller mottagandet av de återvändande. Det finns ingen nationell strategi för avradikalisering av de tidigare IS-resenärerna, utan i stället hamnar ansvaret hos socialtjänsten i de kommuner som de återvändande tillhör.

Detta blir naturligtvis ett problem. Jag undrar hur socialtjänsten i Hanninge, Flen eller Årjäng ska få det stöd de behöver för att hantera personer som en annan stat bedömer kan vara ett säkerhetshot. Är det LVM som är deras bästa verktyg? Borde det inte finnas en nationell plan och någon som är processägare för det här?

Med den information vi har från Säpo med flera känner jag mig hittills inte lugnad, fru talman. Hur avser ministern att säkerställa att dessa återvändare inte ökar radikaliseringen i Sverige på våra idrottsplatser, i våra skolor, på våra fritidsgårdar och så vidare?

Anf. 73 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Den här diskussionen tycker jag att Moderaterna också borde ha med Beatrice Ask. Hon var justitieminister och valde att bortse från myndigheternas varningsrop om att vi inte hade en lagstiftning som förhindrade att folk reste ned till det så kallade kalifatet eller till krigszonen. Det är därför att vi inte hade en sådan lagstiftning på plats som vi nu inte kan använda den typen av lagstiftning.

Nu har vi infört det. Nu är det dock ingen som reser, så nu blir de ju inte dömda för resorna. Om de däremot bidrar till finansiering av terrorverksamhet kan vi döma dem i dag. Om de har samröre med terrorbrott kan vi döma dem i dag, för vi har skärpt den lagstiftningen.

I en rättsstat måste man ha bevis för att någon har gjort något brottsligt – det är ju så vi vill att Sverige och världen ska fungera. När det kurdiska självstyret kom fram till att de inte hade bevis för att fälla dessa kvinnor utvisade de kvinnorna. Det säger dock någonting att de inte själva hade bevisen – annars hade de ju själva vidtagit rättsliga åtgärder.

Vi kommer inte att ge upp. Vi kanske har bättre samarbete med internationella aktörer, till exempel IIIM och Unitad, som Sverige har ett väldigt nära samarbete med för att samla in till exempel slagfältsinformation och för att se vilken information som finns. Det här är kanske den mest dokumenterade konflikten i världshistorien. Det finns många bilder från mobiltelefoner och digitala register som kan användas när som helst när de bevisen blir tydliga för att fälla folk för brott som har begåtts.

Det är klart att socialtjänsten har en uppgift här. Jag tror att alla socialtjänster har fattat beslut om att omhänderta barnen eftersom de tycker att föräldrarna inte har tagit det ansvar som de behöver göra i sin roll. De har rest dit eller hanterat barnen i den miljön. Detta tycker jag att socialtjänsterna har gjort på ett förtjänstfullt sätt.

När det gäller radikaliserings är det mycket svårare. Det är en bredare fråga. Många verksamheter, till exempel skolor, har ett ansvar för att upptäcka radikala fenomen och motverka dem. Vi har islamistisk terror och radikaliserings i Sverige. Vi har också haft högernationalistiska miljöer i Sverige. Det är inte helt enkelt att komma till rätta med det här. Man måste hela tiden hitta bevis för brottsliga handlingar för att kunna ingripa.

Detta är någonting som jag vet att inte minst CVE och andra myndigheter jobbar med och tar på väldigt stort allvar. Jag önskar dock verkligen att vi hade haft en skarp lagstiftning när dessa personer reste, för det hade förändrat hela ekvationen i detta. Det hade varit bra.

Jag har stort förtroende för de myndigheter som nu samverkar. Detta är viktigt att säga, för vi i Sverige valde inte att resa ned med militärtransportplan och hämta hem kvinnor och barn från de här lägren utan såg till att de fick betala sina egna flygbiljetter när de blev utvisade. Däremot har vi organiserat mottagandet.

Jag vill säga till denna kammare att detta var Säkerhetspolisens starka rekommendation till oss – om de utvisas bör det ske organiserat. Det är exakt på det sättet vi har gjort i de här fallen, och det är exakt på det sättet

vi kommer att göra i fortsättningen om det skulle bli fler utvisningar av kvinnor i fall där det kurdiska självstyret inte har bevis för att brott har begåtts.

Prot. 2021/22:14
12 oktober

*Svar på
interpellationer*

Anf. 74 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Det känns lite som att ministern bara lyfter fram att problemet nästan hade varit löst om vi hade haft lagstiftningen om resandet på plats. Jag vet inte om det är så ministern menar. Jag tror dock att det behövs fler insatser.

Även om socialtjänsten har omhändertagit barnen, vilket jag tycker är bra, finns dessa personer, som man ändå kan tro är ganska radikaliserade, kvar ute i vårt samhälle.

Vi har talat om de tre kvinnor som nu har kommit till Sverige. Vi kan också ta liknande fall i stället för att diskutera specifika personer. Jag tycker att det finns skillnader mellan personer som frivilligt valt att komma till Sverige och de kvinnor som nu har blivit utvisade hit.

SVT:s reporter Sanna Klinghoffer sa i september att det här kommer att vara en större utmaning. Dessa kvinnor har varit den sista hårda kärna som velat vara i det här kalifatet med den här övertygelsen. Att bryta en stark övertygelse om en viss ideologi är oerhört svårt, speciellt om man inte vill. Hur menar ministern och regeringen att Sveriges kommuner och socialtjänster ska hantera den frågan? Det handlar om att avradikalisera människor som har kommit hit, men inte gjort det av fri vilja, och som faktiskt är radikaliserade och inte vill förändra sig.

Fru talman! Extrema grupper använder sig av väldigt avancerade rekryteringsstrategier, har jag läst mig till. Rekryterare är ofta karismatiska personer som söker upp sårbara personer och erbjuder lösningar på det som dessa tror sig sakna i sitt liv, såsom exempelvis gemenskap och känsla av tillhörighet. Ideologin kommer ofta senare.

Det här kan ske i sociala medier men också på fotbollsplanen eller liknande. Jag känner mig inte trygg i att vi kan säkerställa att återvändare inte ökar radikaliseringen i Sverige – på våra fritidsgårdar, på våra skolor, på idrottsplatsen eller bara här utanför.

Anf. 75 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag beklagar verkligen att den dåvarande regeringen inte kriminaliserade både denna typ av resor och samröre med de här terrororganisationerna. Hade den gjort det hade vi kunnat lagföra alla som kom hem. Då hade de suttit i fängelse. Kriminalvården hade kunnat jobba med avradikaliseringsprogram. Nu måste vi hitta nya bevis för att de har begått brottsliga handlingar, så det är svårare nu. Det är svårare än i Danmark, som hade den här lagstiftningen. Det är klart att det faller ett stort ansvar på dem som hade regeringsansvaret när det begav sig och de här personerna reste för att det inte blev kriminaliserat och därmed inte blev en brottslig handling att resa dit.

Nu har jag stort förtroende för att både åklagare och polis jobbar med att hitta bevis. Vi har också tecknat ett avtal – och har flera avtal på gång – för att skaffa oss ännu bättre tillgång till bevismaterial i syfte att kunna fälla folk som har varit i den här regionen och kan ha begått krigsbrott och andra våldsamheter. Detta kommer vi att fortsätta med.

Mitt besked är att ingen som begått brott i den här regionen kan vara säker. Det finns väldigt sällan preskriptionstid för den här allvarliga typen av brott, och då kan man aldrig gå säker i Sverige. Detta ska vi fortsätta att jobba med. Det är ingen enkel fråga att hantera, men jag har stort förtroende för att våra myndigheter tar det här på absolut största allvar, inklusive socialtjänsten, som gör ett stort arbete med att inte minst ta hand om barnen i en svår situation.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 17 Svar på interpellation 2021/22:20 om kriminaliteten i landet

Anf. 76 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Thomas Morell har frågat mig om jag fortfarande drar slutsatsen att det finns en ängslan i regeringen som kan bromsa en effektiv kamp mot kriminaliteten.

Inledningsvis vill jag uppmärksamma interpellanten på att jag i den artikel som interpellanten hänvisar till uttalar mig i egenskap av partiföreträdare och inte i sammanhanget förde regeringens talan. Mitt uttalande handlade om en reflektion över det politiska debattsamtalet över tid och ska därför inte på något vis sammanblandas med regeringen eller regeringens förda politik.

Med det sagt: Låt mig understryka att jag och regeringen bedriver ett intensivt arbete med att bekämpa kriminalitet i hela landet. En tillgänglig polis, ett starkt rättssystem, ett gott samarbete mellan berörda aktörer samt en ändamålsenlig lagstiftning är viktiga utgångspunkter för att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället.

Utbyggnaden av Polismyndigheten är en central del i arbetet, och regeringen gör en historisk satsning på myndigheten. Därför har myndighetens anslag ökat kraftigt. Polismyndigheten har aldrig tidigare haft fler anställda än i år, och arbetet med att nå målet om 10 000 fler polisanställda till och med 2024 fortsätter med full kraft. Regeringen har dessutom startat två nya polisutbildningar och initierat en ny och snabbare antagningsprocess till utbildningen samt arbetar för att öka attraktiviteten i polisyrket. I årets höständringsbudget utökas också Polismyndighetens anslag med 500 miljoner kronor under 2021. Detta görs för att säkerställa myndighetens fortsatta tillväxt och för att stärka Polismyndighetens möjlighet att förebygga, utreda och beivra brott.

När polisen får mer resurser ökar samtidigt trycket i det övriga rättssystemet. För att förstärka de brottsbekämpande myndigheternas förmåga att möta det ökade inflödet av grova och svårutredda brott föreslår regeringen i budgeten för 2022 satsningar på Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Rättsmedicinalverket och Tullverket. Även Kriminalvården och Sveriges Domstolars kapacitet föreslås stärkas. Detta kommer att bidra till en rättssäker och effektiv rättskedja.

Samtidigt måste brottens orsaker bekämpas. Ett sätt är att hindra att barn och unga dras in i kriminella miljöer. Det är angeläget att kommunerna bedriver ett effektivt brottsförebyggande arbete. Regeringen bereder därför förslag om att införa ett lagstadgat ansvar för kommunerna att bedriva brottsförebyggande arbete. Satsningen omfattar i huvudsak åtgärder

från 2023, men regeringen avsätter även medel i budgetpropositionen för 2022 för vissa förberedande åtgärder.

Arbetet fortsätter också på det straffrättsliga området. Regeringen har nyligen föreslagit att den så kallade ungdomsreduktionen ska slopas för personer i åldern 18–20 år vid allvarlig brottslighet. Förslaget innebär att unga myndiga som begår grova brott kommer att dömas till längre fängelsestraff. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 2 januari 2022. I augusti tog vi vidare emot Gångbrottsutredningens betänkande med en rad straffrättsliga förslag mot brott i kriminella nätverk. Betänkandet är nu ute på remiss.

Satsningen som regeringen gör mot kriminaliteten är den mest omfattande någonsin i Sverige, och tillsammans med de särskilda åtgärder som vidtas för att öka samverkan mellan berörda aktörer bekämpas brottsligheten från flera håll samtidigt. Jag och regeringen är fast beslutna om att fortsätta arbetet mot kriminaliteten, och vi har inga planer på att slå av på takten. Det finns ingen ängslan i regeringen som kan bromsa effektiva insatser mot kriminaliteten.

Anf. 77 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Det var ett långt svar på en kort fråga. Men det är intressant att man får en så rejäl redovisning.

Jag måste faktiskt säga att jag höll på att sätta trekaffet i halsen när jag läste Aftonbladets artikel. Hur kan man vara ängslig om man vill skärpa lagstiftningen? Den grejen fick jag inte ihop. Lagarna stiftas ju i det här huset på demokratiska grunder. Alla har rätt att vara med och påverka, så att vi får en lagstiftning som är bra och effektiv. Den kan aldrig vara rasistisk i något avseende. Lagboken bryr sig inte om varifrån du kommer. Om man begår ett mord, en misshandel, en våldtäkt eller vad det nu kan vara tar inte lagboken någon hänsyn till vem man är. Lagboken avgör vilket straffet ska vara för det brott som har begåtts. Sedan ska domstolen utmäta straffet i en dom.

Jag förstod inte riktigt Mikael Dambergs resonemang. Det var därför jag skrev denna interpellation. Vi har ju så många gånger diskuterat kriminalitetens inverkan i samhället och hur den påverkar tryggheten för den vanliga medborgaren. Och så står det att läsa i en tidningsartikel att statsrådet säger att man var ängslig för att bli betraktad som rasist – när vi bara pratar om att skärpa lagstiftningen för att komma åt brott.

I interpellationssvaret står det att statsrådet inte uttalar sig för regeringen utan som partiföreträdare. Men när man läser det första stycket i artikeln blir ändå intrycket att det är en regeringsföreträdare som svarar. Jag ser fram emot en förklaring till det. Det står så här: ”Partiet vill bland annat göra det möjligt att vräka kriminella för att städa upp i segregerade bostadsområden. – Det fanns en ängslighet tidigare att beskriva en del problem, man ville inte ses som rasistisk och så vidare, säger Mikael Damberg (S).” När jag läser det tolkar jag in att det är ett svar från en regeringsföreträdare, inte en representant för Socialdemokraterna.

Är det så att regeringen har en känsla av ängslighet inför att skärpa lagstiftningen för att komma åt den allvarliga brottsligheten som vi i flera debatter här i dag har diskuterat, när människor dör på våra gator, det sprängs och det sker annan grov kriminalitet? Jag blir häpen när jag läser en sådan artikel, för jag kan inte förstå ängsligheten. Jag ber om ursäkt,

Prot. 2021/22:14
12 oktober

Svar på
interpellationer

men jag förstår den inte. Lagen är ju fristående från alla sådana bedömningar. Rättsväsendet ska agera utifrån det brott som har begåtts. Jag vill gärna ha ett förtydligande i den frågan.

Anf. 78 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Nej, regeringen har ingen ängslan inför att skärpa lagstiftningen. Vi har ju skärpt 60 straff, och det kommer mycket mer. Den svenska lagen är lika för alla. Det finns ingen ängslan där.

Jag uttalade mig om en helt annan sak. Vi socialdemokrater är på väg att gå till partikongress. Jag intervjuades om det kriminalpolitiska avsnittet i programmet. Det var en ganska bred diskussion som handlade om allt möjligt, till exempel att vi vill att det ska bli lättare att vräka kriminella som terroriserar ett helt bostadsområde och bedriver kriminell verksamhet i sin lägenhet. Det är inga konstigheter.

Däremot har det funnits en diskussion som inte minst har präglats av Sverigedemokraternas retorik som har velat göra hela kriminalpolitiken till en invandringsfråga. Det är många socialdemokrater som har reagerat på det och som känt att det har varit orättvist.

I de fattigaste bostadsområdena är 95–98 procent hederliga. De går upp på morgonen och går till jobbet. De kämpar för att få livet att gå ihop. De är väldigt trötta på att det hela tiden utmålas som att de på grund av sitt ursprung och sin identitet på något sätt skulle vara kriminella eller ha lättare att vara kriminella.

Det är den debatten som jag tror har hindrat en del socialdemokrater från att vara tillräckligt tydliga i diskussionen. Flyktningmottagandet har drabbat vissa bostadsområden väldigt hårt. Vi har haft en väldigt liberal lagstiftning i Sverige med arbetskraftsinvandring, EBO-lagstiftning och ett skolpengssystem som har gjort att våra fattigaste bostadsområden har fått jobba i konstant motvind.

Min slutsats av det är att det krävs en jämlikhetspolitik som jämnar ut förutsättningarna. Annars skapar man större problem med integrationen. Man får en växande segregation som sedan i sin förlängning också kan driva brottsligheten i ett samhälle. Jag tycker att det är vad vi har sett i samhället.

Jag har inte rädd för att föra den diskussionen. Jag är inte ängslig. Jag har sett att det finns andra människor som har varit ängsliga. Då har de varit ängsliga för att förknippas med den retorik och den ideologi som Sverigedemokraterna står för. Det kan jag i viss mån förstå.

Anf. 79 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag påminner om att interpellationsdebatten är en granskning av regeringens göranden och låtanden och inte en allmänpolitisk debatt.

Anf. 80 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag måste ändå svara på påståendet. Jag har aldrig någonsin pekat ut någon särskild för att ha begått ett brott. Jag utgår alltid från lagboken och vem som har gjort vad.

Brå har också konstaterat att det finns en viss överrepresentation. Man får inte blunda för det. Det är därför som det blir så olyckligt när det är ett uttalande från en regeringsföreträdare.

Det är ändå på det sättet att även om det var en intervju som handlade om Socialdemokraternas valmanifest är statsrådet representant för regeringen. Jag tolkade artikeln som att regeringen var ängslig för att vidta tuffa straff mot den som begår brott.

Det är klart att det är många som känner en oro. Finns det en tvekan bland landets företrädare i regeringen att vidta åtgärder mot grov kriminalitet skapar man en oro därute. De människor som lever i dessa områden påverkas av detta dagligen just i denna stund. Vi vet inte vad som har hänt utanför det här huset under tiden vi har debatterat.

Jag har varit uppe i debatten ganska många gånger och talat om vikten av att angripa kriminaliteten för att den är ett gift i samhället. Jag får ofta svaret att man måste vidta förbyggande åtgärder. Det kan man göra bland de ungdomar som lever och bor i områdena.

Men vad vi också har talat om flera gånger och även i dag är de internationella kriminella nätverken som opererar i Sverige. Dem kan man aldrig agera förebyggande mot. De växer upp i en helt annan del av världen, och vi vet inte var. Men de kommer hit och begår grova brott.

Då måste lagstiftningen möta upp för det. Jag ser inte varför man skulle vara ängslig för att skärpa lagstiftningen för att mota bort det här giftet i vår samhällskropp, för det är vad det handlar om.

Man kan förebygga när det gäller de individer som man har händerna på, alltså våra egna medborgare. Men man kan aldrig förebygga brott när det gäller sådana som växer upp i en annan miljö utom svenska statens kontroll men som kommer hit och begår brott.

Då måste också lagen nå det tydligt och kraftigt. Efter avtjänat straff pekar man med hela handen att de ska återvända till sitt hemland, och med utvisning på livstid. Man måste sätta hårt mot hårt, annars kommer vi inte åt det. Med ängslan löser vi inte detta.

Anf. 81 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag har redan svarat att hela intervjun handlade om vilka beslut som Socialdemokraterna skulle fatta på vår kongress. Jag kan inte vara mycket tydligare i artikeln än så.

Jag har också sagt väldigt tydligt att regeringen inte känner någon ängslan. Då skulle vi inte ha skärpt 60 straff. Då skulle vi inte vänta på Gängbrottsutredningen som lägger fram förslag om att skärpa straffen ytterligare inte minst för gängrelaterad brottslighet, med inspiration från Danmark. Då skulle vi inte ha skärpt straffen för de systematiska stölderna som vi talade om här tidigare eller inbrottsstöld. Det finns ingen ängslan hos oss.

Däremot finns en större diskussion om hur inte minst Sverigedemokraterna beskriver människor med utländsk bakgrund. Det är ganska återkommande. Jag skulle inte säga att Morell är värst i klassen. Men det kommer avslöjanden var och varannan vecka, och inte minst i dag, hur det finns kopplingar mellan tjänstemän hos Sverigedemokraterna och vitmaktmiljön i Sverige. Det är fruktansvärda avslöjanden. Detta är inte det första avslöjandet.

Jag menar att det finns en rasistisk agenda kopplad till Sverigedemokraterna som också människor i dessa områden känner av, tyvärr. Jag skulle önska att det inte var på det sättet. Jag skulle önska att alla partier i

Sverige såg människor som de individer de här och att vi inte hade en sådan diskussion i Sverige. Tyvärr har vi det.

Det är Sverigedemokraterna som sprider det giftet i samhällsdebatten, och det beklagar jag. Det är också därför som vi socialdemokrater har sagt att vi inte vill samarbeta politiskt med Sverigedemokraterna.

Anf. 82 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Jag har många vänner som kommer från andra länder. Det påpekas ofta från mina vänner att de känner att det som sker i samhället påverkar dem på ett negativt sätt. De arbetar och sköter sig, har familjer och driver företag. De är skötsamma vanliga medborgare. Det finns ingen som helst anledning att peka på dem och säga att de är ett bekymmer.

Det är de som begår brott som är ett bekymmer. Sedan gäller det om det är inhemska brottslingar, alltså sådana som vi har fostrat själva, eller om det är sådana som kommer utifrån, åker in över landets gränser, begår brott och sedan åker ut igen.

Det är det vi måste lägga fokus på att angripa. Det har inte ett färn att göra med var de kommer ifrån. Vad det handlar om är det brott som de faktiskt begår. Man skjuter ihjäl en annan människa. Man misshandlar någon. Man våldtar någon, eller vad det nu kan vara.

Då måste staten möta upp med en tydlig process med en rättegång som baseras på lagar som stiftas i det här huset. De måste också vara kraftfulla. Det får inte finnas en ängslan i att skärpa lagstiftningen för att komma åt detta gift i samhället.

Sedan ogillar jag påståendet att jag på något sätt skulle göra skillnad på människor. Det gör jag inte. Jag har många vänner som är utländska, alltså utlandsfödda. Jag har aldrig någonsin under hela mitt liv gjort skillnad på någon människa. Det vill jag gärna ha en ursäkt för.

Anf. 83 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Lagen gäller lika för alla i Sverige. Det är därför vi bekämpar den kriminalitet som finns i Sverige med rättssäkerhet och lagstiftning. Då spelar det ingen roll vad du har för bakgrund och vad du tycker i olika frågor. Har du begått ett brott ska du sona det och ytterst sitta i fängelse. Vi skärper redan ett sextiotial straff. Vi kommer att fortsätta att skärpa straffen framför allt för den gängbrottslighet som präglar Sverige. Det finns ingen ängslighet i detta.

Däremot finns ett gift i samhällsdebatten som jag menar att Sverigedemokraterna är med och bidrar till. Det är en uppdelning i Sverige, en råare ton i politiken. Det är alltid så att det är invandrarna som är problemet för Sverige. Jag tycker att det är tråkigt. Då osynliggör man den stora majoriteten bland människor som har en bakgrund i ett annat land. De jobbar och gör rätt för sig och gör allt för att deras barn ska få en bra uppväxt i vårt land.

Jag ogillar den argumentationen. Jag tycker att det är fel. Det är det som är giftet i samhällsdebatten just nu och som också jag reagerar väldigt kraftigt mot.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

- 2021/22:16 Förenklade regler om tjänsteställe och skattefri ersättning vid tillfälliga anställningar och uppdrag
2021/22:18 Brott mot djur – skärpta straff och ett mer effektivt sanktions-system
2021/22:19 En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket
2021/22:20 Avskaffad reklamskatt
2021/22:21 Skatteavtal mellan Sverige och Slovenien
2021/22:23 Ändrat alkoholskattedirektiv och vissa andra ändringar
2021/22:28 Överlåtelse av förvaltningsuppgift till Internationella sjöfartsorganisationen att genom Världssjöfartsuniversitetet utfärda examina

Skrivelse

- 2021/22:24 Riksrevisionens rapport om systemet med energideklarationer

EU-dokument

- COM(2021) 421 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en myndighet för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 1094/2010, (EU) nr 1095/2010
COM(2021) 422 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och vissa kryptotillgångar (omarbetning)

Motioner

med anledning av prop. 2020/21:214 Utökade möjligheter att avgöra mål på handlingarna i allmän domstol

2021/22:59 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V)

med anledning av prop. 2020/21:217 Skärpta straff för våld och andra kränkningar i nära relationer

2021/22:410 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V)

2021/22:923 av Johan Forssell m.fl. (M)

2021/22:1007 av Johan Pehrson m.fl. (L)

2021/22:1038 av Adam Marttinen m.fl. (SD)

2021/22:1150 av Andreas Carlson m.fl. (KD)

2021/22:1156 av Johan Hedin m.fl. (C)

med anledning av prop. 2020/21:220 Bättre uppföljning av läkemedel för djur

2021/22:307 av Pia Steensland m.fl. (KD)

med anledning av prop. 2021/22:2 Höständringsbudget för 2021

2021/22:4091 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD)

med anledning av skr. 2020/21:223 Riksrevisionens rapport om statens ansvar för veterinär service

2021/22:924 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M)

2021/22:1151 av Kristina Yngwe m.fl. (C)

med anledning av skr. 2021/22:3 En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga
2021/22:4223 av Camilla Brodin m.fl. (KD)
2021/22:4225 av Lars Hjalmered m.fl. (M)
2021/22:4226 av Tobias Andersson m.fl. (SD)
2021/22:4230 av Per Schöldberg m.fl. (C)

med anledning av skr. 2021/22:6 Riksrevisionens rapport om projektbidrag från anslag 2:4 Krisberedskap
2021/22:4021 av Roger Richthoff m.fl. (SD)
2021/22:4229 av Pål Jonson m.fl. (M, KD)

med anledning av skr. 2021/22:7 Riksrevisionens rapport om statliga myndigheters FoU-verksamhet
2021/22:4237 av Kristina Axén Olin m.fl. (M, KD)

med anledning av skr. 2021/22:13 Riksrevisionens rapport om arbetssökande över 55 år
2021/22:4227 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD)
2021/22:4228 av Mats Green m.fl. (M, KD)

§ 19 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 30 september

2021/22:26 Tullverkets kontroller av yrkesförare

av *Thomas Morell* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2021/22:27 Sexualbrott mot barn

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:28 Förändrade betygskrav i svenska

av *Arin Karapet* (M)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

den 1 oktober

2021/22:29 Vårjakt på råbock i hela landet

av *Erik Ottoson* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:30 Klimatpolitiken inför COP 26 i Glasgow

av *Jens Holm* (V)
till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

den 5 oktober

2021/22:31 Utvecklingen i utsatta områden

av *Roger Haddad* (L)
till statsrådet Märta Stenevi (MP)

den 6 oktober

Prot. 2021/22:14
12 oktober

2021/22:32 Säkerhetspolitiska risker vid köp av ryskt kärnbränsle
av Mikael Damsgaard (M)
till utrikesminister Ann Linde (S)

den 8 oktober

2021/22:33 Arméstridskrafternas utveckling
av Alexandra Anstrell (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)
2021/22:34 Felaktigheter i samband med Pisa 2018
av Christian Carlsson (KD)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

den 11 oktober

2021/22:35 Sveriges relationer med Iran
av Lars Adaktusson (KD)
till utrikesminister Ann Linde (S)
2021/22:36 Stöden till SAS
av Lorena Delgado Varas (V)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

§ 20 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 30 september

2021/22:72 Skärpning av straff för drograttfylleri
av Betty Malmberg (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
2021/22:73 Utvisning av forskare
av Betty Malmberg (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
2021/22:74 Spårbarhet av fisk
av Betty Malmberg (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)
2021/22:75 Smittspridning på äldreboenden
av Alexandra Anstrell (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2021/22:76 Kreditgivares ansvar
av Angelica Lundberg (SD)
till statsrådet Åsa Lindhagen (MP)

den 1 oktober

2021/22:77 De svenska militära insatserna i Mali
av Björn Söder (SD)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2021/22:78 Spridning av radikal islamism i moskéer
av Björn Söder (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
2021/22:79 Fördjupning av EU:s relationer med Taiwan
av Björn Söder (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)
2021/22:80 Fotbollens villkorstrappa
av Angelika Bengtsson (SD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

den 4 oktober

2021/22:81 Studien om antikroppar mot covid-19
av Camilla Waltersson Grönvall (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2021/22:82 Kriminella klaner
av Ellen Juntti (M)
till statsrådet Märta Stenevi (MP)
2021/22:83 Brott bland utrikes födda
av Ellen Juntti (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

den 5 oktober

2021/22:84 Jämställdhetsministerns klantillhörighet
av Louise Meijer (M)
till statsrådet Märta Stenevi (MP)
2021/22:85 Brottslighet bland andra generationens invandrare
av Louise Meijer (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
2021/22:86 Kinas upprepade kränkningar av Taiwan
av Björn Söder (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)
2021/22:87 Könseparata badtider
av Roger Haddad (L)
till statsrådet Märta Stenevi (MP)

den 6 oktober

2021/22:88 Fredat fiske på strömming i Bottenhavet
av Elin Segerlind (V)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)
2021/22:89 Sänkt skatt på bensin
av Björn Söder (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)
2021/22:90 Skuldregister
av Angelica Lundberg (SD)
till statsrådet Åsa Lindhagen (MP)
2021/22:91 Motorcyklar i bussfiler
av Johan Hedin (C)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:92 Tågfärjornas vara eller icke vara

av *Jessica Thunander* (V)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:93 Säl och skarv i Östersjön

av *Martina Johansson* (C)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:94 Kustnära fiske

av *Martina Johansson* (C)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:95 Fiskeförvaltning

av *Martina Johansson* (C)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:96 Solidaritet med Taiwan

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:97 Turkiets brott mot internationella konventioner

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:98 Kinesisk teknik

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:99 Det assyriska folkets och det yazidiska folkets rättigheter i Irak

av *Robert Hannah* (L)
till utrikesminister Ann Linde (S)

den 8 oktober

2021/22:100 Elbrist i Sverige

av *Björn Söder* (SD)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2021/22:101 Skydd av äldre på särskilda boenden

av *Ann-Sofie Lifvenhage* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:102 Varg

av *Ann-Sofie Lifvenhage* (M)
till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2021/22:103 Utbetalning av coronastöd

av *Ann-Sofie Lifvenhage* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

den 11 oktober

2021/22:104 Konkreta åtgärder för ökat byggande i tillväxtområden

av *Mikael Eskilandersson* (SD)
till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2021/22:105 Regeringens agerande med anledning av Kinas militära hot mot Taiwan

av *Hampus Hagman* (KD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:106 Ökad samverkan på vägarna

av *Ellen Juntti* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2021/22:107 Åtgärder med anledning av Transportstyrelsens rapport

av *Anders Åkesson* (C)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:108 Unga som utsätts för sexuell exploatering

av *Maj Karlsson* (V)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:109 Inkludering av barn och unga som utsätts för sexuell exploatering

av *Maj Karlsson* (V)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:110 Rutiner för polisanmälan när unga utsätts för sexuell exploatering

av *Maj Karlsson* (V)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:111 Kontrollen på Sis-hem

av *Ellen Juntti* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:112 Kontakter med Tyskland angående tågfärjor

av *Jessica Thunander* (V)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

§ 21 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 6 oktober

2021/22:31 Ökat virkesuttag i den svenska skogen

av *Carl-Oskar Bohlin* (M)
till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2021/22:34 Utökade befogenheter för borgerliga vigselförrättare

av *Ulrika Heindorff* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:37 Kostnadskontroll i infrastrukturplanering

av *Åsa Coenraads* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:35 De rådande spelbegränsningarna

av *John Weinerhall* (M)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2021/22:38 Hbtqi-personers situation i Afghanistan

av *Arman Teimouri* (L)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:36 Beaktande av risker i den nationella säkerhetsstrategin till följd av inköp av ryskt kärnbränsle

av *Laila Naraghi* (S)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:41 Ökade motsättningar om vaccinering mot covid-19

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2021/22:42 Säkerheten hos svensk vindkraft

av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2021/22:43 Lundakarnevalen

av *Mats Persson* (L)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:39 Högnivåbesök till Israel

av *Hans Wallmark* (M)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:40 Användandet av kemvapen

av *Hans Wallmark* (M)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:54 Konsulära kostnader i samband med att UD förde tre IS-kvinnor till Sverige

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:51 Regeringens energi- och klimatpolitik

av *Björn Söder* (SD)

till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2021/22:44 Utökad polisarrest

av *Adam Marttinen* (SD)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2021/22:58 Flygtrafikledning på distans

av *Saila Quicklund* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:60 Programmet för flygtrafikledning på distans

av *Saila Quicklund* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:62 Rörligheten bland arbetssökande

av *Lars Beckman* (M)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2021/22:64 Länsstyrelsernas uppdrag

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Lena Micko (S)

2021/22:61 Den svenska abortlagstiftningen

av *Ulrika Jörgensen* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:50 JK:s hantering av underlag för skadestånd

av *Björn Söder* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:57 Dödsolyckor på jobbet

av *Saila Quicklund* (M)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

Prot. 2021/22:14
12 oktober

2021/22:49 Ovaccinerad personal i vård och omsorg
av *Ulrika Jörgensen* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:52 Kontroll av evakuerade från Afghanistan
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:53 UD:s evakuering av icke-svenska medborgare från Afghanistan
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:56 Elsparkcyklar
av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:59 Marknadsföringsmöjligheter för spel
av *Saila Quicklund* (M)
till statsrådet Ardalán Shekarabi (S)

2021/22:48 Ökade spänningar mellan Serbien och Kosovo
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:45 Behandling av depressioner
av *Barbro Westerholm* (L)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:71 Nya Natura 2000-områden
av *Betty Malmberg* (M)
till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2021/22:46 Fler utsatta områden i Norrköping
av *Jonas Andersson* i Lingham (SD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2021/22:63 Konsumentskydd för ägare av dieslbilar
av *Lars Beckman* (M)
till statsrådet Lena Micko (S)

2021/22:47 Trafikverkets kommunikation med kommuner och näringsliv
av *Mikael Larsson* (C)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:66 Mediernas oberoende
av *Staffan Eklöf* (SD)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2021/22:55 Armeniska krigsfångar i Azerbajdzjan
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:70 Armenier i Artsach
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:68 Resebegränsningar till Sverige för medborgare i Storbritannien
av *Hans Wallmark* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2021/22:67 Möjlighet för libaneser att rösta från utlandet
av *Roger Haddad* (L)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:65 Arbete för att motverka gängkriminalitet

av *Anders Österberg* (S)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2021/22:74 Spårbarhet av fisk

av *Betty Malmberg* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:72 Skärpning av straff för drograttfylleri

av *Betty Malmberg* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:69 Sprängningen i Göteborg och kriminaliteten i landet

av *Björn Söder* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

Prot. 2021/22:14

12 oktober

§ 22 Kammaren åtskildes kl. 19.20.

Sammanträdet leddes

av tredje vice talmannen från dess början till och med § 13 anf. 36 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.58 och

av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

EMMA PAAKKINEN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Avsägelse	1
§ 3 Anmälan om ersättare.....	1
§ 4 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 5 Meddelande om frågestund	3
§ 6 Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	3
§ 7 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	3
§ 8 Anmälan om faktapromemoria	6
§ 9 Ärenden för hänvisning till utskott	6
§ 10 Ärenden för bordläggning	6
§ 11 Svar på interpellationerna 2020/21:866, 871, 872 och 873 om veteranbilar som blir klassade som miljöfarligt avfall.....	6
Anf. 1 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP)	6
Anf. 2 LARS BECKMAN (M)	7
Anf. 3 THOMAS MORELL (SD).....	8
Anf. 4 JAN ERICSON (M)	9
Anf. 5 KJELL JANSSON (M)	11
Anf. 6 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M)	11
Anf. 7 TREDJE VICE TALMANNEN.....	12
Anf. 8 STEN BERGHEDEN (M)	12
Anf. 9 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP)	13
Anf. 10 LARS BECKMAN (M)	14
Anf. 11 THOMAS MORELL (SD).....	15
Anf. 12 JAN ERICSON (M)	16
Anf. 13 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	17
Anf. 14 STEN BERGHEDEN (M)	18
Anf. 15 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP)	18
Anf. 16 LARS BECKMAN (M)	19
Anf. 17 THOMAS MORELL (SD).....	20
Anf. 18 JAN ERICSON (M)	21
Anf. 19 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP)	21
§ 12 Svar på interpellation 2021/22:5 om strandskyddsutredningen.....	22
Anf. 20 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP)	22
Anf. 21 KJELL JANSSON (M)	22
Anf. 22 LARS BECKMAN (M)	23
Anf. 23 JAN ERICSON (M)	24
Anf. 24 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP)	25
Anf. 25 KJELL JANSSON (M)	26
Anf. 26 LARS BECKMAN (M)	27
Anf. 27 JAN ERICSON (M)	28
Anf. 28 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP)	28
Anf. 29 KJELL JANSSON (M)	29
Anf. 30 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP)	30
§ 13 Svar på interpellationerna 2021/22:7 och 25 om bevarandet av veteranbilar vid ett bensin- och dieselförbud.....	31

Anf. 31	Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP).....	31
Anf. 32	MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	31
Anf. 33	STEN BERGHEDEN (M).....	32
Anf. 34	LARS BECKMAN (M).....	33
Anf. 35	JAN ERICSON (M)	34
Anf. 36	THOMAS MORELL (SD).....	35
Anf. 37	Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP).....	36
Anf. 38	MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	37
Anf. 39	STEN BERGHEDEN (M).....	38
Anf. 40	LARS BECKMAN (M).....	39
Anf. 41	JAN ERICSON (M)	39
Anf. 42	THOMAS MORELL (SD).....	40
Anf. 43	Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP).....	40
Anf. 44	MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	42
Anf. 45	STEN BERGHEDEN (M).....	42
Anf. 46	Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP).....	43
§ 14	Svar på interpellation 2020/21:899 om den skenande	
	gängkriminaliteten.....	43
Anf. 47	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	43
Anf. 48	ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	44
Anf. 49	ANDERS ÖSTERBERG (S).....	45
Anf. 50	THOMAS MORELL (SD).....	46
Anf. 51	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	47
Anf. 52	ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	48
Anf. 53	ANDERS ÖSTERBERG (S).....	49
Anf. 54	THOMAS MORELL (SD).....	50
	(forts.).....	50
	Ajournering.....	50
	Återupptaget sammanträde.....	50
§ 14	(forts.) Svar på interpellation 2020/21:899 om den	
	skenande gängkriminaliteten.....	50
Anf. 55	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	50
Anf. 56	ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	52
Anf. 57	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	52
§ 15	Svar på interpellation 2021/22:3 om utförelse av stöldgods.....	53
Anf. 58	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	53
Anf. 59	KJELL JANSSON (M)	54
Anf. 60	MIKAEL DAMSGAARD (M).....	54
Anf. 61	THOMAS MORELL (SD).....	56
Anf. 62	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	57
Anf. 63	KJELL JANSSON (M)	58
Anf. 64	MIKAEL DAMSGAARD (M).....	58
Anf. 65	THOMAS MORELL (SD).....	59
Anf. 66	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	60
Anf. 67	KJELL JANSSON (M)	61
Anf. 68	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	61
§ 16	Svar på interpellation 2021/22:14 om återvändare som	
	säkerhetshot.....	61
Anf. 69	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	61
Anf. 70	ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	63

Anf. 71 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	64
Anf. 72 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	65
Anf. 73 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	66
Anf. 74 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	67
Anf. 75 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	67
§ 17 Svar på interpellation 2021/22:20 om kriminaliteten i	
landet	68
Anf. 76 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	68
Anf. 77 THOMAS MORELL (SD).....	69
Anf. 78 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	70
Anf. 79 TREDJE VICE TALMANNEN.....	70
Anf. 80 THOMAS MORELL (SD).....	70
Anf. 81 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	71
Anf. 82 THOMAS MORELL (SD).....	72
Anf. 83 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	72
§ 18 Bordläggning.....	73
§ 19 Anmälan om interpellationer	74
§ 20 Anmälan om frågor för skriftliga svar	75
§ 21 Anmälan om skriftliga svar på frågor	78
§ 22 Kammaren åtskildes kl. 19.20.	81